

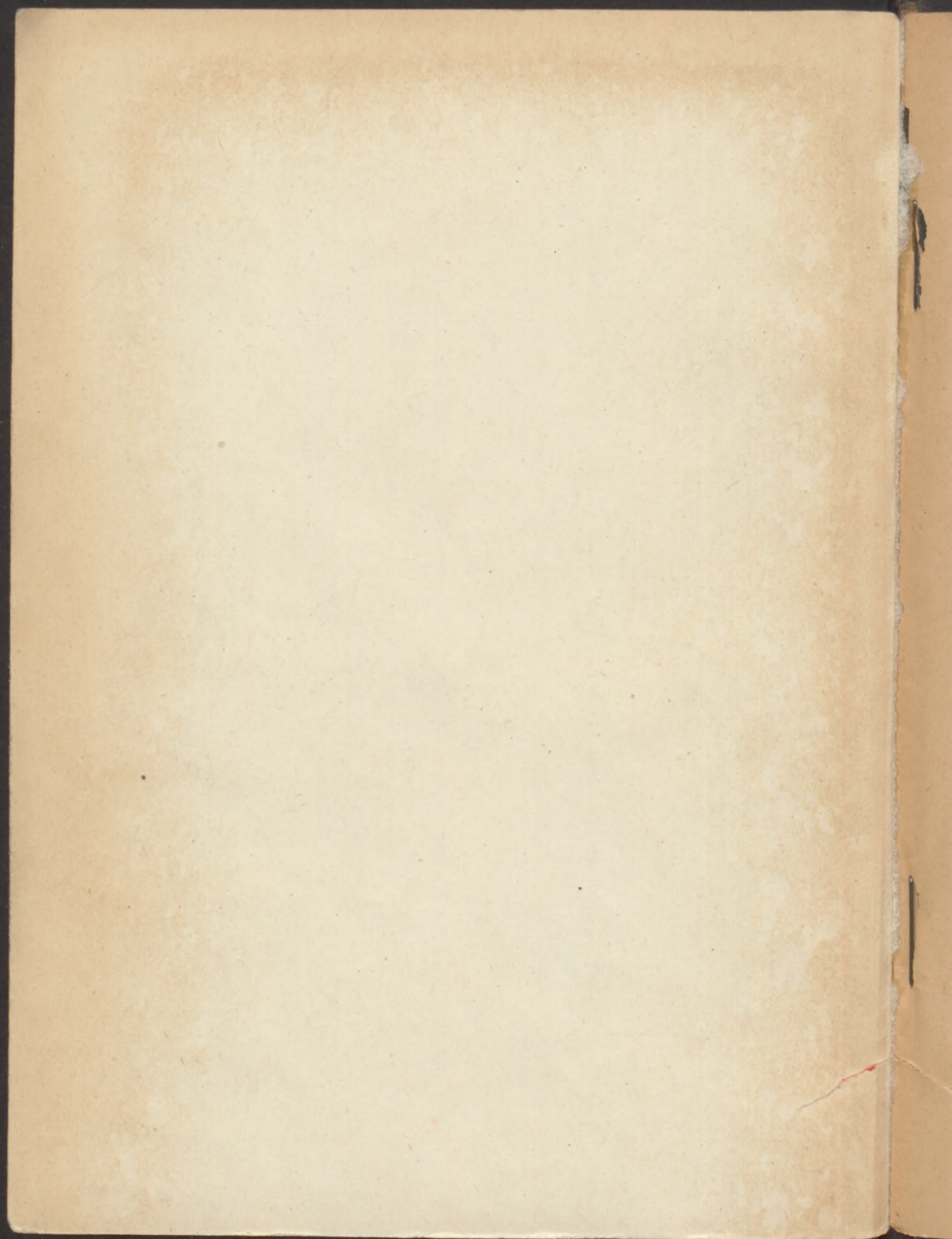
173071

SZTÁLIN

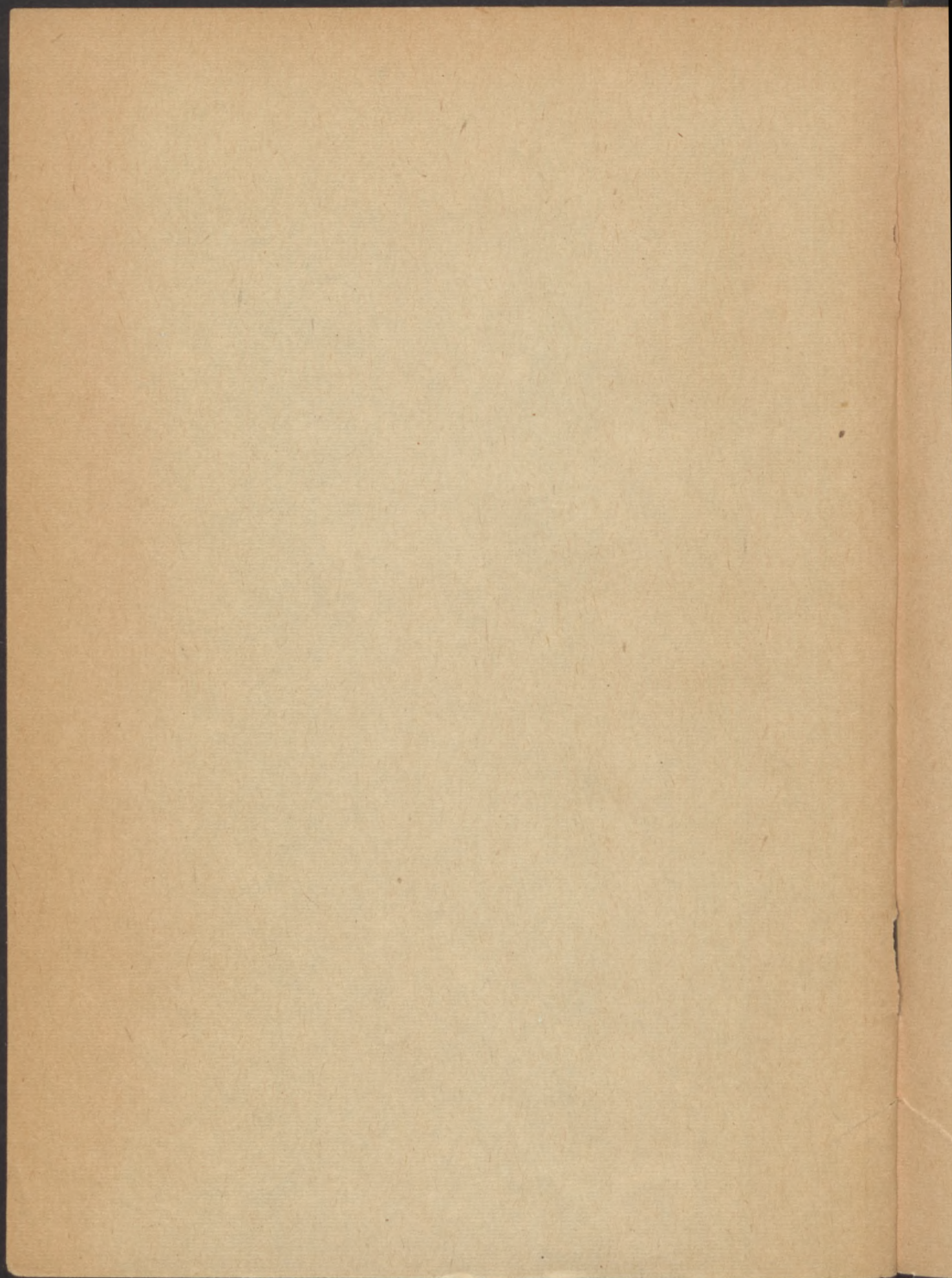
A Szovjetunió agrárpolitikájáról

SZIKRA KIADÁS 1949

SZTÁLIN

A SZOVJETUNIO
AGRÁRPOLITIKÁJÁRÓL

SZEMELVÉNYEK SZTÁLIN ELVTÁRS MŰVEIBŐL
1925—1933

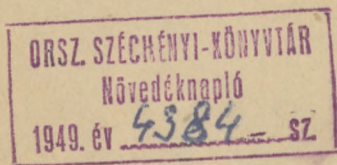
9824
SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1949

*A lap alján található jegyzetek közül azok,
amelyeknél Sztálin elvtárs szerzősége nincs fel-
tüntetve, a szerkesztőségtől származnak.*

1949 január

A kiadó

173071

Felelős kiadó: Dr Czóbel Ernő
482. Stephaneum nyomda Budapest. Felelős: Janka Gyula.

LENIN HÁROM JELSZAVA A PARASZTKÉRDÉSBEN

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRTJA XIV.
KONGRESSZUSÁN A KÖZPONTI BIZOTTSÁG NEVÉBEN
TARTOTT POLITIKAI BESZÁMOLÓ II. RÉSZÉNEK

5. PONTJA

1925 december 19

Helyesen jártunk-e el, amikor a középparasztra vettünk irányt? Mit jelent az új irány elvi szempontból? Nem adott-e erre vonatkozóan Lenin valamilyen útmutatást?

Azt mondják, hogy a Kommunista Internacionále II. kongresszusán a parasztkérdésben határozatot fogadtak el, amely arról szól, hogy a hatalomért vívott harc időszakában a proletariátus szövetségese csak a szegényparaszság lehet és hogy a középparasztságot csak semlegesíthetjük. Helyes-e ez? Helyes. Lenin ezt a határozatot a hatalom felé haladó pártokra vonatkozóan írta. Mi viszont olyan párt vagyunk, amely már hatalomra jutott. Ez a különbség. A parasztság kérdésében, a munkásoknak a parasztsággal, vagy a parasztság bizonyos rétegeivel való szövetsége kérdésében három alapvető jelszava van a leninizmusnak, amelyek a forradalom három időszakának felelnek meg. A kérdés lényege az, hogy helyesen fogjuk fel az áttérést az első jelszóról a másikra, s a másíkról a harmadikra.

Régebben, amikor a polgári forradalom felé haladtunk, amikor mi, bolsevikok, először vázoltuk fel taktikánkat a parasztság irányában, Lenin azt mondta : szövetség az *egész* parasztsággal a cár és a földesurak ellen, a kadetpárti burzsoázia semlegesítésével. Ezzel a jelszóval indultunk akkor a polgári forradalomba és győztünk. Ez volt forradalmunk első szakasza.

Később, amikor eljutottunk a második szakaszhoz, Októberhez, Lenin az új helyzetnek megfelelően új jelszót adott ki : a proletariátus szövetsége a *falusi szegénységgel* az egész burzsoázia ellen, a középparasztság *semlegesítésével*. Erre a jelszóra van szükségük azoknak a kommunista pár-

toknak, amelyek a hatalom felé haladnak. A középparasztsággal való szövetségre nem számíthatnak még akkor sem, amikor a hatalmat ugyan már kivívták, de még nem szilárdították meg. A középparaszt — óvatos ember. Megnézi, ki győz, vár, és csak akkor, amikor te, elkergetve a földesurakat és a burzsoáziát, felülkerekedtél, csak akkor lép veled szövetségre. Ezért középparaszt. Forradalmunk második szakaszában tehát már nem a munkások és az egész parasztság szövetségének jelszavával meneteltünk, hanem a proletariátus és a szegényparasztság szövetségének jelszavával.

És azután? Azután, amikor, visszavervén az imperialisták támadásait, eléggé megszilárdítottuk a hatalmat és a széleskörű szocialista építés szakaszába léptünk, Lenin kiadta a harmadik jelszót: a proletariátus és a szegényparasztság *tartós szövetsége* a középparasztsággal. Ez a jelszó az egyetlen helyes jelszó, amely megfelel forradalmunk új időszakának, a széleskörű építés időszakának. Helyes nemcsak azért, mert most számíthatunk a szövetségre, hanem azért is, mert amikor szocializmust építünk, a falusi embereknek nemcsak millióival, hanem tízmillióival kell együttműködnünk. Másképpen nem építhetjük a szocializmust. A szocializmus nemcsak a várost öleli fel. A szocializmus a gazdaságnak olyan megszervezése, amely a termelési eszközök és szerszámok társadalmasítása alapján egyesíti az ipart a földműveléssel. A gazdaság e két ágának egyesítése nélkül a szocializmus elérhetetlen.

Ez a helyzet a leninizmus jelszavaival a parasztsággal való szövetségről.

Az, amit Lenin a Kommunista Internacionále II. kongresszusán mondott, feltétlenül helyes, mert amikor a hatalom felé haladsz, vagy nem értél még rá az átvett hatalmat megszilárdítani, csak a szegényparasztsággal való szövetségre számíthatsz, semlegesítve a középparasztot. De amikor megerősödtél, megmarkoltad a hatalmat, építeni kezdted, és amikor már tíz meg tízmillió emberrel kell együttműködnöd, a proletariátus és a szegényparasztság szövetsége a középparaszttal az egyetlen helyes jelszó.

Ez az átmenet a «proletariátus és a szegényparasztság szövetsége» régi jelszavától, a középparasztság semlegesítésének régi jelszavától a középparasztsággal való tartós szövetség jelszavára már pártunk VIII. kongresszusán meg-

történt. Hadd idézzek egy részletet Leninnek e kongresszus megnyitásán mondott beszédéből. Ime :

«A régi idők szocializmusának legjobb képviselői — amikor még hittek a forradalomban és elméleti és eszmei tekintetben szolgálták azt — a parasztság semlegesítéséről beszéltek, vagyis arról, hogy a középparasztságot olyan társadalmi réteggé kell tenni, amely, ha nem is támogatja tevékenyen a proletariátus forradalmát, legalább nem akadályozza azt, semleges marad, nem áll az ellenség oldalára. A feladatnak ez az elvont, elméleti meghatározása előttünk teljesen világos. *De ez a meghatározás elégtelen. A szocialista építésnek olyan szakaszába léptünk, amikor konkrétan, részletesen kell kidolgoznunk azokat a faluban végzett munka tapasztalatain ellenőrzött alapvető szabályokat és útmutatásokat, amelyek szerint el kell járnunk, hogy a középparasztsághoz való viszony tekintetében a tartós szövetség¹ talajára lépjünk².*

Ez az elméleti alapja a párt politikájának, amely az adott történelmi időszakban a középparasztsággal való tartós szövetségre számít.

Aki a Kommunista Internacionále II. kongresszusának Lenin által írt határozatával akarná megcáfolni Leninnek ezeket a szavait — az mondja meg nyíltan.

Ez a kérdés elméleti oldala. Lenin tanításának mi nem egyes részeit, hanem egészét tesszük magunkévá. Leninnek a parasztságra vonatkozóan három jelszava volt : az első — a polgári forradalom idején, a második — az Októberi Forradalom idején és a harmadik — a Szovjethatalom megszilárdulása után. Aki ezt a három jelszót egyvalamilyen általános jelszóval akarja helyettesíteni, az durva hibát követ el.

Ez a kérdés elméleti oldala. A gyakorlatban viszont az a helyzet, hogy miután az Októberi Forradalmat végrehajtottuk, a földesurakat elkergettük és a földet a parasztnak kiosztottuk, világos, hogy Oroszországot többé-kevésbé középparaszttosítottuk, amint Lenin mondja, és most a faluban a többség, a differenciálódás folyamata ellenére is, középparaszt.

¹ Mindenütt az én kiemelésem. — *J. Szt.*

² *Lenin Művei.* 3. kiad. XXIV. köt. 114. old. (oroszul).

Differenciálódás természetesen van. A «nep»¹ viszonyai közt ebben a szakaszban nem is lehet másképpen. De ez a differenciálódás lassú léptekkel halad. Nemrég olvastam egy kézikönyvet, amelyet alighanem a Központi Bizottság agitációs és propagandaosztálya adott ki, és egy másik kézikönyvet, amely, ha nem tévedek, a leningrádi szervezet agitációs és propaganda osztálya kiadásában jelent meg. Ha ezek a kézikönyvek hitelt érdemelnek, kitűnik, hogy a cár alatt nálunk körülbelül 60% volt a szegényparaszt, most viszont 75%; a cár alatt kulák körülbelül 5% volt, most viszont 8 vagy 12%; a cár alatt ennyi meg ennyi volt a középparaszt, most viszont kevesebb. Nem akarok kemény szavakat használni, de meg kell mondanom, hogy ezek a számok az ellenforradalomnál is rosszabbak. Hogy tud egy ember, aki marxista módon gondolkozik, ilyen dolgokat kisütni, sőt még ki is nyomtatni, méghozzá kézikönyvben? Mint a Központi Bizottság egyik tagja, természetesen én is felelek ezért a hallatlan baklövésért. Ha a cár alatt a kulákság tenyésztésének politikáját folytatták, ha volt földmagántulajdon, ha a föld akkor adás-vétel tárgya lehetett (ami különösen kielezi a differenciálódást), ha a kormány mindenképpen siettetette a differenciálódást és szegényparasztság még sem volt több, mint 60%, akkor hogyan történhetett meg az, hogy a mi kormányunk, a Szovjetkormány alatt, amikor nincs földmagántulajdon, vagyis a földet kivonták a forgalomból, tehát a differenciálódásnak megvan ez az akadálya, amikor már két éven át foglalkoztunk a kulákság kisajátításával, amikor mindmáig sem hagytunk fel a kulákság kisajátításának minden módszerével, amikor külön hitel- és szövetkezeti politikát folytatunk, amely nem kedvez a differenciálódásnak — hogyan történhetett meg, hogy ilyen akadályok ellenére nálunk állítólag mégis sokkal nagyobb a differenciálódás, mint a cár alatt, sokkal több a kulák és

¹ «Nep» (nóvaja ekonomicseszkaia politika rövidítése) annyi mint új gazdasági politika. A polgárháború befejezése után, 1921-ben a bolsevik párt Lenin javaslatára elhatározta az áttérést az ú. n. hadikommunizmusról az új gazdasági politikára. A «nep» minden gabonafőlősség kötelező beszolgáltatását élelmiszeradóval helyettesítette. A parasztok az adón felül megmaradó terményeikkel szabadon rendelkezhettek. Bővebben a «nep»-ről lásd e kötetben, 36–37. oldal és «A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának története» Szikra 1949. 219–277, (IX. fejezet, 2. és 3. pont.) 359. old. (XII. fejezet 3. pont).

a szegényparaszt, mint a multh? Hogyan tudnak ilyen hallatlan badarságot összefecsegni emberek, akik marxistáknak nevezik magukat? Ezen csak mulatni lehetne, ha nem volna olyan szomorú. (Nevetés.)

Ugyanazt mondhatjuk a Központi Statisztikai Hivatal siralmas júniusi gabona- és takarmánymérlegéről, amelyből az derül ki, hogy a zsirosparasztoknál volt az árufeleslegeknek állítólag 61%-a, a szegényparaszságnál — semmi, a középparaszságnál pedig a fennmaradó százalék. A nevetséges ebben az, hogy a Központi Statisztikai Hivatal néhány hónap múlva egy másik számmal hozakodott elő: nem 61%, hanem 52%. S nemrég a Központi Statisztikai Hivatal, már nem 52%-ot, hanem 42%-ot jelentett. Hát lehet így számolni? Mi elhisszük, hogy a Központi Statisztikai Hivatal a tudomány fellegvára. Azt tartjuk, hogy a Központi Statisztikai Hivatal számadatai nélkül egyetlen igazgatási szerv sem számíthat ki semmit és nem tervezhet semmit. Azon az állásponton vagyunk, hogy a Központi Statisztikai Hivatalnak objektív, minden előítéllettől mentes adatokat kell szolgáltatnia, mert az olyan kísérletek, hogy a számadatokat valamilyen eleve eltökélt nézethez igazítsák — bűncselekmény. De hogyan hihetünk ezek után a Központi Statisztikai Hivatal számadatainak, ha már ő maga sem hisz bennük?

Vagyis rövidebben. Mivel az agrárforradalom eredményeképpen középparasztosítottuk a falut, mivel a faluban a középparassztság a differenciálódás ellenére is többségben van, és építő munkánk, valamint a lenini szövetkezeti terv a parasztság fő tömegeinek bevonását követeli — a középparassztsággal való szövetség politikája a «nep» viszonyai között az egyetlen helyes út.

Ez a kérdés gyakorlati oldala.

Nézzük csak meg, hogyan fogalmazta meg Lenin feladatainkat, amikor megokolta az új gazdasági politikát. Magam előtt látom Lenin «A természetbeni adóról» című brosúrájának vázlatát, amelyben világosan és szabatosan adja meg a fő vezető fonalakat.

«A termékek szaporítása lesz (lett) most a dolog *magja*, *próbaköve*... Következésképpen: a földművelésben „mindent” a középparasztra kell „feltennünk”».

A törekvő paraszt mint gazdasági fellendülésünk «központi alakja» (Lenin Művei. XXVI. köt. 312—13. old.).

Tehát: a földművelésben a középparasztra venni az irányt, a törekvő paraszt mint gazdasági fellendülésünk központi alakja — ezt írta Lenin 1921-ben.

Ez az eszme, elvtársak, volt az alapja azoknak a határozatoknak és a parasztgazdaságnak tett azon engedményeknek, amelyeket pártunk XIV., áprilisi konferenciáján elfogadtunk.

Milyen viszonyban vannak a XIV., áprilisi pártkonferencia határozatai azokkal a határozatokkal a szegényparasztság körében végzendő munkáról, amelyeket a Központi Bizottság októberben¹ egyhangúlag elfogadott, mint ahogyan egyhangúlag fogadta el a XIV. konferencia határozatait is? A fő feladat, amely a Központi Bizottság októberi plénumán előttünk állott, az volt, hogy ne engedjük felborítani azt a politikát, amelyet az áprilisi konferencián kidolgoztunk, a középparasztsággal való szövetség politikáját, ne hagyjuk felborítani ezt a politikát, mivel pártunkban olyan hangulatok voltak észlelhetők, hogy a középparasztsággal való tartós szövetség politikája helytelen vagy elfogadhatatlan. Olyan hangulatokat is lehetett megfigyelni, hogy a középparasztsággal való tartós szövetség a szegényparasztság mellőzését jelenti, mintha bárki is a szegényparasztság megkerülésével akarna tartós szövetséget létesíteni a középparasztsággal. Ez ostobaság, elvtársak, de való tény, mert ilyen hangulatok voltak. Valami újat jelentett-e nekünk a szegényparasztság kérdése, amikor az októberi plénumra összegyűltünk? Természetesen nem. Amíg szegényparasztság van, szövetségben kell lennünk a szegényparasztsággal. Ezt már 1903 óta tudjuk, amikor először megjelent Lenin «A falusi szegénységhez» című brosrája.² Azért vagyunk marxisták, azért vagyunk kommunisták, hogy a falun a szegényparasztságra támaszkodjunk. Kire másra támaszkodhatnánk? Ez a kérdés nem új, semmi újat nem jelentett és nem is jelenthetett nekünk sem áprilisban, sem októberben, sem a konferencián, sem a Központi Bizottság plénumán. Ha a szegényparasztság kérdése mégis felmerült, azokkal a tapasztalatokkal kap-

¹ Az OK(b)P Központi Bizottságának plénumán (1925 október 3—10) Molotov «A párt munkájáról a falusi szegénység között» című előadása alapján elfogadott határozatról van szó.

² Lenin Művei. 4. kiad. 6. köt. 325—32. old. (oroszul).

csolatban merült fel, amelyeket a Szovjetek újraválasztása idején gyűjtöttünk. Mi tűnt ki? A Szovjetek feléledtek. Kezdtük meghonosítani a szovjet demokráciát. De minek? Hiszen a szovjet demokrácia a munkásosztály vezetését jelenti. Hiszen semmiféle szovjet demokráciát nem lehet igazi szovjet és igazi proletár demokráciának nevezni, ha a proletariátusnak és pártjának ebben a demokráciában nincs vezetőszerpe. De mit jelent a szovjet demokrácia a proletariátus vezetésével? Ez azt jelenti, hogy a proletariátusnak ügynökei kell, hogy legyenek a faluban. S kik legyenek ezek az ügynökök? A szegényparasztság képviselői. Milyen helyzetben volt a szegényparasztság, amikor felélesztettük a Szovjeteket? A lehető legfelaprózottabb, legszétforgácsoltabb állapotban. Nemcsak a szegényparasztság egyes elemeinek, hanem még egyes kommunistáknak is úgy tetszett, hogy a kulákok kisajátításáról és a közigazgatási nyomásról való lemondás — lemondás a szegényparasztságról, megfeledezés a szegényparasztság érdekeiről. És ahelyett, hogy szervezett harcot indítottak volna a kulákság ellen, méltatlan módon nyafogni kezdtek.

Mit kellett tennünk, hogy leküzdjük ezeket a hangulatokat? Először is, teljesíteni kellett azt a feladatot, amelyet a XIV. pártkonferencia tűzött a párt elé, vagyis meg kellett állapítani a szegényparasztságnak nyújtandó anyagi segítség feltételeit, módjait és mértékét. Másodszor, ki kellett adni a külön szegényparaszti csoportok vagy frakciók megszervezésének jelszavát, hogy nyílt politikai harcot indíthassunk a szovjetválasztások, a szövetségi választások stb. idején a középparasztság megnyeréséért és a kulákság elszigeteléséért.

Eppen ezt tette a Központi Bizottság falusi bizottságában végzett háromhónapos munkája eredményeképpen Molotov elvtárs a szegényparasztság közötti munkáról szóló téziseiben, amelyeket a Központi Bizottság októberi plénuma egyhangúlag elfogadott.

Mint látják, a Központi Bizottság októberi plénumának határozata a XIV. pártkonferencia határozatának egyenes folytatása.

Először is, konkrétan fel kellett vetni az anyagi segítség kérdését, hogy megjavítsuk a szegényparasztság anyagi helyzetét, és másodszor, ki kellett tűzni a szegényparasztság megszervezésének jelszavát. Ez az az új dolog, ami teljes-

séggel Molotov elvtárstól származik, ez az eszméje — a szegényparaszti csoportok megszervezésének a jelszava.

Miért volt szükség a szegényparaszti csoportok megszervezésének jelszavára? Azért volt rá szükség, hogy felszámoljuk a szegényparaszság szétforgácsoltságát és lehetőséget nyujtsunk neki arra, hogy a kommunisták segítségével önálló politikai erővé szervezkedjen, amely a proletariátus szervezett támasza lehet a faluban a kulákság elleni harcban, a középparasztságért vívott harcban. A szegényparaszságot még ma is áthatja az önállótlanság érzése, reménykedik a GPU-ban¹, a kormányban, mindenben, csak sajátmagában, saját erejében nem. S ezt a passzivitást és az önállótlaniságnak ezt az érzését kell kiirtani a szegényparaszság tudatából. Olyan jelszót kell adni a szegényparaszságnak, hogy végre saját lábára álljon, hogy a kommunista párt és az állam segítségével csoportokba szervezkedjen, hogy megtanuljon a szovjetek, a szövetkezetek, a parasztbizottságok és a falusi nyilvánosság minden más küzdőterén harcolni a kulákság ellen, de nem a GPU-hoz folyamodva, hanem a politikai harc, a szervezett harc útján. Csakis így lehet megedzeni a szegényparaszságot, csakis így lehet megszervezni a szegényparaszságot, és csakis így lehet elérni azt, hogy a falusi szegénység ne önállótlan csoport, hanem a proletariátus támasza legyen a falun.

Ezért vetettük fel októberben a szegényparaszság kérdését.

---

¹ A szovjet államvédelmi szerv.

LENIN ÉS A KÖZÉPPARASZTTAL VALÓ SZÖVETSÉG KÉRDÉSE¹

VÁLASZ SZ. ELVTÁRSNAK

1928 június 12

Sz. elvtárs!

*Nem igaz az, hogy Lenin jelszava, mely szerint «meg-
egyezésre kell jutni a középparaszttal, egyetlen pillanatra
sem mondva le a kulák elleni harcról és szilárdan csak
a szegényparasztra támaszkodva», amelyet Pitjirim Szoró-
kinról irt ismert cikkében adott, állítólag «a szegényparaszt-
bizottságok idejének» jelszava, a «középparasztság ügy-
nevezett semlegesítési időszaka végének» jelszava lenne.
Ez egyáltalán nem igaz. A szegényparaszt-bizottságokat
1918 júniusában alakították. 1918 október végén már
erőtúlsúlyunk volt a falun a kuláksággal szemben és meg-
történt a középparaszt fordulata a Szovjethatalom felé.
Éppen e fordulat alapján jött létre a Központi Bizottság
döntése arra vonatkozóan, hogy meg kell szüntetni a hata-
lomnak a szovjetek és a szegényparaszt-bizottságok közötti
megoszlását, új választásokat kell végrehajtani a járási
és falusi szovjetekbe, a szegényparaszt-bizottságokat be
kell olvasztani az újonnan megválasztott szovjetekbe és
következésképpen, a szegényparaszt-bizottságok feloszla-
tandók. Szovjet vonalon ezt a döntést, mint ismeretes,
1918 november 9-én, a VI. szovjetkongresszus fogadta el.
A VI. szovjetkongresszus 1918 november 9-i határozatára
gondolok, mely elrendeli a falusi és járási szovjetek újra-
választását és a szegényparaszt-bizottságoknak a szovje-
tekbe való beolvasztását. S mikor jelent meg Leninnek
«Pitjirim Szorókin értékes beismerése» című cikke, ahol
a középparaszt semlegesítésének jelszava helyett a közép-
paraszttal való megegyezés jelszavát hirdeti? 1918 novem-
ber 21-én jelen meg, vagyis majdnem két héttel a VI.*

¹ Némileg rövidítve közlöm. — J. Szt.

szovjetkongresszus szóbanforgó határozata után. Lenin ebben a cikkében egyenesen azt mondja, hogy a középparaszttal való megegyezés politikája a középparasztnak felénk tett *fordulatából* következik. Ime, Lenin szavai:

«A falun feladatunk az, hogy megsemmisítsük a földesurat, megtörjük a kizsákmányoló és üzérkedő kulák ellenállását; ebből a célból szilárdan *csak* a félproletárookra, a szegénységre támaszkodhatunk. De a középparaszt nem ellenségünk. A középparaszt ingadozott, ingadozik és ingadozni fog: az a feladat, hogy az ingadozókra befolyást gyakoroljunk, *nem egyértelmű* azzal a feladattal, hogy a kizsákmányolót megdöntsük és az aktív ellenséget legyőzzük. Megegyezésre kell jutni a középparaszttal, egyetlen pillanatra sem mondva le a kulák elleni harcról és szilárdan csak a szegényparasztra támaszkodva — ez a jelen pillanat feladata, mert éppen most, a fentebb kifejtett okok következtében, a *középparasztság soraiban a fordulat felénk kikerülhetetlen.*»¹ (Lenin Művei, XXIII. köt., 294. old., oroszul.)

Mi következik ebből?

Ebből pedig az következik, hogy Lenin jelszava nem a régi időszakra vonatkozik, nem a szegényparaszt-bizottságok és középparaszt semlegesítésének időszakára vonatkozik, hanem az új időszakra, a középparaszttal való megegyezés időszakára. Ez a jelszó tehát nem a régi idők *vegél*, hanem az új korszak *kezdetét* tükrözi.

De helytelen az Ön Lenin jelszavára vonatkozó állítása nemcsak formális szempontból, nemcsak, hogy úgymondjuk, időrendi tekintetben, hanem helytelen a kérdés lényegét tekintve is. Ismeretes, hogy Leninnek a középparaszttal való megegyezésről szóló jelszavát, mint új jelszót, az egész párt nevében pártunk VIII. kongresszusán (1919 márciusában) hirdették ki. Ismeretes, hogy a párt VIII. kongresszusa az a kongresszus, amely megindokolta a középparaszttal kötendő tartós szövetségre irányuló politikánk alapelveit. Ismeretes, hogy programunkat, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának programját is a VIII. pártkongresszuson fogadták el. Ismeretes, hogy ebben a programban a pártnak a *„falu különféle csoportjaival, a szegényparasztsággal, a középparasztsággal, a kuláksággal*

¹ A kiemelés mindenütt tőlem ered. — J. Szt.

szemben követendő magatartását illetően külön pontok vannak. Mit mondanak a SzK(b)P programjának e pontjai a falu szociális csoportjairól és a pártnak velük szemben tanúsítandó magatartásáról? Halljuk csak:

«A Kommunista Oroszországi Pártja a falun egész munkájában továbbra is a *falusi proletár és félproletár rétegeire támaszkodik*, mindenekelőtt ezeket a rétegeket szervezi önálló erővé, a falun pártsejteket, szegényparasztszervezeteket, a falusi proletárok és félproletárok különleges típusú szakszervezeteit stb. hozza létre, minden módon közelebb hozza őket a városi proletariátushoz és kiragadja őket a falusi burzsoázia és a kistulajdonos érdekek befolyása alól.

A kulákságot, a falusi burzsoáziát illetően a KOP politikája abban áll, hogy *határozott harcot folytat e rétegek kizsákmányoló törekvése ellen, hogy elnyomja a szovjetpolitikával szemben tanúsított ellenállásukat.*

A középparasztságot illetően a KOP politikája abban áll, hogy fokozatosan és tervszerűen bevonja őket a szocialista építés munkájába. A párt azt tűzi ki feladatául, hogy a középparasztságot elválassa a kulákoktól, hogy szükségleteivel szemben tanúsított figyelmes magatartásával a munkásosztály oldalára vonja, elmaradottsága ellen az ideológiai befolyás eszközeivel, nem pedig az elnyomás eszközeivel harcol és minden olyan esetben, amikor a középparasztság életérdekeiről van szó, *gyakorlati megegyezésre törekszik*, a szocialista átalakulások megvalósítása módjainak meghatározása tekintetében engedményeket tesz.»¹ («A Kommunista Oroszországi Pártja VIII. kongresszusa», gyorsírói jegyzőkönyv, 396. old., oroszul.)

Próbáljon meg akárcsak legkisebb, akárcsak szavakban álló különbséget találni a programnak e pontjai és Lenin jelszava között! Nem talál ilyen különbséget, mert ilyen különbség nincs. Sőt mi több, nem fér hozzá kétség, hogy Lenin jelszava nemcsak hogy nem mond ellent a VIII. kongresszus középparasztról szóló határozatainak, hanem, ellenkezőleg, a legpontosabban és legsikerültebben fejezi ki e határozatokat. Hiszen tény az, hogy a SzK(b)P programját 1919 márciusában a párt VIII. kongresszusán fogadták el, amely külön foglalkozott a középparasztkérdéssel, Leninnek a Pitjirim Szorókin elleni cikke pedig, amely a középparaszttal való megegyezés jelszavát hirdeti,

¹ A kiemelés mindenütt tőlem ered. — J. Szt.

1918 novemberében, a párt VIII. kongresszusa előtt négy hónappal jelent meg.

Vajjon nem világos-e, hogy a párt VIII. kongresszusa teljes egészében megerősítette Lenin jelszavát, amelyet a Pitjirim Szorókin elleni cikke hirdet, mint olyan jelszót, amelynek a pártot falusi munkájában a szocialista építés egész mostani időszaka alatt irányítania kell.

Mi Lenin jelszavának a veleje?

Lenin jelszavának veleje az, hogy pompásan találó módon határozza meg a párt falun kifejtett munkásságának *hármast, de mégis egységes* feladatát, amelyet egy tömör formulában juttat kifejezésre: a) *támaszkodj a szegényparasztságra*, b) *egyezz meg a középparaszttal*, c) egy pillanatra se szüntesd meg a *harcot* a kulák ellen. Próbálja meg és vegye a formulának csak egyik részét a jelenlegi falusi munka alapjául, megelégedkezve a többi részeiről, — és feltétlenül zsákutcába kerül. Lehet-e a szocialista építés jelenlegi szakaszának viszonyai közepett a középparaszttal valóságos és tartós megegyezést létrehozni, ha nem támaszkodunk a szegényparasztságra és nem folytatunk harcot a kulák ellen? Nem lehet. Lehet-e a mostani fejlődés viszonyai közepett sikeres harcot folytatni a kulákság ellen, ha nem támaszkodunk a szegényparasztságra és nem jutottunk megegyezésre a középparasztsággal? Nem lehet. Miképpen lehet a legsikerültebben egy összefoglaló jelszóban kifejezésre juttatni a párt falusi munkájának ezt a *hármast, de egységes feladatát*? Azt hiszem, hogy Lenin jelszava e feladatot a legsikerültebben fejezi ki. El kell ismerni, hogy Leninnél jobban ezt nem lehet megmondani...

Miért kell Lenin jelszavának célszerűségét éppen most, éppen a falusi munka *jelenlegi viszonyai* között hangsúlyozni?

Azért, mert éppen most vehető észre egyes elvtársaknál az a törekvés, hogy a párt falusi munkájának *hármast, de egységes* feladatát részekre tépjék és a részeket elszakítsák egymástól. Ezt teljesen megerősíti ez év januárjában és februárjában folytatott gabonabeszerzési tevékenységünk gyakorlata. Hogy a középparaszttal megegyezést kell létesíteni — ezt minden bolsevik tudja. De hogy miképpen kell létrehozni ezt a megegyezést — ezt nem mindenki érti. Egyesek úgy akarnak megegyezni a középparaszttal, hogy lemondanak a kulák elleni harcról, vagy gyengítik ezt a harcot: a kulák elleni harc — mondják — elriaszthatja a

középparasztság egy részét, a jómódú részt. Mások úgy akarnak megegyezni a középparaszttal, hogy lemondanak a szegényparasztság szervezésére irányuló munkáról, vagy gyengítik ezt a munkát: a szegényparasztság szervezése — mondják — a szegényparasztság elkülönülésére vezet, az elkülönülés pedig elriaszthatja tőlünk a középparasztokat. A helyes vonaltól való ezen elhajlások eredménye az, hogy megfélemlenek arról a marxista tételtől, hogy a középparaszt ingadozó osztály, hogy a középparaszttal való megegyezést csak úgy lehet tartóssá tenni, ha határozott harcot folytatunk a kulákság ellen és fokozzuk a szegényparasztság közötti munkát, hogy e feltételek nélkül a középparaszt a kulákság felé lendülhet, mint erő felé. Emlékezzünk Lenin szavaira, amelyeket a VIII. pártkongresszuson mondott:

«Meg kell határoznunk álláspontunkat egy olyan osztállyal szemben, *amelynek nincs határozott, stabil helyzete*.¹ A proletariátus a maga tömegében a szocializmus mellett, a burzsoázia a maga tömegében a szocializmus ellen van; e két osztály közötti viszonyt könnyű meghatározni. De amikor olyan rétegre térünk át, mint a középparasztság, akkor kitűnik, hogy *ez olyan osztály, amely ingadozik*. Ez az osztály részben birtokló, részben dolgozó osztály. Nem zsákmányolja ki a dolgozók más képviselőit. Évtizedeken át a legnagyobb fáradtsággal kellett védeni helyzetét, saját bőrén próbálta ki azt, hogyan zsákmányolták ki őt a földesurak és kapitalisták, elviselt mindent, de ugyanakkor mégis kistulajdonos. Ezért roppant nehéz meghatározni magatartásunkat ezzel az ingadozó osztállyal szemben.» (Lásd «A KO(b)P VIII. kongresszusa», gyorsírói jegyzőkönyv, 346. old., oroszul.)

De vannak más elhajlások is a helyes vonaltól, amelyek nem kevésbé veszedelmesek, mint az előzőek. Megesik, hogy harcolnak ugyan a kulákság ellen, de ezt a harcot olyan otromba és értelmetlen módon folytatják, hogy az ütések a középparasztot és a szegényparasztot érik. Az eredmény az, hogy a kulák ép bőrrel ússza meg a dolgot, a középparaszttal való szövetségen csorba esik, a szegényparasztság egy része pedig ideiglenesen a szovjetpolitika ellen aknamunkát folytató kulák hálójába kerül. Vannak olyan esetek is, amikor a kulákság elleni harcot a kulákság kisajátításává,

¹ Az én kiemelésem. — J. Szt.

a gabonabeszerzési munkát pedig kényszerbeszolgáltatással akarják tenni, megfélemlítve arról, hogy a kulákság kiszajátítása viszonyaink közepette ostobaság, a kényszerbeszolgáltatás pedig nem szövetséget, hanem harcot jelent a középparaszt ellen.

Honnan erednek ezek az elhajlások a párt vonalától?

Annak meg nem értéséből, hogy a párt falusi munkájának hármass feladata *egységes és oszthatatlan* feladat. Annak meg nem értéséből, hogy *nem szabad elszakítani* a kulákság elleni harc feladatát a középparaszttal való megegyezés feladatától és ezt a két feladatot attól a feladattól, hogy a szegényparasztságot a falun a párt támaszává tegyük.¹

¹ Ebből az következik, hogy a helyes vonaltól való elhajlások a munkások és parasztok szövetségének ügye számára kétféle veszedelemet teremtenek: veszedelem azokról részéről, akik, mondjuk, a gabonabeszerzés terén tett ideiglenes rendkívüli intézkedéseket a párt állandó vagy tartós irányzatává szeretnék átváltoztatni és veszedelem azokról részéről, akik a rendkívüli intézkedések megszüntetését arra akarják felhasználni, hogy a kulákat szabadjára eresszék, hogy teljes szabadkereskedelmet hirdessenek ki, anélkül hogy az állam szervei szabályoznák a kereskedelmet. Ezért a helyes vonal biztosítása érdekében két fronton folytatott harcra van szükség.

Felhasználom ezt az alkalmat arra, hogy kijelentsem, hogy sajtónk nem mindig követi ezt a szabályt és néha bizonyos egyoldalúságot tanúsít. Megesik például, hogy leleplezik azokat, akik a gabonabeszerzés terén tett rendkívüli intézkedéseket, amelyek ideiglenes jelleggel bírnak, politikánk állandó irányzatává akarják tenni és ezzel a munkás-paraszt összefogást veszélyeztetik. Ez nagyon jól van így. De nem jól van és nem helyes az, hogy ugyanakkor nem fordítanak kellő figyelmet és nem leleplezik le kellőképpen azokat, akik a munkás-paraszt összefogást más oldalról veszélyeztetik, akik behódolnak a kispolgári spontaneitásnak, akik a falu kapitalista elemei elleni harc gyöngítését és a teljes szabadkereskedelem bevezetését követelik az állam szabályozó szerepe nélkül, és ilyenképpen más oldalról veszélyeztetik a munkás-paraszt összefogást. Ez már nincs jól így. Ez egyoldalúság.

Megesik az is, hogy leleplezik azokat, akik, mondjuk, tagadják annak a lehetőségét és célszerűségét, hogy fejlesszük az egyéni kis- és középparasztgazdaságot, amely a jelenlegi stádiumban a mezőgazdaság alapja. Ez igen jól van így. De nem jól van és nem helyes az, hogy ugyanakkor nem leleplezik le azokat, akik alábecsülik a kolhózik és szovhózik jelentőségét és nem látják azt, hogy az egyéni kis- és középparasztgazdaságok fejlesztésének feladatát ki kell egészíteni azzal a gyakorlati feladattal, hogy a kolhózik és szovhózik építése terén kifejtett munkát fokozzuk. Ez már egyoldalúság. Ahhoz, hogy a helyes vonalat biztosítsuk, két fronton kell harcot folytatni és el kell vetni minden egyoldalúságot. *(Sztálin jegyzete.)*

Mit kell tenni, hogy ezeket a feladatokat a falun végzett mindennapi munkánk során el ne szakítsuk egymástól?

Ehhez legalább az kell, hogy oly irányító jelszót adjunk, amely mindezeket a feladatokat egyetlen általános szabállyá egyesíti és amely következésképpen nem engedi meg, hogy ezeket a feladatokat egymástól elszakítsák.

Van-e pártunk fegyvertárában ilyen szabály, ilyen jelszó?

Igenis van. Ilyen szabály Leninnek ez a jelszava: «megegyezésre kell jutni a középparaszttal, egyetlen pillanatra sem mondva le a kulák elleni harcról és szilárdan csak a szegényparasztra támaszkodva.»

Ezért gondolom én azt, hogy ez a jelszó a legcélszerűbb és legátfogóbb jelszó, hogy ezt a jelszót éppen most, a falun folytatott munkánknak éppen jelenlegi viszonyai közepett kell előtérbe tolni.

Őn Lenin jelszavát «ellenzéki» jelszónak tekinti és leveleiben ezt kérdi: «Miképpen történhetett az, hogy... a „Právda“ 1928 május 1-én közölte azt az ellenzéki jelszót... mivel lehet megmagyarázni, hogy ez a jelszó megjelent a „Právda“-nak, a SzK(b)Pártja Központi Bizottsága orgánumának hasábjain, technikai sajtóhiba-e ez, vagy pedig a középparaszt kérdésében az ellenzékkal kötött kompromisszum?» Nagy szavak, annyi szent! De mégis legyen óvatosabb a «fordulókon», Sz. elvtárs: buzgóságában még arra a következtetésre juthat el, hogy meg kell tiltani programunk kinyomtatását, amely teljesen megerősíti Lenin jelszavát (ez tény!), azért a programét, amelyet lényegében Lenin dolgozott ki (aki korántsem volt ellenzéki!), és amelyet a párt VIII. kongresszusa fogadott el (amely párt szintén nem ellenzéki!). Kissé több tiszteletet programunk ama bizonyos pontjaival szemben, amelyek a falu szociális csoportosulásairól szólnak! Kissé több tiszteletet a VIII. kongresszusnak a középparasztságról szóló határozatával szemben!... Ami azt a kifejezést illeti, hogy «az ellenzékkal kompromisszumot kötöttek a középparaszt kérdésében», ez a kifejezés véleményem szerint nem érdemli meg, hogy cáfolgassuk: ezt Őn bizonyára a vita hevében mondta.

Őnt, úgy látjuk, zavarja az a körülmény, hogy Lenin jelszavában és a SzK(b)P-nak a VIII. pártkongresszuson elfogadott programjában a középparasztsággal való megegyezésről van szó, míg a VIII. kongresszus megnyitásánál

mondott beszédében a középparasztsággal való *tartós szövetség*ről beszél. Ön ebben bizonyára valami ellentmondásfélét lát. Ön talán hajlandó még azt is feltételezni, hogy a középparasztsággal való *megegyezés* politikája holmi eltávolodás a középparasztsággal való *szövetség* politikájától. Ez nem igaz, Sz. elvtárs. Ez nagy tévedés. Így csak olyan emberek gondolkozhatnak, akik tudják olvasni a jelszó betűit, de nem tudnak a jelszó értelmébe behatolni. Így olyan emberek gondolkozhatnak, akik nem ismerik a középparasztsággal való szövetség, a vele való megegyezés jelszavának történetét. Így csak olyan emberek gondolkozhatnak, akik képesek feltételezni, hogy Lenin, aki a VIII. kongresszuson mondott megnyitó beszédében a középparasztsággal való «tartós szövetség» politikájáról beszélt, *eltávolodott* saját magától, amikor *ugyanazon* a kongresszuson egy másik beszédében és a párt VIII. kongresszusán elfogadott programban azt mondta, hogy most a középparasztsággal való «megegyezés» politikájára van szükségünk.

Mi a dolog nyitja? A dolog nyitja az, hogy Lenin és a párt, melyet a VIII. kongresszus képvisel, nem látnak *semmilyen különbséget* a «megegyezés» fogalma és a «szövetség» fogalma között. A dolog nyitja az, hogy Lenin mindegyik, a VIII. pártkongresszuson mondott valamennyi beszédében, *egyenlőségi jelet* tesz a «szövetség» fogalma és a «megegyezés» fogalma közé. Ugyanezt kell mondani a VIII. kongresszusnak «A középparasztsághoz való viszonyról» szóló határozatáról, amely a «megegyezés» fogalma és a «szövetség» fogalma közé *egyenlőségi jelet* tesz. S mivel Lenin és a párt a középparasztsággal való megegyezés politikáját nem véletlen és gyorsan elmúló, hanem *tartós* politikának tekintik, minden alapjuk megvolt és megvan arra, hogy a középparasztsággal való megegyezés politikáját a vele kötött tartós szövetség politikájának nevezzék és fordítva : a középparasztsággal való tartós szövetség politikáját a vele való megegyezés politikájának. Elegendő megismernedni a VIII. pártkongresszus gyorsírói jegyzőkönyvével és ugyanennek a kongresszusnak a középparasztságról szóló határozatával, hogy erről meggyőződjunk.

Íme egy idézet Leninnek a VIII. kongresszuson mondott beszédéből :

«Lépten-nyomon megesett, hogy a szovjetlunkcionáriusok tapasztalatlansága és a kérdés nehéz volta következté-

ben a kulákságnak szánt ütések a középparasztságot érték. Itt rendkívül sokat hibáztunk. Az ebben a tekintetben gyűjtött tapasztalat segíteni fog nekünk abban, hogy megtegyünk mindent annak érdekében, hogy ezt a jövőben kikerüljük. Ez oly feladat, amely nem elméletileg, hanem gyakorlatilag áll előttünk. Önök nagyon jól tudják, hogy ez nehéz feladat. Nincsenek olyan javaink, amiket mi a középparasztságnak nyújthatnánk, márpedig a középparaszti materialista, a gyakorlat embere és konkrét anyagi javakat követel, aminőket most nem adhatunk neki és aminőket az ország a most teljes győzelmet ígérő nehéz harc során talán még hónapokon át kénytelen lesz nélkülözni. De sokat tehetünk közigazgatási gyakorlatunkban: megjavíthatjuk apparátusunkat, kiküszöbölhetünk rengeteg visszaélést. Módunkban áll és kötelességünk kijavítani és kiigazítani pártunk vonalát, amely nem eléggé irányult a középparasztsággal való *blokkra, szövetségre*, a vele való *megegyezésre*.¹ («Az OK(b)P VIII. kongresszusa», gyorsírói jegyzőkönyv, 24—25. old., oroszul.)

Láthatja, hogy Lenin nem tesz különbséget «megegyezés» és «szövetség» között.

De nézzük csak meg a következő idézetet a VIII. kongresszusnak «A középparasztsághoz való viszonyról» szóló határozatából:

«Összekeverni a középparasztokat a kuláksággal, ilyen vagy amolyan mértékben kiterjeszteni rájuk a kulákság ellen irányuló intézkedéseket annyi, mint a legdurvább módon megszegni nemcsak a Szovjethatalom valamennyi dekrétumát és egész politikáját, hanem a kommunizmus minden alapvető elvét is, amelyek szerint a proletariátus és a középparasztság közötti *megegyezés* a proletariátusnak a burzsoázia megbuktatásáért folyó döntő harc időszakában egyik feltétele annak, hogy simán áttérjünk minden kiakmányolás kiküszöbölésére.

A középparasztság, melynek, annál fogva, hogy a mezőgazdasági technika elmaradt az ipartól, még a legelőrehaladottabb kapitalista országokban is, Oroszországról nem is szólva, aránylag erős gazdasági gyökerei vannak, a proletárforradalom kezdete után elég hosszú időn át fogja magát tartani. Ezért a falun működő szovjet-funkcionáriusok, valamint a pártfunkcionáriusok taktikájá-

¹ Az én kiemelésem. — J. Szt.

nak számolni kell azzal, hogy *hosszú időn át együtt kell működni a középparasztsággal...*

... A Szovjethatalomnak a falun követett teljesen helyes politikája ilyenképpen biztosítja a győzelmes proletariátus *szövetségét és megegyezését* a középparasztsággal...

... A proletariátusnak és a szegényparasztságnak a középparasztsággal való *megegyezése szellemében* kell a jövőben is folytatni a munkás- és parasztkormány és a kommunista párt politikáját.¹ («Az OK(b)P VIII. kongresszusa», gyorsírói jegyzőkönyv, 417—420. old., oroszul.)

Mint látnivaló, a határozat szintén nem tesz különbséget «megegyezés» és «szövetség» között.

Nem lesz felesleges dolog megjegyezni, hogy a VIII. kongresszus e határozatában egy árva szó sincs a középparasztsággal való «tartós szövetségről». Viszont jelenti-e ez azt, hogy a határozat ezáltal *eltér* a középparasztsággal való «tartós szövetség» politikájától? Nem, nem jelenti. Ez csak azt jelenti, hogy a határozat egyenlőségi jelet tesz a «megegyezés», «együttműködés» fogalma és a «tartós szövetség» fogalma közé. Ez érthető is: nem lehet a középparasztsággal «szövetség» anélkül, hogy ne legyen vele «megegyezés» s a középparasztsággal való szövetség nem lehet «tartós», ha nincs vele «hosszú időre szóló» megegyezés és együttműködés.

Ezek a tények.

Vagy — vagy: *vagy* igaz az, hogy Lenin és a VIII. pártkongresszus *ellért* attól a lenini kijelentéstől, amely a középparasztsággal való «tartós szövetségről» szól, *vagy pedig* félre kell vetni ezt a komolyan nem vehető feltevést és el kell ismerni, hogy Lenin és a VIII. pártkongresszus nem tesz *semmiféle* különbséget a «megegyezés» fogalma és a «tartós szövetség» fogalma között.

Igy hát aki nem akar üres szórszálhasogatás áldozata lenni, aki be akar hatolni a lenini jelszó értelmébe, amely a szegénységre való támaszkodásról, a középparasztsággal való megegyezésről és a kulákság elleni harcról szól, annak feltétlenül meg kell értenie, hogy a középparasztsággal való *megegyezés* politikája nem más, mint a vele való *tartós szövetség* politikája.

Az Ön hibája abban áll, hogy nem értette meg az

¹ Mindenütt az én kiemelésem. — J. Szt.

ellenzék szélhámos csalafintaságait, léprecsalatta magát az ellenzék provokációja által és beleesett abba a csapdába, amit az ellenfél Önnék állított. Az ellenzéki szélhámosok arról kiáltoznak és azt hajtogatják, hogy Leninnek a középparasztsággal való megegyezésről szóló jelszava mellett vannak és provokáló módon arra céloznak, hogy a középparasztsággal való «megegyezés» és a vele való «tartós szövetség» két különböző dolog. Ezzel egy csapásra két legyet akarnak ütni: először, leplezni akarják a középparasztág kérdésében elfoglalt tényleges álláspontjukat, amely nem a középparasztsággal való megegyezésben, hanem a «középparasztsággal való *meghasonlásban*» áll (lásd az ellenzéki Szmirnov ismert beszédét, amelyet a XVI. moszkvai kormányzósági pártkonferencián idéztem); másodsor, a «megegyezés» és a «szövetség» közötti *képzelt* különbség alapján lépre akarják csalni a bolsevikok közül a tökfilkókat, teljesen meg akarják őket zavarni és el akarják őket taszítani Lenintől.

De mit tesznek, válaszképpen erre, egyes elvtársaink? Ahelyett, hogy letépnék az ellenzéki csalókról az álarcot, ahelyett, hogy rájukbizonyítanák azt, hogy igazi álláspontjukra vonatkozólag a pártot megcsalják — ehelyett horogra kerülnek, csapdába esnek s megengedik az ellenzéknek, hogy eltaszítsa őket Lenintől. Az ellenzék lármát csap Lenin jelszava körül, az ellenzékiek a lenini jelszó híveinek tüntetik fel magukat, — tehát el kell határolni magamat ettől a jelszótól, nehogy összetéveessenek az ellenzékkel, különben «az ellenzékkel való kompromisszummal» vádolhatnak meg — ilyen ezeknek az elvtársaknak a logikája!

S ez az ellenzék szélhámos fogásainak nem egyedüli példája. Vegyük például az önkritika jelszavát. Bolsevikoknak tudniok kell, hogy az önkritika jelszava pártunk működésének alapja, a proletárdiktatúra erősítésének eszköze, a kádernevelés bolsevik módszerének lelke. Az ellenzék lármát csap, azt bizonyítván, hogy az önkritika jelszavát ő, az ellenzék, gondolta ki, hogy a párt tőle kölcsönözte ki azt a jelszót és ilyenformán kapitulált az ellenzék előtt. Ezzel az eljárással az ellenzék legalább is két dolgot akar elérni: először, el akarja titkolni a munkásosztály előtt azt, meg akarja csalni arra vonatkozóan, hogy szakadék tátong az ellenzéki önkritika között, amelynek célja a pártszerűség *szétrombolása* és a bolsevik önkritika

között, amely a pártszerűség *megegerősítését* tűzi ki céljául; másodsor, horogra akar keríteni egyes tökfílkókat és rá akarja bírni őket, hogy elhatárolják magukat az önkritika pártjelszavától.

De miképpen reagálnak erre egyes elvtársaink? Ahelyett, hogy letépnék az ellenzéki szélhámosokról az álarcot és megvédenék a bolsevik önkritika jelszavát, belesnek a csapdába, cserbenhagyják az önkritika jelszavát, az ellenzék füttyszavára táncolnak és... meghódolnak az ellenzék előtt, abban a tévedésben ringatva magukat, hogy elhatárolják magukat az ellenzéktől.

Ilyen példákat halmazával lehetne idézni.

De mi munkánkban nem táncolhatunk senki füttyszavára. Még kevésbé vezettethetjük magunkat azáltal, hogy mit mondanak rólunk az ellenzékiek. Nekünk a magunk útján kell haladnunk, félrevetve az ellenzék szélhámos fogásait éppúgy, mint egyes bolsevikok hibáit, akik az ellenzék provokációjának felülnek. Emlékezzon a Marx-idézte szavakra: «Menj utadon és ne bánd, hogy mit beszélnek!»

NÉZETELTÉRÉSEK BELPOLITIKAI VONALON

A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK PLÉNUMÁN 1929 ÁPRILISÁBAN MONDOTT, «A JOBBOLDALI ELHAJLÁS A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA (BOLSEVIK) PÁRTJÁBAN» C. BESZÉD III. RÉSZÉBŐL

1929 április

a) Az osztályharcról

Mi a Buchárin csoport e vakságának és e fejvesztettségének elméleti alapja?

Azt hiszem, hogy e vakság és fejvesztettség elméleti alapja az a helytelen, nemmarxista felfogás, amellyel Buchárin az országunkban lezajló osztályharc kérdéséhez nyúl. Buchárinnak arra a nemmarxista elméletére gondolok, amely szerint a kulákság belenő majd a szocializmusba, arra, hogy nem érti a proletárdiktatúra viszonyai közt folyó osztályharc mechanikáját.

Itt több ízben idézték Buchárin «Ut a szocializmushoz» című könyvének ismert részletét a kulákság belenövéséről a szocializmusba. De némi kihagyásokkal idézték. Engedjék hát meg, hogy teljes szövegében idézzem. Ez, elvtársak, azért szükséges, hogy bemutassam Önöknek, milyen mélyreható Buchárin eltávolodása az osztályharc marxista elméletől. Halljuk csak:

«Szövetkezeti parasztszervezeteink fő hálózata nem kulák-, hanem „dolgozó” típusú szövetkezeti sejtekből fog állani, sejtekből, amelyek belenőnek általános állami szerveink rendszerébe és ily módon a *szocialista gazdaság egységes láncának láncszemévé* válnak. Másrésről, a *kulák szövetkezeti fészkek* a bankok stb. útján *éppen így bele jognak nőni ugyanabbe a rendszerbe*; de bizonyos *fokig idegen testek* lesznek, mint például a *koncessziós vállalatok*»¹.

Egyes elvtársak, amikor Buchárin brosúrájának ezt

¹ Az én kiemelésem — J. Szl.

a helyét idézik, valami okból elhagyták a koncesszió tulajdonosokról¹ szóló utolsó mondatot. Rozit, nyilván azért, hogy segítsen Buchárinnak, felhasználta ezt és közbeiktált, hogy Buchárint elferdítik. Holott az egész idézetnek a zamatját éppen ez az utolsó, a koncessziótulajdonosokról szóló idézet adja meg. Mert ha a koncessziótulajdonosokat egy sorba helyezik a kulákokkal, a kulákok pedig belenőnek a szocializmusba, akkor mi sül ki ebből? Ebből csak egy dolog sül ki, nevezetesen az, hogy a koncessziótulajdonosok szintén belenőnek a szocializmusba, hogy nemcsak a kulákok, hanem a koncessziótulajdonosok is belenőnek a szocializmusba. *(Általános derűtlenség.)*

Lám mi sül ki ebből.

Rozit: Buchárin azt mondja, hogy «idegen testek lesznek».

Sztálin: Buchárin nem azt mondja, hogy «idegen testek», hanem, hogy «bizonyos fokig idegen testek». Tehát a kulákok és a koncessziótulajdonosok «bizonyos fokig» idegen testek a szocializmus rendszerében. De éppen abban áll Buchárin hibája, hogy a kulákok és koncessziótulajdonosok, habár «bizonyos fokig» idegen testek, mégis belenőnek a szocializmusba. Ilyen sületlenséghez vezet Buchárin elmélete. Városi és falusi kapitalisták, kulákok és koncessziótulajdonosok, akik belenőnek a szocializmusba — ilyen ostobaságot nem átalált kimondani Buchárin. Nem, elvtársak, ilyen «szocializmus» nem kell nekünk. Ezt csak tartsa meg Buchárin magának.

Eddig mi marxisták-leninisták azt hittük, hogy egyrészt a város és falu kapitalistái között és másrészt a munkásosztály között *kiengesztelhetetlen* érdekellentétek vannak. Éppen ezen alapszik az osztályharc marxista elmélete. Most azonban, Buchárin elméletének megfelelően, amely szerint a kapitalisták *békésen belenőnek* a szocializmusba, mindez fenekestül felfordul, a kizsákmányolók és kizsákmányoltak osztályérdekeinek *kiengesztelhetetlen* el-

¹ Koncesszió — itt annyi mint a szovjetállam által külföldi tőkéseknek adott, bizonyos időre szóló engedély vállalatok alapítására, a szovjetállam ellenőrzése és érdekeinek megóvása mellett. Ilyen koncessziókat adott a szovjetállam az «új gazdasági politika» («nep») első szakaszában, az 1920-as évek elején. Komoly jelentőségük a nemzetgazdaság helyreállításában nem volt s a szovjetkormány fokozatosan felszámolta őket.

lentéteessége eltűnik, a kizsákmányolók belenőnek a szocializmusba.

Rozit: Ez nem igaz, Buchárin feltételezi a proletariátus diktatúráját.

Sztálin: De a proletariátus diktatúrája az osztályharc legélesebb formája.

Rozit: Éppen erről van szó.

Sztálin: Buchárinnál ellenben az derül ki, hogy a kapitalisták éppen ebbe a proletárdiktatúrába nőnek bele. Hogy van az, hogy ezt nem érti meg, Rozit? Ki ellen kell hát harcot folytatni, ki ellen kell a legélesebb formájú osztályharcot folytatni, ha a város és falu kapitalistái belenőnek a proletárdiktatúra rendszerébe? A proletariátus diktatúrája arra kell, hogy engesztelhetetlen harcot folytassunk a kapitalista elemek ellen, arra, hogy elnyomjuk a burzsoáziát és gyökerestől kitépjük a kapitalizmust. Ha azonban a város és falu kapitalistái, a kulák és a koncessziótulajdonos belenő a szocializmusba, szükséges-e egyáltalán ezek után a proletariátus diktatúrája, és ha szükséges, akkor milyen osztály elnyomására?

Rozit: Éppen arról van szó, hogy Buchárinnál a belenövés az osztályharcot feltételezi.

Sztálin: Látom, Rozit megesküdött, hogy szolgálatot tesz Buchárinnak. De ez olyan szolgálat, mint a mesebeli medvéé, mert amikor meg akarja menteni Buchárint, valójában vízbefojtja. Nemhiába mondják, hogy «szolgálatkész medve rosszabb az ellenségnél». (Általános kacagás.)

Egy a kettő közül: vagy engesztelhetetlen érdekellentét van a kapitalista osztály és a hatalomra jutott s diktatúráját megszervezett munkásosztály között, vagy nincs meg ez az érdekellentét és akkor csak egy marad hátra: kihirdetni az osztályérdekek összhangját.

Vagy az osztályharc marxi elmélete, vagy a kapitalisták szocializmusba való belenövésének elmélete. Vagy az osztályérdekek kibékíthetetlen ellentéte, vagy az osztályérdekek összhangjáról szóló elmélet. Egy a kettő közül.

Még meg lehet érteni a Brentano vagy Sidney Webb típusú «szocialistákat», akik a szocializmusnak a kapitalizmusba és a kapitalizmusnak a szocializmusba való belenövését hirdetik, mert ezek a «szocialisták» a valóságban szocialistaellenesek, burzsoá liberálisok. De nem lehet megérteni az olyan embert, aki marxista akar lenni és ugyan-

akkor azt az elméletet hirdeti, hogy a kapitalisták belenőnek a szocializmusba.

Buchárin beszédében azzal igyekezett alátámasztani a kulákoknak a szocializmusba való belenövéséről szóló elméletet, hogy egy ismert Lenin-idézetre hivatkozott. Mégpedig azt állítja, hogy Lenin *ugyanazt* mondja, mint Buchárin. Ez nem igaz, elvtársak. Ez Lenin durva és megengedhetetlen megrágalmazása. E Lenin-idézet szövege így szól:

«Természetesen, Szovjetköztársaságunkban a társadalmi rendszer két osztály, a munkásosztály és a parasztság együttműködésén alapszik, amelyhez most, bizonyos feltételek mellett, odaengedtük a „nepmanokat“, vagyis a burzsoáziát is» (Lenin «Hogyan kell a Munkás- és Parasztellenőrzést újjászerveznünk.» Művei. XXVII. köt. 405. old. oroszul.)

Láthatjuk, hogy itt egyetlen szó sincs a kapitalisták belenövéséről a szocializmusba. Itt csak arról van szó, hogy «bizonyos feltételek mellett» a nepmanokat, azaz a burzsoáziát is «odaengedtük» a munkások és parasztok együttműködéséhez. Mit jelent ez? Jelenti-e ez azt, hogy ezzel elismerjük azt a lehetőséget, hogy a nepmanok belenőnek a szocializmusba? Természetesen, nem. Lenin-idézetet így csak olyan emberek magyarázhatnak, akik elvesztették szegyenérzéküket. Ez csupán azt jelenti, hogy a burzsoáziát *most* nem semmisítjük meg, hogy vagyonát *most* nem kobozzuk el, hanem megengedjük létezését bizonyos feltételek mellett, vagyis, úgy hogy feltétlenül aláveti magát a proletárdiktatúra törvényeinek, azaz úgy, hogy a kapitalistákat egyre jobban korlátozzuk, azzal a céllal, hogy fokozatosan kiszorítsuk őket a közgazdasági életből. Meg lehet-e valószínűsíteni a kapitalisták kiszorítását és a kapitalizmus gyökereinek megsemmisítését elkeseredett osztályharc nélkül? Nem, nem lehet. Meg lehet-e szüntetni az osztályokat, a kapitalisták szocializmusba való belenövésének elmélete és gyakorlata alapján? Nem, nem lehet. Ilyen elmélet és gyakorlat csak ápolhatja és örökkévalóvá teheti az osztályokat, mert ez az elmélet ellentmond az osztályharc elméletének. Viszont a Lenin-idézet teljesen a proletárdiktatúra viszonyai közt folyó osztályharc marxista elméletén alapszik. Mi lehet hát a közös Buchárin elméletében, hogy a kulák belenő a szocializmusba és Lenin elméletében, hogy a diktatúra elkeseredett osztályharc? Világos, hogy itt nincs és nem is lehet semmi közös. Buchárin úgy véli, hogy a proletárdiktatúra

idején az osztályharcnak ki kell *aludnia* és meg kell *szűnnie* azért, hogy elérjük az osztályok megszűnését. Lenin pedig, ellenkezőleg, azt tanítja, hogy az osztályokat csakis szívós osztályharc útján lehet megszüntetni s hogy az osztályharc a proletariátus diktatúrája viszonyai közt *még elkeseredettebbé* válik, mint amilyen a proletariátus diktatúrája előtt volt.

«Az osztályok megszüntetése — mondja Lenin — hosszú, nehéz, makacs *osztályharc* műve, amely a tőke hatalmának megdöntése *után*, a burzsoá állam lerombolása *után*, a proletárdiktatúra megteremtése *után sem tűnik el* (miként ezt a régi szocializmus és a régi szociáldemokrácia sekélyes gondolkozású képviselői képzelik), hanem csak formáit változtatja és sok tekintetben még *elkeseredettebbé* válik.» Lenin: Üdvözet a magyar munkásoknak. Művei. XXIV. köt. 315. old. oroszul.)¹

Ezt mondja Lenin az osztályok megszüntetéséről.

Az osztályok megszüntetése *a proletariátus elkeseredett osztályharca útján*, — ez Lenin tétele.

Az osztályok megszüntetése *az osztályharc elhalása és a kapitalistáknak a szocializmusba való belenövése útján* — ez Buchárin tétele.

Mi lehet közös e két tételben? Világos, hogy nincs és nem is lehet semmi közös bennük.

Buchárin elmélete a kulákság belenövéséről a szocializmusba tehát eltávolodás az osztályharc marxista-leninista elméletétől. Ez közeledés a katedra-szocializmus elméletéhez.

Ebben van Buchárin és barátai összes hibáinak alapja.

Azt mondhatnák, hogy nem érdemes sok időt vesztegetni a kulákság szocializmusba való belenövésének buchárini elméletére, mivel ez az elmélet maga beszél — és nem csupán beszél, hanem kiabál — Buchárin ellen. Ez nem igaz, elvtársak! Amíg ez az elmélet véka alá volt rejtve, addig megtehettük, hogy nem fordítottunk rá figyelmet: hiszen nem kevés ostobaságot találhatunk a különböző elvtársak írásaiban! Így is jártunk el a legutóbbi időkig. De az utóbbi időben a helyzet némileg megváltozott. A kispolgári ösztönösség, amely az utóbbi években megélenkült, kezdett életet belevenni ebbe a marxistaellenes elméletbe és aktuális jelleget adott neki. Most már nem lehet azt mondani, hogy véka alá van rejtve. Most Buchárinnak ez a fura

¹ Lenin. Marx, Engels, marxizmus. Szikra 1948. 364. old.

elmélete arra tart igényt, hogy pártunkban a jobboldali elhajlás zászlajává, az opportunizmus zászlajává legyen. Ezért már nem mehetünk el megállás nélkül ez elmélet mellett. Ezért vagyunk kötelesek ezt az elméletet, mint helytelen és káros elméletet, izzé-porrá törni, hogy pártbeli elvtársainknak megkönnyítsük a jobboldali elhajlás elleni harcot.

b) Az osztályharc kiélesedéséről

Buchárin második hibája, amely első hibájából következik, az, hogy helytelen, nemmarxista módon kezeli az osztályharc kiélesedésének, a kapitalista elemek fokozott ellenállásának kérdését a Szovjethatalom szocialista politikájával szemben. Miről van itt szó? Nem arról-e, hogy a kapitalista elemek gyorsabban nőnek, mint gazdaságunk szocialista szektora és ennek folytán fokozzák ellenállásukat, aláásva a szocialista építőmunkát? Nem, nem erről van szó. Azonfelül nem is igaz, hogy a kapitalista elemek gyorsabban nőnek, mint a szocialista szektor. Ha ez igaz volna, akkor a szocialista építőmunka már a pusztulás szélén állana. Arról van szó, hogy a szocializmus sikeresen viszi a támadást a kapitalista elemek ellen, a szocializmus *gyorsabban* nő, mint a kapitalista elemek, hogy a kapitalista elemek fajsúlya ennek folytán *csökken* és éppen azért, mert a kapitalista elemek fajsúlya *csökken*, a kapitalista elemek szívatolják a halálos veszedelmet és fokozzák ellenállásukat. S egyelőre nemcsak azért van módjuk fokozni ellenállásukat, mert a világkapitalizmus támogatja őket, hanem azért is, mert bár fajsúlyuk csökken, bár viszonylagos növekedésük csökken a szocializmus növekedéséhez képest, a kapitalista elemek abszolút mértékben mégis nőnek és ez bizonyos lehetőséget ad nekik arra, hogy erőt gyűjtsenek az ellenállásra a szocializmus növekedésével szemben. Ezen az alapon jön létre a *fejlődés adott szakaszában, az erőviszonyok adott körülményei között*, az osztályharc kiélesedése és a városi és falusi kapitalista elemek ellenállásának fokozódása. Buchárinnak és barátainak hibája abban áll, hogy nem értik ezt az egyszerű és nyilvánvaló igazságot. Hibájuk abban áll, hogy nem marxista módon, hanem nyárspolgár módjára kezelik a dolgot, az osztályharc kiéleződését mindenféle mellékes okkal próbálják megmagyarázni, például: a szovjetapparátus «alkalmatlanságával», a helyszínen működő elvtársak «vi-

gyázatlan» politikájával, a hajlékonyság «hiányával», «túlkapásokkal» stb., stb.

Lássunk például egy idézetet Buchárin «Út a szocializmushoz» című brosúrájából, amely megmutatja, hogy Buchárin mennyire nemmarxista módon kezeli az osztályharc kiélesedésének kérdését:

«Az osztályharc a falun hol itt, hol ott korábbi megnyilvánulási formájában lobban fel, s ezt a kiélesedést rendszerint kulák elemek idézik elő. Amikor például a kulákok vagy a mások rovására gazdagodó és a Szovjethatalom szerveibe befurakodott emberek a falusi sajtótudósítókra kezdenek lövöldözni — ez az osztályharc megnyilvánulása a legélesebb formában. (Ez nem igaz, mert a harc legélesebb formája a felkelés. — *J. Sztálin.*) Az ilyen esetek azonban rendszerint ott fordulnak elő, ahol a szovjet helyi apparátus még gyenge. *Amilyen mértékben javul ez az apparátus, amilyen mértékben erősödnek a Szovjethatalom összes alsó sejtjei, amilyen mértékben javulnak és erősödnek a helyi falusi párt- és kommunista ifjúsági szervezetek —, az ilyen jelenségek, amint ez teljesen nyilvánvaló, egyre ritkábbakká válnak s végül nyomtalanul el fognak tűnni.*»¹

Ebből az következik, hogy az osztályharc kiélesedését az apparátussal kapcsolatos okok magyarázzák: alsó szervezeteink alkalmassága vagy alkalmatlansága, gyöngesége vagy ereje. Ebből például az következik, hogy a sachtí burzsoá intellektuelek kártevését, amely a burzsoá elemek ellenállásának, a szovjethatalommal szemben tanúsított ellenállásuknak és az osztályharc kiéleződésének formája, nem az osztályerőviszonyok, nem a szocializmus növekedése magyarázza, hanem az, hogy rossz az apparátusunk. Ebből az következik, hogy mielőtt a sachtí körzetben a tömeges, kártevés megkezdődött, apparátusunk jó volt, később pedig, amikor megkezdődött a tömeges kártevés, az apparátus, ki tudja mi okból, teljesen használhatatlanná vált. Ebből az következik, hogy a múlt évig, amíg a terménybeszolgáltatás magától folyt és az osztályharc különös kiélesedése nem volt észlelhető, helyi szervezeteink jók, vagy talán még ideálisak is voltak, de a múlt év óta, amikor a kulákság ellenállása különösen éles formákat öltött, szervezeteink egyszerre rosszak és teljesen használhatatlanok lettek. Ez nem magya-

¹ Az én kiemelésem. — *J. Szt.*

rázat, hanem a magyarázat kicsúfolása. Ez nem tudomány, hanem kuruzslás.

Mi magyarázza meg ezt a kiélesedést?

Két ok.

Először előrehaladásunk, támadásunk, a szocialista gazdasági formák növekedése mind az iparban, mind a mezőgazdaságban, az a növekedés, melyet a város és falu megfelelő kapitalista osztagainak megfelelő kiszorítása kísér. A dolog úgy áll, hogy Lenin «ki-kit győz le?» formulája szerint élünk: mi fogjuk-e őket, a kapitalistákat, kétvállra fektetni és, mint Lenin mondta, mi mérjük-e rájuk a döntő csapást, vagy ők fektetnek bennünket kétvállra.

Másodszor az, hogy a kapitalista elemek nem akarják a színteret saját jószántukból elhagyni: ellenállnak és ellen fognak állani a szocializmusnak, mert látják, hogy létük utolsó napjai közelednek. S egyelőre még tudnak ellenállni, mert bár fajsúlyuk csökken, abszolút értelemben mégis nőnek: a városi és a falusi kispolgárság, mint Lenin mondotta, minden nap minden órájában kapitalistákat és kiskapitalistákat termel ki soraiból, és ezek a kapitalista elemek mindent elkövetnek, hogy létüket megvédjék.

Nem volt még a történelemben olyan eset, hogy halódó osztályok önként hagyták volna el a színteret. Nem volt még a történelemben olyan eset, hogy a halódó burzsoázia ne próbálta volna ki erőinek minden maradékát abból a célból, hogy létét megvédje. Akár jó lesz alsófokú szovjet-apparátusunk, akár rossz, előrehaladásunk, támadásunk csökkenteni fogja a kapitalista elemeket és ki fogja őket szorítani a halódó osztályok pedig, bármilyen történjék is, ellen fognak állani.

Ez az osztályharc kiélesedésének szociális alapja.

Bucharin és barátai hibája az, hogy ők a kapitalisták ellenállásának növekedését fajsúlyuk növekedésével azonosítják. De ennek az azonosításnak nincs semmi alapja. Nincs alapja azért, mert ha a kapitalisták ellenállanak, ez még korántsem jelenti azt, hogy erősebbek lettek, mint mi. Éppen ellenkezőleg. Az életük végét járó osztályok nem azért állanak ellen, mert erősebbek lettek, mint mi, hanem azért, mert a szocializmus gyorsabban nő, mint ők és ők gyengébbekké válnak, mint mi. És éppen azért, mert gyengülnek, érzik létük utolsó napjait és kénytelenek minden erővel, minden eszközzel ellenállni.

Ez az adott történelmi pillanatban az osztályharc kiélesedésének és a kapitalisták ellenállásának mechanikája.

Mi legyen a párt politikája a dolgok ilyen állása mellett?

Az, hogy a munkáosztályt és a falu kizsákmányolt tömegeit felébressze, harcképességüket emelje és mozgósítási készenlétüket a város és a falu kapitalista elemei elleni harc érdekében, az ellenállást kifejtő osztályellenségek elleni harc érdekében fejlessze. Az osztályharc marxista-leninista elméletének — egyebek közt — éppen az az előnye, hogy megkönnyíti a munkáosztály mozgósítását a proletárdiktatúra ellenségei ellen.

Miben áll a bucharini elméletnek, amely szerint a kapitalisták belenőnek a szocializmusba, és az osztályharc kiélesedése bucharini felfogásának káros volta?

Abban, hogy elaltatja a munkáosztályt, aláássa országunk forradalmi erőinek mozgósítási készenlétét, leszereli a munkáosztályt és megkönnyíti a kapitalista elemek offenzíváját a Szovjethatalom ellen.

c) A parasztságról.

Buchárin harmadik hibája a parasztság kérdésére vonatkozik. Ismeretes, hogy a parasztság kérdése politikánk egyik legfontosabb kérdése. A parasztság a mi viszonyaink közt különféle szociális csoportosulásokból áll, nevezetesen: szegényparasztokból, középparasztokból és kulákokból. Értethető, hogy e csoportosulások irányában nem lehet egyforma a magatartásunk. A szegényparasztság a munkáosztály *támasza*, a középparasztság *szövetségünk* és a kulák *osztály-ellenségünk* — ez a mi viszonyunk ezekhez a szociális csoportosulásokhoz. Mindez érthető és köztudomású. Buchárin azonban kicsit másképpen ítéli meg a dolgot. A parasztság jellemzésénél nála kiesik a differenciálódás ténye, eltűnik az, hogy szociális csoportosulások vannak és csak egy falunak nevezett szürke folt marad meg. Nála a kulák sem kulák, a középparaszt sem középparaszt, hanem valami általános nyomorúság van a faluban. Beszédében itt így is mondta: hát lehet-e a mi kulákunkat kuláknak nevezni? Hiszen ez a kulák koldus! — mondotta. Hát a mi középparasztunk — vajjon hasonlít-e a középparaszthoz? — jelentette ki itt Buchárin. — Hiszen ez a középparaszt

koldus, aki éhezik. Világos, hogy a parasztságot illető ilyen nézet gyökerében téves, a leninizmussal össze nem férő nézet.

Lenin azt mondta, hogy a parasztság az *utolsó kapitalista osztály*. Igaz-e ez a tétel? Igen, feltétlenül igaz. Miért minősítjük a parasztságot az utolsó kapitalista osztállynak? Azért, mert a két alapvető osztály közül, amelyekből társadalmunk áll, a parasztság az az osztály, amelynek gazdagsága a magántulajdonon és a kis árutermelésen alapszik. Azért, mert a parasztság, amíg parasztság marad, amely kis árutermelést folytat, soraiból szükségképpen állandóan és szakadatlanul kapitalistákat termel ki. Ez a körülmény ránk nézve döntő jelentőségű a munkásosztály és parasztság szövetségének problémájával kapcsolatos marxista álláspontunk kérdésében. Ez azt jelenti, hogy nekünk a parasztsággal nem *akármilyen* szövetség kell, hanem csakis olyan *szövetség*, amely a parasztság kapitalista elemei elleni harcon alapszik. Amint látják, Leninnek az a tétele, hogy a parasztság az utolsó kapitalista osztály, nemcsak hogy nem mond ellent a munkásosztály és parasztság szövetsége eszméjének, hanem ellenkezőleg, megalapozza ezt a szövetséget, mint a munkásosztály és a parasztság szövetségét, amely gazdaságunk kapitalista elemei ellen irányul. Lenin ezt a tételt azért állította fel, hogy megmutassa, hogy a munkásosztály és a parasztság szövetsége csak abban az esetben lehet tartós, ha az éppen azok ellen a kapitalista elemek ellen vívott harcon alapszik, amelyeket a parasztság sorai-ban kitermel.

Buchárin hibája az, hogy nem érti és nem fogadja el ezt az egyszerű dolgot, megfélekedzik a falu szociális csoportosulásairól, eltűnnek látóköréből a kulákok és a szegény-parasztság s csak egyetlen áltaános középparaszt tömeg marad meg. Ez Buchárinnál kétségtelenül jobbfelé való elhajlás, ellentétben a trockista «baloldali» elhajlással, amely nem lát a faluban más szociális csoportosulásokat, mint szegényparasztságot és kulákságot, s amelynek látóköréből eltűnik a középparasztság.

Mi a különbség a trockizmus és Buchárin csoportja között a parasztsággal való szövetség kérdésében? Az, hogy a trockizmus a középparasztság tömegeivel való *tartós* szövetség politikája *ellen* nyilatkozik, a buchárinista csoport pedig a parasztsággal való *akármilyen* szövetség híve.

Felesleges bizonyítgatni, hogy mindkét irányzat helytelen és az egyik annyit ér, mint a másik.

A leninizmus feltétlenül a parasztság alapvető tömegeivel való tartós szövetséget, a középparasztsággal való szövetséget akarja, de nem akármilyen szövetséget, hanem olyan szövetséget a középparasztsággal, amely a munkásosztály *vezetőszerépét* biztosítja, *erősíti* a proletariátus diktatúráját és *megkönnyíti az osztályok megszüntetésének művét*.

«A munkásosztály és a parasztság közötti megegyezésen — mondja Lenin — azt értheti az ember, amit akar. Ha nem vesszük figyelembe, hogy ez a megegyezés a munkásosztály szempontjából csak akkor megengedhető, helyes és elvileg lehetséges, ha az a munkásosztály diktatúráját támogatja és az osztályok megszüntetésére irányuló eszközök egyike, akkor a munkásosztály és parasztság megegyezésének tétele természetesen olyan tétel marad, amelyet a Szovjethatalom valamennyi ellensége és a diktatúra valamennyi ellensége nézeteiben érvényre is juttat.» (Lenin Művei. XXVI. köt. 387. old., oroszul).

Továbbá :

«Most — mondja Lenin — a proletariátus kezében tartja a hatalmat és vezet. Vezeti a parasztságot. Mit jelent ez — vezetni a parasztságot? Ez először azt jelenti, hogy az osztályok megszüntetésére vesszük az irányt, nem pedig a kistermelőre. Ha letévednénk erről az életbevágó és alapvető irányról, akkor megszűnnénk szocialisták lenni és azoknak a kispolgároknak táborába, az eszerek és mensevikek táborába jutnánk, akik most a proletariátus legádázabb ellenségei» (ugyanott, 399—400. old.).

Ez Lenin álláspontja a parasztság alapvető tömegeivel való szövetség, a középparasztsággal való szövetség kérdéséről.

Bucharin csoportjának hibája a középparaszt kérdésében az, hogy nem látja a középparaszt kettős természetét, a munkásosztály és a kapitalisták között elfoglalt kettős helyzetét. «A középparaszt ingadozó osztály» — mondotta Lenin. Miért? Azért, mert a középparaszt egyrésztől dolgozó, ami a munkásosztályhoz közelíti, másrészt pedig lulajdonos, ami a kulákhhoz közelíti. Innen erednek a középparaszt ingadozásai. És ez nemcsak elméletileg igaz. Ezek az ingadozások a gyakorlatban is minden nap, minden órában megnyilvánulnak.

«A paraszt, — mondja Lenin — mint dolgozó a szocializmushoz húz, szívesebben látja a munkások diktatúráját, mint a burzsoázia diktatúráját. A paraszt mint galonaeladó a burzsoáziához húz, a szabadkereskedelemhez, azaz vissza a „megszokott”, régi, „ősidóktól” való kapitalizmus-hoz» (Lenin Művei. XXIV. köt. 314. old., oroszul).

Ezért a középparaszttal való szövetség csak az esetben lehet tartós, ha a kapitalista elemek ellen, általában a kapitalizmus ellen irányul, ha ez a szövetség biztosítja a munkásosztály vezető szerepét, ha megkönnyíti az osztályok megszűntetését.

Furcsa, hogy Buchárin csoportja ezekről az egyszerű és érthető dolgokról megfeledkezik.

d) Az új gazdasági politikáról és a piaci viszonyokról

Buchárin negyedik hibája az új gazdasági politika («nep») kérdését illeti. Buchárin hibája itt abban áll, hogy nem látja a «nep» kétoldalúságát, a «nep»-nek csak egyik oldalát látja. Mikor 1921-ben a «nep»-et bevezettük, annak élet akkor a hadikommunizmus ellen, olyan rendszer és olyan állapotok ellen irányítottuk, amelyek kizárják a kereskedelem bármilyen szabadságát. Úgy véltük és véljük ma is, hogy a «nep» a kereskedelem bizonyos mérvű szabadságát jelenti. A dolognak ezt az oldalát Buchárin megjegyezte magának. És ez nagyon helyes. De Buchárin téved, ha azt hiszi, hogy a dolognak ez az oldala kimeríti a «nep»-et. Buchárin elfelejti, hogy a «nep»-nek még más oldala is van. Arról van szó, hogy a «nep» egyáltalán nem jelenti a kereskedelem teljes szabadságát, a piaci árak szabad játékát. A «nep»: szabad kereskedelem bizonyos határok között, bizonyos keretekben, amikor az állam szabályozó szerepe a piacon biztosítva van. Éppen ez a «nep» második oldala. S a «nep»-nek ez az oldala nem kevésbé fontos, ha ugyan nem fontosabb, mint az első oldala. Nálunk a piacon nem folyik az árak szabad játéka, mint ez a kapitalista országokban rendszerint történik. Lényegében mi szabjuk meg a gabonaárakat. Mi szabjuk meg az iparcikkek árait. Igyekszünk az önköltségi árak csökkentésének és az iparcikkek árai csökkentésének politikáját megvalósítani és arra törekszünk, hogy fenntartsuk a mezőgazdasági termékek árainak stabilitását. Vajjon nem világos-e, hogy ilyen különleges

és speciális piaci viszonyok kapitalista országokban egyáltalán nincsenek.

Ebből következik, hogy amíg fennáll a «nep», addig meg kell őrizni annak mindkét oldalát: az elsőt is, amely a hadikommunizmus rendszere ellen irányul és amelynek célja a kereskedelem *bizonyos* szabadságának biztosítása, a másodikat is, amely a kereskedelem *teljes* szabadsága ellen irányul és amelynek célja az, hogy a piacon az állam szabályozó szerepét biztosítsa. Ha megszüntetjük a kettő közül az egyiket, — nem lesz «nep»-ünk.

Buchárin azt hiszi, hogy az új gazdasági politikát csak «balról», azoknak az embereknek a részéről fenyegeti veszedelem, akik *minden* szabadkereskedelmet fel akarnak számolni. Ez nem igaz. Ez a legdurvább hiba. Azonkívül az ilyen veszedelem most a legkevésbé reális, mert helyi és központi szervezeteinkben most nincsenek, vagy alig akadnak olyan emberek, akik nem értenék meg a kereskedelem *bizonyos mértékű* szabadsága megőrzésének szükségességét és célszerűségét. Sokkal reálisabb a jobboldalról fenyegető veszedelem, az azon emberek részéről fenyegető veszedelem, akik fel akarják számolni az állam szabályozó szerepét a piacon, akik a piacot meg akarják «szabadítani» «béklyóitól» és ilyen módon meg akarják nyitni a kereskedelem teljes szabadságának korszakát. Nem fér semmi kétség ahhoz, hogy a «nep» aláásásának ez a jobboldalról fenyegető veszedelem most sokkal reálisabb. Nem szabad elfelejteni azt, hogy a kispolgári ösztönösség éppen ebben az irányban dolgozik, hogy jobbról ássa alá az új gazdasági politikát. Emlékezni kell arra is, hogy a kulákok és jómódú elemek siránkozása, a spekulánsok és árufelhalmozók siránkozása, amelynek elvtársaink közül sokan gyakran bedőlnek, éppen erről az oldalról bombázza a «nep»-et. Az a tény, hogy Buchárin nem látja a «nep» aláásásának ezt a második, valóban reális veszedelemét — ez a tény kétségtelenül arról beszél, hogy behódolt a kispolgári ösztönösség nyomásának.

Buchárin azt javasolja, hogy «normalizálják» a piacot és kerületenként «manőverezzenek» a gabona beszerzési áraival, vagyis emeljék fel a gabonaárakat. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy őt nem elégtik ki a szovjet piaci viszonyok, hogy az állam szabályozó szerepét a piacon fékezni akarja és azt javasolja, hogy tegyünk engedményeket a kispolgári ösztönösségnek, amely a «nep»-et jobbról ássa alá.

Tegyük fel egy pillanatra, hogy követtük Buchárin tanácsait. Mire vezet ez? Felemeljük a gabonaárakat, mondjuk ősszel, a beszerzési időszak elején. De mivel a piacon mindig akadnak olyan emberek, mindenféle spekulánsok és felvásárlók, akik a gabonáért háromszoros árat tudnak fizetni s mivel mi nem versenyezhetünk a spekulánsokkal, mert azok mindössze vagy tízmillió pud¹ gabonát vásárolnak, nekünk pedig több száz millió pudot kell vásárolni, a gabonátuladonosok — további áremelkedésre várva — így is, úgy is vissza fogják tartani a gabonát. Vagyis tavasszal újból emelni kellene a gabona árát, amikor tulajdonképpen a legnagyobb az állam gabonaszükséglete. De mit jelent a gabonaárakat tavasszal felemelni? Azt jelenti, hogy nyomorúságba döntjük a szegényparasztságot és a falu kevésbé tehető rétegeit, amelyek tavasszal maguk is kénytelenek gabonát vásárolni, részben vetőmagra, részben táplálkozásra, ugyanazt a gabonát, amelyet ősszel olcsóbb áron adtak el. Elérhetünk-e ezekkel a műveletekkel valami komoly eredményt elegendő gabonamennyiség beszerzése tekintetében? A legvalószínűbb az, hogy nem érhetünk el, mert mindig akadnak spekulánsok és felvásárlók, akik újból kétszeres és háromszoros árat tudnak majd fizetni ugyanazért a gabonáért. Következésképpen el kell készülnünk a gabonaárak újabb emelésére és hiába igyekszünk túlszárnyalni a spekulánsokat és felvásárlókat.

De ebből az következik, hogy, a gabonaárak emelésének útjára lépve, kénytelenek leszünk tovább siklani lefelé és nem lesz biztosítékunk arra, hogy elegendő mennyiségű gabonát szerzünk be.

De a dolognak ezzel nincs vége. Először, ha felemeljük a gabona *beszerzési* árait, később kénytelenek leszünk a nyersanyagárakat is felemelni, hogy a mezőgazdasági termékek árai tekintetében bizonyos arányt tartsunk fenn. Másodszor, ha felemeljük a gabona beszerzési árait, akkor nem tudjuk majd a városokban az alacsony kenyérárát fenntartani, kénytelenek leszünk tehát felemelni a kenyér *eladási* árát is. Mivel azonban nem bántathatjuk meg és nem szabad megbántanunk a munkásokat, kénytelenek leszünk a munkabéreket gyorsított ütemben emelni. De ez feltétlenül az iparcikkek árának emelését is maga után vonja, mert ellen-

¹ 1 pud = 16.38 kg.

kező esetben megtörténhetik, hogy az iparosítás érdekeivel ellentétben pénz szívódik át a városból a faluba. Ennek eredményeképpen kénytelenek leszünk az iparcikkek és a mezőgazdasági termékek árait nem *csökkenő*, vagy legalább is stabilizált árak alapján, hanem a gabona és iparcikkek *emelkedő* árai alapján kiegyenlíteni. Más szavakkal, kénytelenek leszünk az iparcikkek és mezőgazdasági termékek *drágulására* irányt venni. Nem nehéz megérteni, hogy az árakkal való ilyen «manőverezésnek» szükségképpen a szovjet árpolitika teljes felszámolására, az állam piacszabályozó szerepének felszámolására és a kispolgári ösztönösség teljes felszabadítására kell vezetnie. Kinek lesz az előnyös? Csak a város és a falu módos rétegeinek, mert a drága iparcikkek és mezőgazdasági termékek mind a munkásosztály, mind a szegényparaszság és a falu kevésbé tehető rétegei számára feltétlenül hozzáférhetetlenekké válnak. A kulákok és a tehetősek, a nepmanok¹ és egyéb vagyonos osztályok húznak ebből hasznot.

Ez szintén összefogás, de sajátos összefogás — a város és falu jómódú rétegeivel való összefogás. A munkások és a falu kevésbé módos rétegei teljes joggal kérdeznék tőlünk: kinek a hatalma vagyunk, a munkásoké és parasztoké-e, vagy pedig a kulákoké és nepmanoké?

Szakítás a munkásosztállyal és a falu kevésbé módos rétegeivel, összefogás a falu és város jómódú rétegeivel — erre kell vezetnie a piac Buchárin-féle «normalizálás»-ának és a gabonaárral való kerületek szerinti «manőverezésnek».

Világos, hogy a párt nem térhet erre a végzetes útra.

Hogy mennyire összezavarodtak Buchárinnál a «nep» összes fogalmai és mennyire rabja a kispolgári ösztönösségnek, az egyebek közt kitűnik abból a több mint elutasító álláspontból, amelyet a város és falu, az állam és a parasztság közötti áruforgalom új formáinak kérdésével szemben tanúsít. Fel van háborodva és üvölt az ellen, hogy az állam a parasztság áruszállítójává, a parasztság pedig az állam gabonaszállítójává lesz. Ezt ő a «nep» összes szabályai megszegésének, úgyszólván a «nep» lerombolásának tekinti. Miért, kérdezzük — milyen alapon? Mi lehet kivetni való azon, hogy az állam, az állami ipar a parasztság áruszállí-

¹ Nepman: Magánvállalkozó, kereskedő, spekuláns az új gazdasági politika («nep») első szakaszában.

tója, a parasztság pedig az ipar, az állam gabonaszállítója? Mi lehet kivetni való a marxizmus és a «nep» marxi politikája szempontjából azon, hogy a parasztság már *átváltozott* az állami ipar gyapot-, cukorrépa-, lencszállítójává, az állami ipar pedig városi áruk, vetőmag és termelőeszközök szállítójává lett a mezőgazdaság ez ágai számára? A termelési szerződések módszere (kontraktáció) itt a város és a falu közötti áruforgalom ez új formái létesítésének alapvető módszere. Hát vajjon a szerződéses módszer ellentmond az új gazdasági politika követelményeinek? Mi lehet kivetni való azon, hogy a parasztság ugyanennek a szerződéses módszernek alapján nemcsak a gyapot, cukorrépa és len, hanem a gabona tekintetében is az állam szállítójává *válík*? Miért lehet a kis tételekben folyó kereskedelmet, a kiskereskedelmet áruforgalomnak nevezni, s miért nem lehet a nagy tételekben, az áruk árát és minőségét előre meghatározó szerződés (kontraktáció) alapján folyó kereskedelmet áruforgalomnak tekinteni? Honnan van ez a képtelenség? Vajjon nehéz-e megérteni, hogy a város és a falu között a szerződéses módszer szerint lebonyolódó áruforgalomnak ezek az új tömegformái éppen a «nep» alapján keletkeztek, hogy szervezeteink részéről óriási lépést jelentenek előre abban az értelemben, hogy a nemzetgazdaság tervszerű, szocialista vezetését megerősítik?

Nem különös-e, hogy Buchárin nem tudja már megérteni ezeket az egyszerű és érthető dolgokat?

e) *Az ipar fejlődésének üteméről és a város és a falu közötti kapcsolat új formáiról*

Végül itt van az ipar fejlődési ütemének és a város és falu közötti kapcsolat új formáinak kérdése. Ez a kérdés nézeteltéréseink egyik legfontosabbika. E kérdés fontossága abban áll, hogy benne fut össze a párt gazdasági politikájára vonatkozó *gyakorlati* nézeteltéréseink minden szála.

Mik a kapcsolat új formái, mit jelent ez gazdasági politikánk szempontjából?

Mindenekelőtt azt jelenti, hogy a város és falu közötti összefogás régi formáin kívül, amikor az ipar főképpen a paraszt *személyi* szükségleteit elégítette ki (karton, lábbeli, általában textiláru stb.), az összefogás újabb formáira is szükség van, amikor az ipar a parasztgazdaság *termelési*

szükségeit fogja kielégíteni (mezőgazdasági gépek, traktorok, nemesített vetőmag, műtrágya stb.). Azelőtt *főképpen* a paraszt személyi szükségleteit elégítettük ki s kevésbé érintettük gazdaságának termelési szükségleteit, most viszont, továbbra is kielégítve a paraszt személyi szükségleteit, minden erővel neki kell látnunk mezőgazdasági gépek, traktorok, műtrágya stb. szállításának, ami közvetlen kapcsolatban van a mezőgazdasági termelés új technikai alapon való rekonstruálásával.¹ Addig, amíg arról volt szó, hogy *helyreállítsuk* a mezőgazdaságot és a parasztok megműveljék a volt földbirtokosi és kulákföldeket, megelégedhettünk az összefogás régi formáival. De most, amikor a mezőgazdaság *rekonstruálásáról* van szó, ez már nem elegendő. Most tovább kell menni, segíteni kell a parasztságnak abban, hogy az új technika és a kollektív munka alapján újjászervezze a mezőgazdasági termelést.

Másodszor azt jelenti, hogy iparunk új felszerelésével egyidejűleg komolyan meg kell kezdenünk a mezőgazdaság új felszerelését is. Újonnan szereljük fel és részben már fel is szereltük iparunkat, új technikai alapot teremtünk számára, új, javított gépekkel, új, javított káderekkel látjuk el. Új üzemeket és gyárakat építünk, újjáépítjük és kiszélesítjük a régieket, fejlesztjük a vas- és fémipart, a vegyipart, a gépgyártást. Ezen az alapon nőnek a városok, szaporodnak az új ipartelepek, kiszélesednek a régiék. Ezen az alapon nő az élelmiszerek, az ipari nyersanyagok kereslete. A mezőgazdaság viszont megmarad régi szerszámainál, a föld megmunkálásának régi, az ősapáktól örökölt módszereinél, a régi, primitív, most már használhatatlan vagy csaknem használhatatlan technikánál, a gazdálkodás és a munka régi, kisparaszti, egyéni formáinál. Hát mi jó van például abban a tényben, hogy a forradalom előtt körülbelül 16 millió parasztgazdaságunk volt, most pedig legalább 25 millió van? Mi másról beszél mindez, ha nem arról, hogy a mezőgazdaság egyre szétforgácsoltabb, felaprózottabb jelleget ölt. A felaprózott kisgazdaságok jellemző vonása pedig az, hogy nem képesek a technikát, a gépeket és traktorokat, az agronómia vívmányait kellő módon kihasználni, hogy kevés árut termelnek a piacnak. Ez az oka annak, hogy kevés

¹ Rekonstruálás: átépítés, újjáépítés, átszerelés, újjászervezés.

mezőgazdasági termék kerül a piacra. Ez az oka annak a veszedelemnek, hogy a város és a falu, az ipar és a mezőgazdaság között szakadás áll elő. Ez az oka annak, hogy serkenteni kell a mezőgazdaságot, hozzá kell idomítanunk iparunk fejlődési üteméhez. Ahhoz, hogy megszűnjön a szakadásnak ez a veszedelme, komolyan hozzá kell fogni a mezőgazdaság új átszereléséhez az új technika alapján. De ahhoz, hogy a mezőgazdaságot átszereljük, a szétforgácsolt parasztgazdaságokat fokozatosan nagy gazdaságokba, kollektívákba kell egyesíteni, a mezőgazdaságot a kollektív munka alapján kell szervezni, a kollektívákat ki kell szélesíteni, fejleszteni kell a régi és új szovhózkodat, rendszeresen alkalmazni kell a mezőgazdaság összes fő ágaiban a kontraktáció tömeges formáit, fejleszteni kell a gép- és traktorállomások rendszerét, amely segíti a parasztságot az új technika elsajátításában és a munka kollektivizálásában — szóval fokozatosan át kell vezetni a paraszti kisgazdaságokat a nagy kollektív termelés alapjára, mert csakis a társadalmi jellegű nagyüzem képes teljes mértékben kihasználni a tudomány és az új technika vívmányait és mezőgazdaságunk fejlődését hétmérföldes lépésekkel előbbre vinni.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy el kell hanyagolnunk az egyéni szegény- és középparasztgazdaságot. Nem, nem jelenti. Az egyéni szegény- és középparasztgazdaság az iparnak élelmiszerrel és nyersanyaggal való ellátásában még túlnyomó szerepet játszik és fog játszani a legközelebbi jövőben. Éppen ezért támogatni kell az egyéni szegény- és középparasztgazdaságot. De ez azt jelenti, hogy az egyéni parasztgazdaság egymagában *már* nem elegendő. Erről beszélnek gabonabeszerezési nehézségeink. Ezért az egyéni szegény- és középparasztgazdaságok fejlődését ki kell *egészíteni* a kollektív módon üzemeltetett gazdaságok és a szovhózkod minden módon való fejlesztésével. Ezért az egyéni szegény- és középparasztgazdaságok és a kollektív, társas formákban üzemeltetett gazdaságok között hidat kell verni, mégpedig tömeges kontraktáció alakjában, gép- és traktorállomások alakjában, a szövetkezeti mozgalom minden áron való fejlesztése alakjában, oly célból, hogy a parasztnak megkönnyítsük egyéni kisgazdaságuknak átvezetését a kollektív munka vágányára. E feltételek nélkül lehetetlen a mezőgazdaság komoly fejlesztése. E feltételek nélkül lehetetlen a gabonaprobléma megoldása. E feltételek nélkül

lehetetlen megmenteni a parasztság kevésbé tehetőse rétegeit a szegénységtől, a nyomortól.

Végül azt jelenti, hogy minden módon fejleszteni kell iparunkat, mint a mezőgazdaság rekonstrukciójának fő éltető forrását, fejleszteni kell a kohászatot, a vegyipart, a gépgyártást; traktorgyárakat, mezőgazdasági gépgyárakat stb. kell építeni. Nem szorul bizonyításra, hogy lehetetlen a kolhózatot fejleszteni, lehetetlen a gép- és traktorállományokat fejleszteni, ha a tömeges kontraktáció útján nem hozzuk közelebb a parasztság fő tömegeit a kollektív gazdasági formákhoz, ha nem látjuk el a mezőgazdaságot jelentős mennyiségű traktorral, mezőgazdasági géppel stb. De a falut gépekkel és traktorokkal ellátni lehetetlen, ha nem fejlesztjük fokozott ütemben iparunkat. Ez az oka annak, hogy iparunk fejlődésének gyors üteme a mezőgazdaság rekonstrukciójának kulcsa a kollektívizmus alapján.

Ez a falu és a város összefogása új formáinak értelme és jelentősége.

Buchárin csoportja szavakban kénytelen elismerni az összefogás új formáinak szükségességét. De ez csak *szavakban való* elismerés, amelynek az volt a célja, hogy az összefogás új formái szavakban való elismerésének lobogója alatt valami olyant csempésszenek át, ami ennek egyenesen az *ellenkezője*. A valóságban Buchárin az összefogás új formái ellen van. Buchárinnál a kiindulópont nem az ipar fejlesztésének gyors üteme, mint a mezőgazdasági termelés rekonstrukciójának emelője, hanem az egyéni parasztgazdaság fejlesztése. Nála a piac «normalizálása» áll előtérben, valamint az, hogy a mezőgazdasági termékek piacán engedjük meg az árak szabad játékát, azaz lényegében a teljesen szabad kereskedelmet. Innen ered a kolhózatokkal szemben tanúsított bizalmatlan magatartás a Központi Bizottság júliusi plénumán elmondott beszédében és a KB júliusi plénuma előtti téziseiben. Innen ered az az elutasító magatartás, amelyet a gabonabeszerezés során a kulákság ellen alkalmazott bármiféle rendkívüli intézkedéssel szemben tanúsít. Ismeretes, hogy Buchárin úgy irtózik a rendkívüli intézkedésektől, mint az ördög a tömjéntől. Ismeretes, hogy Buchárin még mindig nem tudja megérteni, hogy a kulák a mai viszonyok között nem fog jószántából, önmagától elegendő mennyiségű gabonát beszolgáltatni. Ezt most behizonyította gabonabeszerezési munkánk kétéves tapasztalata.

De mi történjék, ha mégsem lesz elegendő az árugabona? Buchárin erre azt válaszolja, ne nyugtalanítsátok a kulákat rendkívüli intézkedésekkel, és hozzatok be gabonát külföldről. Még nemrégiben azt javasolta, hogy vagy 50 millió pud, azaz vagy 100 millió rubel valuta értékű gabonát hozzunk be külföldről. De ha a valuta arra kell, hogy az iparnak felszerelést hozzunk be? Buchárin erre azt feleli: előnyben kell részesíteni a külföldről való gabonabehozatalt s nyilván háttérbe kell szorítani az iparnak szükséges felszerelés behozatalt.

Eszerint tehát a gabonaprobléma megoldásának és a mezőgazdaság újjáépítésének alapja nem az iparfejlesztés gyors üteme, hanem az egyéni parasztgazdaság fejlesztése, beleértve a kulákgazdaságot is, a szabad piac és a piaci árak szabad játéka alapján.

Ily módon a gazdasági politika két különböző tervével van dolgunk.

A párt terve:

1. Újjáépítjük (rekonstruáljuk) az ipart.
2. Komolyan megkezdjük a mezőgazdaság újjáépítését (rekonstrukcióját).
3. Ebből a célból ki kell bővíteni a kolhózik és szovhózik építését, fokozni kell a termelési szerződések és a gép- és traktorállomások tömeges alkalmazását, mint eszközt az ipar és a mezőgazdaság közti *termelési összefogás* létesítésére.
4. Ami a mai gabonabeszerzési nehézségeket illeti: meg kell engednünk — a közép- és szegényparasztok tömegeinek társadalmi támogatásával — az ideiglenes rendkívüli intézkedéseket mint egyik eszközt arra, hogy a kulákság ellenállását megtörjük és a kuláktól a maximális gabonafölösleget elvegyük azért, hogy meglegyünk gabonabehozatal nélkül és a valutát az iparfejlesztésre tartsuk meg.
5. Az egyéni szegényparaszt- és középparaszt-gazdaság még túlnyomó szerepet játszik és fog játszani az ország élelmiszer- és nyersanyag-ellátásában, de egymagában véve már nem elegendő — s ezért az egyéni szegényparaszt- és középparaszt-gazdaság fejlesztését *ki kell egészíteni* a kolhózik és szovhózik fejlesztésével, tömegesen kötött termelési szerződésekkel, a gép- és traktorállomások fokozott fejlesztésével, abból a célból, hogy megkönnyítsük a tőkés elemek kiszorítását a mezőgazdaságból és az egyéni parasztgazda-

ságok fokozatos átvezetését a nagy kollektív gazdaságok, a társasmunka vágányára.

6. De ahhoz, hogy mindezt elérjük, fokozni kell a fém-
par, a vegyipar, a gépgyártás, a traktorgyárak, a mező-
gazdasági gépgyárak stb. fejlesztését. Enélkül lehetetlen
a gabonaprobléma megoldása és a mezőgazdaság újjáépítése.

Következtetés: *a mezőgazdaság újjáépítésének kulcsa
iparunk fejlesztésének gyors üteme.*

Buchárin terve:

1. A piacot «normalizálni», megengedni a piaci árak
szabad játékát és a gabonaárak emelését, nem riadva vissza
attól, hogy ez az iparcikkek, nyersanyag, kenyér drágulására
vezethet.

2. Az egyéni parasztgazdaságot minden módon fejlesz-
teni, s ugyanakkor bizonyos fokig csökkenteni a kolhózik
és szovhózik fejlesztésének ütemét (Buchárin júliusi tézisei,
Buchárin beszéde a júliusi plénumon).

3. A gabonabeszerezést a dolgok szabad folyására bízni,
ami mindig és minden körülmények közt kizárja a kulák
ellen irányuló rendkívüli intézkedéseknek akárcsak rész-
leges alkalmazását is, még akkor is, ha ezeket az intézkedé-
seket a közép- és szegényparasztság tömege támogatja.

4. Gabonahiány esetén — 100 millió rubel értékű gabo-
nát behozni.

5. Ha pedig nem telik valuta arra, hogy mind a gabona-
behozatalát, mind az iparnak szükséges felszerelés behozat-
alát fedezzük, akkor csökkenteni kell a felszerelés behozat-
alát, vagyis iparunk fejlesztésének ütemét is, — különben
mezőgazdaságunk «egy helyben topog», sőt «éppenséggel
visszafejlődik».

Következtetés: *a mezőgazdaság rekonstruálásának kulcsa
az egyéni parasztgazdaság fejlesztése.*

Hát ide lyukad ki a dolog, elvtársak!

Buchárin terve az ipari fejlesztés üteme csökkentésének
és a város és a falu összefogása új formái aláásásának a terve.

Ezek a mi nézeteltéréseink.

Nem késtünk-e el az összefogás új formáinak fejleszté-
sével, a kolhózik, szovhózik stb. fejlesztésével?

Vannak emberek, akik azt állítják, hogy a párt legalább
két évvel elkésztett ezzel a dologgal. Ez nem igaz, elvtársak.
Ez egyáltalán nem igaz. Így csak «baloldali» szájhősök

beszélhetnek, akiknek fogalmuk sincs a Szovjetunió gazdaságáról. Mit jelent az, hogy elkéztünk ebben a dologban? Ha arról van szó, hogy előreláttuk-e a kolhózik és szovhózik szükségességét — igenis, mi ezt a dolgot már az Októberi Forradalom idején elkezdtük. Hogy a párt már akkor, az Októberi Forradalom idején, előrelátta a kolhózik és szovhózik szükségességét, ehhez nem fér semmi kétség. Hiszen csak meg kell nézni a VIII. pártkongresszuson (1919 márciusában) elfogadott programunkat. A kolhózik és szovhózik szükségességét ott teljes világossággal számbavették. De egyedül az, hogy pártunk vezető csoportja előrelátta a kolhózik és szovhózik szükségességét, még nem elegendő ahhoz, hogy létrehozzuk és megszervezzük a *tömegmozgalmat* a kolhózik és szovhózik érdekében. Tehát nem előrelátásról van szó, hanem arról, hogy *megvalósítsuk* a kolhózik és szovhózik szervezésének tervét. De az ilyen terv megvalósításához a feltételek egész sora kell, amelyek nálunk ezideig nem voltak meg és csak az utóbbi időben jelentek meg. Ez a dolog nyitja, elvtársak.

Ahhoz, hogy a kolhózik és szovhózik érdekében való tömegmozgalom tervét megvalósítsuk, mindenekelőtt az kell, hogy a párt vezetőcsoportját ebben a dologban mindenekelőtt a párt a *maga tömegében* támogassa. Pártunk azonban, mint ismeretes, milliós párt. Tehát meg kellett győzni a széles párttömegeket a vezetőcsoport politikájának helyességéről. Ez az első feltétel.

Ehhez továbbá az kell, hogy magában a parasztságban a kolhózik érdekében tömegmozgalom induljon meg, hogy a parasztság ne féljen a kolhóziktól, hanem maga menjen a kolhózikba, miután a gyakorlatban meggyőződött a kolhózik előnyéről az egyéni gazdasággal szemben. Ez pedig komoly dolog, és bizonyos időt követel. Ez a második feltétel.

Ehhez továbbá az kell, hogy az államnak meglegyenek a mozgalom finanszírozására, a kolhózik és szovhózik finanszírozására szükséges anyagi eszközei. Erre pedig százmilliók szükségesek, kedves elvtársak. Ez a harmadik feltétel.

Ehhez, végül, az kell, hogy az ipar többé-kevésbé elegendő mértékben fejlett legyen ahhoz, hogy a mezőgazdaságot gépekkel, traktorokkal, műtrágyával stb. elláthassa. Ez a negyedik feltétel.

Lehet-e azt állítani, hogy két-három évvel ezelőtt már meg voltak nálunk mindezek a feltételek? Nem, ezt nem lehet állítani.

Nem szabad elfelejteni, hogy *kormányzó, nem pedig ellenzéki* párt vagyunk. Ellenzéki párt adhat ki jelszavakat — a mozgalom alapvető, gyakorlati jelszavairól beszélek — azzal, hogy majd hatalomra jutása után fogja megvalósítani őket. Senki sem vádolhatja az ellenzéki pártot azzal, hogy nem valósítja meg azonnal alapvető jelszavait, mert mindenki megérti, hogy nem az ellenzéki párt van kormányon, hanem más pártok. Teljesen más a helyzet, amikor kormányzó pártról van szó, amilyen a mi bolsevik pártunk. Az ilyen párt jelszavai nem egyszerű (agitációs) jelszavak, hanem ennél jóval többek, mert *gyakorlati határozat erejével, törvény erejével* bírnak, melyeket rögtön meg kell valósítani. Pártunk nem adhat ki gyakorlati jelszót, hogy azután elhalassza megvalósítását. Ez a tömegek félrevezetése volna. Ahhoz, hogy jelszót adjunk ki, különösen ilyen komoly jelszót, mint a parasztság milliós tömegeinek a kollektivizmus vágyára való átvezetése, meg kell lenniök a jelszó közvetlen megvalósításához szükséges feltételeknek s végül meg kell teremteni, meg kell szervezni ezeket a feltételeket. Ezért nekünk nem elegendő, hogy a párt vezetőcsoportja előre látta a kolhózkod és szovhózkod szükségességét. Ezért kellenek nekünk a feltételek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy jelszavainkat *végrehajtsuk, megvalósítsuk*.

Készen volt-e a mi pártunk *a maga tömegében*, mondjuk két vagy három évvel ezelőtt, a kolhózkod és szovhózkod minden módon való fejlesztésére? Nem, nem volt még erre készen. A párt tömegeiben komoly fordulat az összefogás új formái felé csak az első komoly gabonabeszerzési nehézségekkel kezdődött. Ezek a nehézségek kellettek ahhoz, hogy a párt a maga tömegében megéreze, hogy mennyire szükséges az összefogás új formáinak, és mindenekelőtt a kolhózkodnak és szovhózkodnak sürgetése és határozottan támogatása ebben a Központi Bizottságot. Ez az egyik feltétel, amely azelőtt nem volt meg nálunk és most megvan.

Megvolt-e nálunk két vagy három évvel ezelőtt a milliós paraszttömegek komoly mozgalma a kolhózkod és szovhózkod érdekében? Nem, nem volt meg. Mindenki tudja, hogy két vagy három évvel ezelőtt a parasztság ellenségesen

viselkedett a szovhózzokkal szemben, a kolhózzokról pedig lenézően azt mondta, hogy senkinek sem kellő «kommuniák». És most? Most — más a helyzet. Most vannak már a parasztságnak egész rétegei, amelyek a szovhózzokat és kolhózzokat a parasztgazdaságok megsegítésére szükséges vetőmag, nemesített jószág, gépek, traktorok forrásának tekintik. Most csak legyen mennél több gép és traktor, s a kolhózzok ügye fokozott ütemben fog előrehaladni.

Honnan ez a fordulat a parasztság bizonyos, elég jelentékeny rétegeiben? Mi kedvezett neki? Mindenekelőtt a szövetkezetek és a szövetkezeti társadalmi mozgalom fejlődése. Nem fér kétség ahhoz, hogy a szövetkezetek, különösen a mezőgazdasági szövetkezetek hatalmas fejlődése nélkül, amelyek a parasztság körében megteremtették a kolhózzok számára a lélektani alapot, nem lett volna meg nálunk az a törekvés a kolhózzok felé, amely most a parasztság egész rétegeinél megnyilvánul. Nagy szerepe volt itt annak is, hogy vannak jól berendezett kolhózzaink, amelyek a parasztnak jó példákat szolgáltatnak arra, hogy miképpen lehet a kis parasztgazdaságoknak nagy kollektív gazdaságokba való egyesítése útján a mezőgazdaságot javítani. Szerepet játszott itt az is, hogy vannak jól berendezett szovhózzok, amelyek a parasztnak a gazdaság javításában segítettek. Nem is szólva egyéb tényekről, amelyeket Önök mind jól ismernek. Itt van tehát még egy feltétel, amely azelőtt nem volt meg nálunk és most megvan.

Továbbá, lehet-e azt állítani, hogy két vagy három évvel ezelőtt módunkban volt a kolhózzokat és szovhózzokat komolyan finanszírozni és százmilliókat fordítani erre a célra? Nem, ezt nem lehet állítani. Önök jól tudják, hogy nem volt elég pénzünk még az ipar ama minimumának fejlesztésére sem, amely nélkül teljesen lehetetlen minden iparosítás, nem is szólva a mezőgazdaság rekonstrukciójáról. Elvehettük-e ezt a pénzt az ipartól, amely az ország iparosításának alapja és áthatottuk-e a kolhózzoknak és szovhózzoknak? Világos, hogy ezt nem tehattük. Na és most? Most megvannak az anyagi eszközeink a kolhózzok és szovhózzok fejlesztésére.

Állíthatjuk-e végül azt, hogy két vagy három évvel ezelőtt eléggé nagy ipari alapunk volt ahhoz, hogy a mezőgazdaságot fokozott mértékben lássuk el mezőgazdasági gépekkel, traktorokkal stb.? Nem, ezt nem állíthatjuk.

A feladat akkor az volt, hogy az ipari alapnak azt a minimumát teremtsük meg, amely lehetővé teszi, hogy a mezőgazdaságot a jövőben gépekkel és traktorokkal elláthassuk. Ennek az alapnak a megteremtésére fordítottuk akkor szükséges pénzügyi eszközeinket. És most? Most megvan ez az ipari alapunk a mezőgazdaság számára. Mindenesetre gyorsított ütemben teremtyük meg ezt az alapöt.

Eszerint tehát a kolhózik és szovhózik tömeges fejlesztésére szükséges feltételek nálunk csak az utolsó időben jöttek létre.

Igy áll a dolog, elvtársak.

Ezért nem lehet azt mondani, hogy elkéstünk a város és a falu közti kapcsolatot új formáinak fejlesztésével.

i) A gabonabeszerezésről

Gabonabeszerezési nehézségeinkről itt egész halom mesét hordtak össze. Átmeneti gabonanehezétségeink főmozzanatait azonban figyelmen kívül hagyták. Megfeledeztek mindenekelőtt arról, hogy ebben az évben rozsot és búzát — az összes termésről beszélek — körülbelül 500—600 millió puddal kevesebbet takarítottunk be, mint a múlt évben. Ki kellett-e ennek hatnia gabonabeszerezésünkre? Természetesen ki kellett hatnia. Talán a Központi Bizottság politikája hibás ebben? Nem, a Központi Bizottság politikájának ehhez semmi köze. Ez azzal magyarázható, hogy az ukrainai sztjep-területen (fagy és szárazság következtében) igen rossz, Észak-Kaukázusban, a Központi Fekete-föld Területen és az Északnyugati területen pedig részben rossz volt a termés. Főképpen ez a magyarázata annak, hogy az elmúlt évben április elsejéig Ukrajnában 200 millió pud gabonát (rozsot és búzát), ebben az évben pedig csak 26—27 millió pudot szereztünk be. Ezzel magyarázható az is, hogy a Központi Fekete-föld Területen a búza- és rozsbeszerzés $\frac{1}{8}$ -ára, Észak-Kaukázusban $\frac{1}{4}$ -ére csökkent. Keleten a gabonabeszerezés ebben az évben az egyes körzetekben csaknem a kétszeresére nőtt. De ez nem pótolhatta és természetesen nem is pótolta azt a gabonahiányt, amely Ukrajnában, Észak-Kaukázusban és a Központi Fekete-föld Területen előállt. Nem szabad elfelejteni, hogy normális termés esetén Ukrajna és Észak-Kaukázus az egész Szovjetunióban beszerzett gabonának több mint felét, néha pedig

több mint kétharmadát szolgáltatja. Különös, hogy ezt a körülményt Rykov figyelmen kívül hagyta.

Végül a második körülmény, amely átmeneti gabonabeszérzési nehézségeinknek fő mozzanata. Arra az ellenállásra gondolok, melyet a falu kulák- és jómódú elemei a gabonabeszérés terén a Szovjethatalom politikájával szemben kifejtenek. Rykov ezt a körülményt elhallgatta. Elhallgatni ezt a mozzanatot azonban annyi, mint elhallgatni azt, ami a gabonabeszérés terén a legfontosabb. Miről beszélnek az utóbbi két évben a gabonabeszérés terén szerzett tapasztalatok? Arról beszélnek, hogy a falu tehetőse rétegei, amelyek jelentékeny gabonafőnökségeket tartanak kezükben és a gabonapiacra döntő szerepet játszanak, nem akarják nekünk jószántukból, a Szovjethatalom által megszabott áron a szükséges gabonamennyiséget átadni. A városok és ipari vidékek, a Vörös Hadsereg és az ipari növényeket termesztő vidékek gabonaellátására évenként körülbelül 500 millió pud gabonára van szükségünk. Erőltetés nélkül körülbelül 300—350 millió pudot sikerül beszereznünk. A többi 150 millió pudot a falu kulák és jómódú elemeire gyakorolt szervezett nyomás útján vagyunk kénytelenek beszerezni. Erről beszél a gabonabeszérés terén az utóbbi két évben szerzett tapasztalatunk.

Mi történt ez alatt a két év alatt, honnan ezek a változások, miért segített azelőtt az önkéntesség, s miért nem elégséges most? Az történt, hogy a kulák és a jómódú elemek ez évek alatt megnöttek, a jótermésű évek nem tűntek el nyomtalanul felettünk, gazdaságilag megerősödtek, némi tőkét gyűjtöttek és most manőverezhetnek a piacon azáltal, hogy, magas árakra várva, visszatartják gabonafeleslegeiket és gabona helyett más termékekkel kereskednek. A gabona nem egyszerű áru. A gabona nem gyapot, amit nem lehet megenni és amit nem lehet bárkinek eladni. A gyapottól eltérően a gabona mai viszonyaink között olyan áru, amelyet mindenki megvesz és amely nélkül nem lehet meg az ember. A kulák számol ezzel s visszatartja a gabonát és ezzel megméltelyezi a gabonatulajdonosokat általában. A kulák tudja, hogy a gabona a valuták valutája. A kulák tudja, hogy a gabonafelesleg nemcsak saját meggazdagodásának, hanem a szegényparasztság gúzsbakötésének is eszköze. A gabonafelesleg a kulák kezében az adott viszonyok között a kulák-elemek gazdasági és politikai megerősödésének eszköze.

Ezért, amikor a kulákoktól elveszük ezeket a feleslegeket, nemcsak a városok és a Vörös Hadsereg gabonaellátását könnyítjük meg, hanem a kulákság gazdasági és politikai megerősödésének eszközét is aláássuk.

Mit kell tenni, hogy ezeket a gabonafeleslegeket megszerezzük? Mindenekelőtt véget kell vetni a dolgok szabad folyására számító pszichológiának, mint káros és veszedelmes valaminek. A gabonabeszerezést *meg kell szervezni*. A szegényparaszti és középparaszti tömegeket mozgósítani kell a kulákság ellen és meg kell szervezni azt, hogy társadalmilag támogassák a Szovjethatalom intézkedéseit a gabonabeszerezés fokozása érdekében. Az Uralban és Szibériában az önmegadóztatási elv alapján alkalmazott gabonabeszerezési módszernek jelentősége éppen az, hogy módot nyújt a falu dolgozó rétegeinek mozgósítására a kulákság ellen, a gabonabeszerezés fokozása érdekében. A tapasztalat megmutatta, hogy ez a módszer kedvező eredménnyel jár. A tapasztalat megmutatta, hogy ezeket a kedvező eredményeket két irányban érjük el: először, elveszük a falu vagyonos rétegeitől a gabonafeleslegeket és ezzel megkönnyítjük az ország ellátását; másodsor, ezzel mozgósítjuk a szegényparaszti és középparaszti tömegeket a kulákság ellen, politikailag felvilágosítjuk őket és a faluban hatalmas, sokmillió politikai hadsereget szervezünk belőlük. Egyes elvtársak ezt az utóbbi körülményt nem veszik számba. Holott éppen ez a körülmény az urali és szibériai gabonabeszerezési módszer egyik legfontosabb, ha ugyan nem legfontosabb eredménye. Igaz, ez a módszer, néha a kulákság elleni rendkívüli intézkedések alkalmazásával jár együtt, ami Buchárint és Rykovot nevetséges síránkozásra bírja. Hát mi ezen kivetni való? Miért nem lehet néha, bizonyos körülmények között, rendkívüli intézkedéseket alkalmazni osztályellenségünk ellen, a kulákság ellen? Miért lehet a városokban százával letartóztatni a spekulánsokat és a turuchánszki vidékre száműzni őket és miért nem lehet a kulákoktól, akik a Szovjethatalmat torkon akarják ragadni és a szegényparasztságot le akarják igazni, a gabonafeleslegeket társadalmi kényszer útján, olyan áron elvenni, amilyen áron a szegényparasztok és a középparasztok szolgáltatják be a gabonát beszerzési szerveinknek? Miből következik ez? Vajjon nyilatkozott-e pártunk *elvileg* valaha is a kuláksággal szemben alkalmazott rendkívüli

intézkedések ellen? Rykov és Buchárin nyilván *elvből* ellenzik azt, hogy a kuláksággal szemben bármiféle rendkívüli intézkedést alkalmazzunk. De hiszen ez burzsoá-liberális politika, nem pedig marxista politika. Önöknek tudniuk kell, hogy Lenin az új gazdasági politika («nep») bevezetése után még a szegényparaszt-bizottságok politikájához való visszatérés mellett is nyilatkozott, természetesen bizonyos feltételek mellett. Hát mit jelent valójában a kulák elleni rendkívüli intézkedések részleges alkalmazása? Az egykori szegénybizottságok politikájához képest ez kevesebb, mint csepp a tengerben.

Buchárin csoportjának hívei azt remélik, hogy sikerül rábírní az osztályellenséget arra, hogy önként mondjon le érdekeiről és jószántából adja le nekünk gabonafeleslegeit. Azt remélik, hogy a kulák, aki megnőtt, akinek módjában van más termékekkel kárpótolni magát és aki gabonafeleslegeit elrejtí — hogy ez a kulák jószántából hivatalos beszolgáltatási áron fogja nekünk gabonafeleslegeit ideadni. Ép eszüknel vannak-e ezek az emberek? Nem világos-e, hogy nem értik az osztályharc mechanikáját, nem tudják, hogy mik az osztályok? Tudják-e azt, hogy a kulákok a falusi gyűléseken, amelyeket a gabonabeszézés fokozása érdekében rendezünk, funkcionáriusainkból és a Szovjethatalomból csúfot űznek? Tudnak-e olyan tényekről, hogy például Kazachsztánban, amikor egyik agitátorunk két órán át igyekezett a gabonatulajdonosokat rábeszélni, hogy gabonájukat az ország ellátása céljából szolgáltatassák be, egy kulák pipával a szájában előrelépett és ezt felelte neki: «Járj el egy táncot, fiam, akkor adok néked vagy két pud gabonát.»

Egy hang: Gazemberek!

Sztálin: Próbálják csak meg az ilyen embereket meggyőzni. Igenis, elvtársak, az osztály — osztály. Ez elől az igazság elől nem lehet kitérni. Az urali és szibériai módszer tulajdonképpen azért helyes, mert megkönnyíti azt, hogy a szegényparaszt- és a középparasztrétegeket a kulákokkal szembeségezzük, megkönnyíti azt, hogy a kulákok ellenállását megtörjük és kényszeríti őket arra, hogy gabonafeleslegüket a Szovjethatalom szerveinek beszolgáltatassák.

A legdivatosabb szó most az új ellenzék soraiban, a Buchárin csoport soraiban, a gabonabeszéések terén elkövetett «túlkapások». Ez a szó náluk a legkelendőbb áru,

mert ez segít nekik saját vonalukat leplezni. Amikor vonalukat leplezni akarják, rendszerint ezt mondják: mi természetesen nem vagyunk a kulákra gyakorolt nyomás ellen, de ellenezzük a túlkapásokat, amelyeket e téren elkövetnek és amelyek a középparasztot érintik. Azután pedig jönnek a túlkapások borzalmairól szóló elbeszélések, felolvassák «parasztok» leveleit, felolvassák egyes elvtársaknak, mint például Markovnak, pánikhangulattal telt leveleit és azután ezt a következtetést vonják le: meg kell szüntetni a kulákra gyakorolt nyomás politikáját. Nem úgy óhajtják-e: *minthogy* a helyes politika megvalósításában vannak túlkapások, *ezért tehát meg kell szüntetni magát ezt a helyes politikát.* Ez az opportunisták szokásos fogása: a helyes irányvonal megvalósítása körül elkövetett túlkapások miatt — meg kell szüntetni ezt a vonalat és opportunistá vonallal kell ezt helyettesíteni. Emellett Buchárin csoportjának hívei gondosan elhallgatják, hogy van a túlkapásoknak egy másik fajtája is, amely veszedelmesebb és károsabb, nevezetesen — a kulákkal való összeforrásra, a falu jómódú rétegeihez való hozzáidomulásra irányuló túlkapások, túlkapások, amelyek arra irányulnak, hogy a párt forradalmi politikáját a jobboldali elhajlás híveinek opportunistá politikájával helyettesítsék.

Természetesen mi mindnyájan ellenezzük az ilyen túlkapásokat. Mi mind ellene vagyunk annak, hogy a kulákoknak szánt ütések a középparasztokat ériék. Ez világos, ehhez nem fér semmi kétség. De határozottan az ellen vagyunk, hogy a túlkapásokról szóló fecsegésekkel, amelyeket Buchárin csoportja oly buzgón űz, megsemmisítsék pártunk forradalmi politikáját és azt Buchárin csoportja opportunistá politikájával helyettesítsék. Nem, «ebből nem esznek»!

Nevezzék meg a pártnak csak egy olyan politikai intézkedését, amelyet nem kísért volna egy vagy más túlkapás. Ebből az következik, hogy harcolni kell a túlkapások ellen. De lehet-e ezen az alapon magát a vonalat becsmérlni, amely az egyetlen helyes vonal? Vegyük például az olyan intézkedést, mint a hétórás munkanap bevezetése. Nem fér semmi kétség ahhoz, hogy ez az intézkedés egyike a legforradalmibb intézkedéseknek, amelyeket pártunk a legutóbbi időben végrehajtott. Ki nem tudja azt, hogy ezt a lényegében mélyen forradalmi intézkedést úton-útfélen túlkapások, olykor a legvisszataszítóbb túlkapások egész sora kíséri? Azt

jelenti-e ez, hogy meg kell szüntetnünk a 7 órás munkanap megvalósításának politikáját? Megértik-e az új ellenzék hívei, hogy milyen pocsolyába kerülnek, amikor a gabona-beszerzés terén elkövetett túlkapásokat akarják ütőkártyaként kihasználni?

EGYES AGRÁRPOLITIKAI KÉRDÉSEK

A «SZOVJETUNIÓ AGRÁRPOLITIKÁJÁNAK KÉRDÉSEIHEZ»
CIMŰ, A MARXISTA AGRÁRSZAKEMBEREK ÉRTEKEZLE-
TÉN MONDOTT BESZÉD III—VI. PONTJA

1929 december 27

III.

A kisparaszti gazdaság «stabilitásának»¹ elmélete.

Térjünk át a politikai gazdaságtan egy harmadik elő-
itéletére, a kisparaszti gazdaság «stabilitásának» elméletére.
Mindenki tudja, hogy a polgári politikai gazdaságtan ta-
gadja a marxizmus ismert tételét a nagyüzem fölényéről
a kisüzemmel szemben. Szerinte ez a tétel csak az iparban
érvényes, de nem alkalmazható a mezőgazdaságban. A Da-
vid- és Herz-típusú szociáldemokrata teoretikusok, akik ezt
az elméletet hirdetik, arra a tényre próbáltak «támasz-
kodni», hogy a kisparaszt kitartó, türelmes, kész bármilyen
nélkülözést vállalni, csak hogy megvédje a maga darabka
földjét, hogy a kisparaszti gazdaság ennél fogva stabilisnak
mutatkozik a mezőgazdasági nagyüzem elleni harcban. Nem
nehéz megérteni, hogy az ilyenfajta «stabilitás» rosszabb
minden labilitásnál. Nem nehéz megérteni, hogy ennek a
marxistaelenes elméletnek csak egy célja van: a kapita-
lista rend dicsőítése és megszilárdítása. És éppen azért,
mert ilyen cél a van, éppen ezért sikerült a marxistáknak
olyan könnyen ízzé-porrá zúzni ezt az elméletet. De most
nem erről van szó. Arról van szó, hogy a mi gyakorlatunk,
a mi viszonyaink új érveket szolgáltatnak ez ellen az elmé-
let ellen, a mi teoretikusaink viszont különösképpen nem akar-
ják, vagy nem tudják ezt az új fegyvert a munkásosztály
ellenségeivel szemben alkalmazni. A föld magántulajdon meg-
szüntetésének gyakorlatára, a föld nacionalizálásának gya-
korlatára gondolok, arra a gyakorlatra, amely megszaba-

¹ Stabilitás — állandóság, szilárdság, ellenállóképesség.

ditja a kisparasztot a szolgai ragaszkodástól, amellyel darabka földjén csüggött, és ezzel megkönnyíti a *kisüzemű* parasztgazdaság áttérését a *nagyüzemű* kollektív gazdaságra.

Valóban, mi kötötte, köti és fogja még kötni Nyugat-Európa kisparasztját kis árugazdaságához? Mindenekelőtt és főképpen az, hogy saját kis földdarabja van, azaz a földmagántulajdon. Éveken át gyűjtötte a pénzt, hogy egy darabka földet vásárolhasson, meg is vásárolta és érthető, hogy nem akar tőle megválni, hogy inkább mindenféle nélkülözést eltűr, inkább a legbarbárabb életmódig süllyed, csakhogy megvédje a maga földdarabját — egyéni gazdaságának alapját. Mondhatjuk-e, hogy ez a tényező ebben a formában tovább érvényesül nálunk is, a szovjetrendszer viszonyai közt? Nem, nem mondhatjuk, mert nálunk nincs földmagántulajdon. S éppen azért, mert nálunk nincs földmagántulajdon, a paraszt nem csügg olyan szolgai ragaszkodással a földjén, mint Nyugaton. S ez a körülmény szükségképpen megkönnyíti a kisparaszti gazdaság áttérését a kolhózik vágányára.

Ez az egyik oka annak, hogy a falusi *nagyüzemű* gazdaságoknak, a falusi kollektív gazdaságoknak olyan könnyen sikerül nálunk a föld nacionalizálásának viszonyai között bemutatni *főlényüket* a *kis* paraszti gazdasággal szemben.

Ez a nagy, forradalmi jelentősége a szovjet agrártörvényeknek, amelyek megszüntették az abszolút járadékot, eltörölték a földmagántulajdont és megvalósították a föld nacionalizálását.

De ebből az következik, hogy új érv áll rendelkezésünkre a polgári közgazdászok ellen, akik a kisparaszti gazdaság stabilitását hirdetik a nagygazdaság elleni harcában.

Miért nem használják hát ki agrárteoretikusaink eléggé ezt az új érvet harcukban a mindenféle és fajta polgári elmélet ellen?

Amikor a föld nacionalizálását megvalósítottuk, többek között az elmélet leggazdagabb kincstáraiban, a «Tőke» III. kötetében, Marx «Értéktöbbletelméletek» című ismert könyvében és Lenin agrárműveiben adott elméleti tételekből indultunk ki. Általában a földjáradék-elméletre és különösen az abszolút földjáradék elméletére gondolok. Most mindenki előtt világos, hogy városi és falusi szocialista építőmunkánk gyakorlata fényesen megerősítette e művek elméleti tételeit.

Csak az érthetetlen, hogy a Csajánov-féle «szovjet» közgazdászok tudománytalan elméletei otthonosak sajtónkban, míg Marx—Engels—Lenin zseniális műveit a földjáradék és abszolút földjáradék elméletéről nem népszerűsítik, nem tolják előtérbe, hanem véka alá rejtik.

Őnök bizonyára emlékeznek Engels ismert brosúrájára a «Parasztkérdésről». Természetesen emlékeznek arra, hogy Engels milyen körültekintéssel kezeli a kisparasztok átvezetésének kérdését a szövetkezeti gazdaság útjára, a kollektív gazdaság útjára. Engedjék meg, hogy idézzem a megfelelő helyet Engels brosúrájából:

«Mi határozottan a kisparaszt oldalán vagyunk; meg fogunk tenni minden lehetőt, hogy sorsa elviselhetőbbé váljék és hogy megkönnyítsük neki az átmenetet a szövetkezetre, feltéve, hogy rászánja magát; sőt, ha erre még nem tudta magát elhatározni, hogy *meghosszabbított gondolkodási időt* biztosítunk neki a *parcelláján.*»¹

Látjuk, hogy Engels milyen körültekintéssel kezeli ezt a kérdést, az egyéni parasztgazdaság átállítását a kollektívizmus vágányára. Mivel magyarázhatjuk Engelsnek ezt az első pillantásra túlzott körültekintését? Miből indult itt ki Engels? Nyilvánvaló, hogy a föld magántulajdonából, abból a tényből, hogy a parasztnak «saját darabka» földje van, amelytől nehéz lesz megválnia. Ilyen a parasztság Nyugaton. Ilyen a parasztság a kapitalista országokban, ahol földmagántulajdon van. Érthető, hogy itt nagy körültekintésre van szükség. Mondhatjuk-e, hogy nálunk, a Szovjetunióban, ilyen a helyzet? Nem, nem mondhatjuk. Nem mondhatjuk, mert nálunk nincs földmagántulajdon, amely a parasztot egyéni gazdaságához láncolná. Nem mondhatjuk, mert nálunk a föld nacionalizálva van, ami megkönnyíti az egyéni gazdálkodást folytató paraszt áttérését a kollektívizmus vágányára.

Ez az egyik oka annak, hogy a kolhózmeczgalom nálunk az utóbbi időben aránylag könnyen és gyorsan fejlődik.

Bosszantó, hogy agrárteoretikusaink még nem kísérelték meg, hogy kellő világossággal feltárják ezt a különbséget a mi parasztnak és a nyugati paraszt helyzete között. Pedig az ilyen munkának roppant jelentősége volna, nemcsak a mi számunkra, a szovjet funkcionáriusok számára,

¹ Az én kiemelésem. — J. Szl.

hanem az egész világ kommunistái számára is. Mert a kapitalista országok proletárforradalmának nem mindegy, hogy ott a szocializmust, mihelyt a proletariátus megragadta a hatalmat, nyomban a föld nacionalizálása alapján, vagy ilyen alap nélkül kell-e építenie.

A sajtóban nemrég megjelent cikkemben («A nagy fordulat éve»)¹ a nagy szovhózatokat tartva szem előtt, bizonyos érveket fejtettem ki amellet, hogy a mezőgazdaságban a nagyüzem fölényben van a kisüzemmel szemben. Nem szorul bizonyításra, hogy mindezek az érvek teljes mértékben vonatkoznak a kolhózatokra is, mint nagy gazdasági egységekre. Nemcsak a fejlett gép- és traktorbázissal bíró kolhózatokról beszélek, hanem a kezdetleges kolhózatokról is, amelyek, hogy úgy mondjuk, a kolhózatépítés kézműipari időszakát alkotják és a paraszti gazdasági felszerelésre támaszkodnak. Azokra a kezdetleges kolhózatokra gondolok, amelyeket mostan szerveznek a teljes kollektívizálás körzetében és amelyek a paraszti termelőeszközök egyszerű össze-
tevéseire támaszkodnak. Nézzük például a kolhózatokat a Chopr folyó körzetében, a volt Doni-területen. Látszatra ezek a kolhózatok a technika szempontjából mintha nem is különböznének a kisparaszti gazdaságtól (kevés a gépük, kevés a traktoruk). Valójában azonban csupán azzal, hogy összetették a paraszti termelőeszközöket, a kolhózatokban olyan eredményeket értek el, amilyenekről gyakorlati funkcionáriusaink még csak nem is álmodtak. Miben jutott kifejezésre ez az eredmény? Abban, hogy az áttérés a kolhózatok vágányára azt eredményezte, hogy 30, 40 és 50 százalékkal nőtt a vetésterület. Mivel magyarázhatjuk ezt a «szédítő» eredményt? Azzal, hogy a parasztlak, akik az egyéni munka viszonyai közt tehetetlenek voltak, hatalmas erővé váltak, amikor termelőeszközeiket összetették és a kollektív gazdaságokban egyesültek. Azzal, hogy a parasztlaknak lehetővé vált, hogy az egyéni munka viszonyai közt nehezen megművelhető, parlagon heverő földeket és szűzföldeket megműveljék. Azzal, hogy a parasztlak módot nyertek arra, hogy a szűzföldet kezükbe vegyék. Azzal, hogy lehetővé vált pusztá földeket, félreeső földdarabokat, mesgyéket munkába venni stb., stb.

A parlagon heverő földek és szűzföldek megművelésé-

¹ *Sztálin. A leninizmus kérdései. Szikra 1948. 278—89. old.*

nek kérdése roppant jelentőségű mezőgazdaságunk szempontjából. Önök tudják, hogy a régi időben az agrárkérdés volt az oroszországi forradalmi mozgalom tengelye. Önök tudják, hogy az agrármozgalom egyik célja a földhiány megszüntetése volt. Akkor sokan azt gondolták, hogy a földhiány abszolút, azaz, hogy a Szovjetunióban nincs több szabad, megművelésre alkalmas föld. A valóságban pedig mi derült ki? Ma mindenki előtt világos, hogy a Szovjetunióban sok tízmillió hektár szabad föld volt és van. De a paraszt, a maga szánalmas felszerelésével sehogy sem tudta azt megművelni. És éppen azért, mert nem volt lehetősége arra, hogy a szűzföldet és a parlagon heverő földeket megművelje, éppen azért húzódtott a «lány földhöz», a földesúri földekhez, az olyan földekhez, melyeket az egyéni munkaviszonyok között, a paraszti felszereléssel is meg lehetett művelni. Ez volt a «földhiány» alapja. Ezért nincs mit csodálkoznunk azon, ha ma Gabonatrösztünknek módjában van művelés alá venni vagy húszmillió hektár szabad földet, amely nincs a parasztok kezén és amelyet nem lehet kisparaszti felszereléssel, egyéni munkával megművelni.

A kolhózmozgalom jelentősége a mozgalom valamennyi szakaszában — kezdeti szakaszában is, és fejlettebb szakaszában is, amikor traktorokkal van felszerelve — az, hogy a parasztoknak most módjukban van megművelni a parlagon heverő földeket és a szűzföldeket. Ez a titka annak, hogy a parasztok áttérésével a kollektív munkára, a vetésterület óriási mértékben megnő. Ez az egyik alapja a kolhózok fölényének az egyéni parasztgazdasággal szemben.

Mondani sem kell, hogy a kolhózok fölénye az egyéni parasztgazdasággal szemben még elvitathatatlanabbá lesz, ha majd a teljes kollektivizálás körzeteiben a kezdetleges kolhózok segítségére érkeznek gép- és traktorállomásaink és osztagaink, amikor lehetővé válik majd, hogy maguk a kolhózok saját kezükben összpontosítsák a traktorokat és az arató-cséplőgépeket.

IV.

A város és a falu

Van egy, a polgári közgazdászok által ápolgatott előítélet, az úgynevezett «ollóról», és ennek az előítéletnek kíméletlen háborút kell üzeni, mint az összes többi polgári elméleteknek is, amelyek a szovjet sajtóban, sajnos, el vannak terjedve. Arra az elméletre gondolok, hogy az Októberi Forradalom állítólag kevesebbet adott a parasztságnak, mint a Februári Forradalom, hogy az Októberi Forradalom tulajdonképpen semmit sem adott a parasztságnak. Ezt az előítéletet egyidőben sajtónkban egyik «szovjet» közgazdász terjesztette. Igaz, hogy ő, ez a «szovjet» közgazdász, később elállt ettől az elmélettől. (*Egy hang: «Ki az?»*) Ez — Groman. De ezt az elméletet felkapta a trockista-zinovjevista ellenzék és kihasználta a párt ellen. Emellett semmi alapja sincs annak az állításnak, hogy ez az elmélet ma már nincs «szovjet» körökben forgalomban. Ez, elvtársak, igen fontos kérdés. Érinti a város és a falu kölcsönös viszonyának problémáját. Érinti a város és a falu közti ellentét megszüntetésének problémáját. Érinti az «olló» rendkívül időszerű kérdését. Ezért úgy vélem, hogy ezzel a különös elmélettel érdemes foglalkozni.

Igaz-e, hogy a parasztok semmit sem kaptak az Októberi Forradalomtól? Nézzük a tényeket.

Itt van a kezemben Njemcsinov elvtársnak, az ismert statisztikusnak ismert táblázata, amelyet «A gabonafronton» című cikkemben közzétettem. Ez a táblázat azt mutatja, hogy a forradalomelőtti időben a földesurak legalább 600 millió pud gabonát «termeltek». Eszerint tehát a földesurak kezében 600 millió pud gabona volt. A kulákok akkor 1900 millió pud gabonát «termeltek». Ez igen nagy erő, és ez az erő a kulákok kezében volt akkor. A szegényparasztlak és a középparasztlak pedig 2500 millió pud gabonát termeltek. Ez volt a helyzet a régi faluban, az Októberi Forradalom előtti faluban.

Milyen változások történtek a faluban Október után? Ugyanebből a táblázatból veszem az adatokat. Vegyük például az 1927-es évet. Mennyit termeltek ebben az évben a földesurak? Világos, hogy semmit sem termeltek és nem is termelhettek, mert a földesurakat az Októberi Forradalom

megsemmisítette. Világos, hogy ez feltétlenül nagy könnyítés volt a parasztságnak, mert a parasztok megszabadultak a földesúri járomtól. Ez, természetesen, nagy nyeresége a parasztnak, és ezt az Októberi Forradalomnak köszönhetik. Mennyit termeltek 1927-ben a *kulákok*? 600 millió pud gabonát 1900 millió pud helyett. Tehát az Októberi Forradalmat követő időszakban a kulákok ereje egyharmadánál is kevesebbre csökkent. Világos, hogy ez feltétlenül megkönnyítette a szegényparaszság és középparaszság helyzetét. És mennyit termeltek 1927-ben a *szegény- és középparasztnak*? 4 milliárd pudot 2-5 milliárd pud helyett. Tehát a szegény- és középparasztnak az Októberi Forradalom után másfélmilliárd pud gabonával többet termelnek, mint a forradalomelőtti időben.

Ezek a tények arról tanúskodnak, hogy a szegény- és középparasztnak rengeteget nyertek az Októberi Forradalom eredményeképpen.

Ezt adta az Októberi Forradalom a szegény- és középparasztnak.

Hogyan lehet ezekután azt állítani, hogy az Októberi Forradalom semmit sem adott a parasztnak?

De ez még nem minden, elvtársak. Az Októberi Forradalom megszüntette a földmagántulajdont, megszüntette a föld adásvételét, nacionalizálta a földet. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a parasztnak ahhoz, hogy gabonát termeljen, egyáltalán nem kell földet vásárolnia. Azelőtt évekig gyűjtötte a pénzt arra, hogy földet szerezzen, adósságba verte magát, a hitelező markába került, csak hogy földet szerezzen. A földvásárlás költségei természetesen fokozták a gabonatermelés költségeit. Most a parasztnak nincsen erre szüksége. Most termelhet gabonát, anélkül, hogy földet vásárolna. Megkönnyíti-e ez a paraszt helyzetét, vagy nem könnyíti meg? Világos, hogy megkönnyíti.

Menjünk tovább. Egészen a legutóbbi időkig a paraszt egyéni munkája során kénytelen volt régi felszerelésével túrni a földet. Mindenki tudja, hogy a régi, most már alkalmatlan termelőeszközökkel ellátott egyéni munka nem elég jövedelmező ahhoz, hogy a paraszt túrhetően élhessen, rendszeresen javíthassa anyagi helyzetét, fejleszthesse kultúráját és ki-juthasson a szocialista építőmunka széles országútjára. Most, hogy a kolhózmozgalom erős fejlődésnek indult, a parasztnak módjában van munkáját a szomszédok munkájával

egyesíteni, kolhózbán egyesülni, szűzföldet fölészántani, kihasználni a parlagon heverő földeket, gépek és traktorok állnak rendelkezésére és ily módon kétszeresen, sőt háromszorosan fokozhatja munkája termelékenységét. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy most a parasztok, annak következtében, hogy kolhózekba egyesültek, ugyanazzal a munkával jóval többet tudnak termelni, mint azelőtt. Tehát azt jelenti, hogy a gabonatermelés jóval olcsóbb lesz, mint amilyen a legutóbbi időkhöz volt. Végül azt jelenti, hogy a paraszt stabil árak mellett gabonájáért jóval többet kaphat, mint amennyit eddig kapott.

Hogyan lehet mindezek után azt állítani, hogy az Októberi Forradalom semmit sem adott a parasztságnak?

Nem világos-e, hogy az ilyen sületlenségeket beszélő emberek nyilvánvalóan rágalmaznak a pártot, a Szovjet hatalmat.

De mi következik mindebből?

Az következik, hogy az «olló» kérdését, az «olló» fel számolásának kérdését most újmódon kell feltenni. Az következik, hogy ha a kolhózmozgalom úgy nő, mint eddig, az «olló» a legközelebbi jövőben meg fog szűnni. Az következik, hogy a város és a falu kölcsönös viszonyának kérdése új alapot kap, hogy a város és a falu közötti ellentét gyorsított ütemben fog elmosódni.

Ennek a körülménynek, elvtársak, roppant jelentősége van egész építőmunkánk szempontjából. Átformálja a paraszt pszichológiáját és a parasztot arccal a város felé fordítja. Megteremti az alapot a város és a falu közötti ellentét megszüntetésére. Megteremti az alapot ahhoz, hogy a pártnak «arccal a falu felé» jelszavát kiegészítse a kolhóz-parasztok jelszava: «arccal a város felé». És ezen nincs mit csodálkozni, mert a paraszt most gépet, traktort, gazdaszt, szervezőt kap a várostól, és végül egyenes segítséget is a kulák elleni harcra és a kulák leküzdésére. A régi paraszt típusa, aki állati bizalmatlansággal nézett a városra, mint kirablójára, háttérbe szorul. Felváltja az új paraszt, a kolhózparaszt, aki a városra azzal a reménnyel tekint, hogy reális *termelési* segítséget kap onnan. A régi típusú parasztot, aki fél, hogy lesüllyed a szegény parasztság sorába és aki csak titokban mert felemelkedni a kuláksorig (hiszen megfoszthatják választójogától!), felváltja az új paraszt, aki előtt új távlatok vannak: beléphet a kolhózbába és kijuthat a nyomorból a gazdasági fellendülés széles útjára.

Igy fordulnak meg a dolgok, elvtársak.

Annál bosszantóbb, elvtársak, az, hogy agrárteoretikusaink nem tettek meg mindent, hogy izzé-porrá zúzzák és gyökerestől kiirtsák a burzsoá elméletnek minden fajtáját, amely az Októberi Forradalom vívmányait és a növekvő kolhózmozgalmat diszkreditálni¹ akarja.

V.

A kolhózok természetéről

A kolhóz, mint gazdasági típus, a szocialista gazdaság egyik formája. Ehhez nem fér semmi kétség.

Felszólalt itt egy szónok és diszkreditálta a kolhózokat. Azt állította, hogy a kolhózoknak, mint gazdasági szervezeteknek, semmi közük a gazdaság szocialista formájához. Ki kell jelentenem, elvtársak, hogy a kolhózoknak ez a jellemzése teljesen helytelen. Kétség sem fér ahhoz, hogy ennek a jellemzésnek semmi köze a leninizmushoz.

Mi határozza meg a gazdaság típusát? Nyilvánvaló, hogy az emberek viszonya a termelés folyamatában. Mi egyéb határozhatná meg a gazdaság típusát? De vajjon van-e a kolhózokban olyan emberekből álló osztály, akik termelőeszközök tulajdonosai, és olyan emberekből álló osztály, akik ezektől a termelőeszközöktől meg vannak fosztva? Van-e a kolhózokban kizsákmányoló és kizsákmányolt osztály? Nem jelenti-e a kolhóz azt, hogy a fő termelőeszközök társadalmasítva vannak és még hozzá olyan földön, amely az államé? Milyen alapja van annak az állításnak, hogy a kolhóz, mint gazdasági típus, nem egyike a szocialista gazdasági formáknak?

A kolhózokban természetesen vannak ellentmondások. A kolhózokban természetesen vannak individualista, sőt kulák csökevények, amelyek még nem szűntek meg, de amelyeknek idővel, a kolhózok megerősödésével, gépekkel való ellátásával, okvetlenül meg kell szűnniök. De vajjon lehet-e tagadni, hogy a kolhózok a maguk egészében, ellentmondásaikkal és fogyatékozságaikkal együtt, a kolhózok, mint gazdasági tény, lényegében a falu fejlődésének új

¹ diszkreditál — rontja a hitelét, rossz hírbe hoz, lecsepül.

útját, a falu szocialista fejlődésének útját képviselik, *ellentétben* a fejlődés kulák, kapitalista útjával? Lehet-e tagadni, hogy a kapitalista elemek elleni elszánt küzdelemben megnőtt kolhóztok (én kolhóztokról beszélek és nem álkolhóztokról) a mi viszonyaink között a falusi szocialista építőmunka alapja és tűzhelye?

Nem világos-e, hogy teljesen alaptalan egyes elvtársaknak az a próbálkozása, hogy a kolhózt diszkreditálják és burzsoá gazdasági formának nyilvánítsák?

1923-ban még nem volt nálunk tömeges kolhózmozgalom. Lenin «A szövetkezetekről» című brosúrájában a szövetkezetek minden fajtájára gondolt, az alsóbb formákra (beszerzési és értékesítő szövetkezetek) és a felsőbb (kolhózi) formákra egyaránt. Mit is mondott akkor Lenin a szövetkezetekről, a szövetkezeti üzemekről? Idézek Lenin «A szövetkezetekről» című brosúrájából:

«A mi társadalmi berendezésünk mellett a szövetkezeti üzemek különböznek a magánkapitalista üzemektől, mint kollektív üzemek, de *nem különböznek*¹ a szocialista üzemektől, ha olyan földön és olyan termelőeszközökkel dolgoznak, amelyek az állam, vagyis a munkásosztály tulajdonában vannak» (Lenin Művei. XXVII. köt. 396. old., oroszul.²).

Lenin tehát a szövetkezeti üzemeket nem egymagukban, hanem fennálló rendszerünkkel kapcsolatban vizsgálja, azzal kapcsolatban, hogy olyan földön működnek, amely az államé, olyan országban, ahol a termelőeszközök az állam tulajdonában vannak, és, ebből a szempontból vizsgálva meg a szövetkezeteket, Lenin azt állítja, hogy nem különböznek a szocialista üzemektől.

Igy beszél Lenin a szövetkezeti üzemekről általában.

Nem világos-e, hogy méginkább mondhatjuk ugyanezt jelenlegi kolhózsainkról?

Többek között ez a magyarázata annak, hogy Lenin «a szövetkezetek egyszerű növekedését» viszonyaink között «a szocializmus növekedésével azonosnak» tartja.

Látjuk, hogy az említett szónok, amikor diszkreditálta a kolhózsokat, igen durva hibát követett el a leninizmus ellen.

¹ Az én kiemelésem. — J. Szt.

² Lenin. A szövetkezetekről. Szikra 1948. 12. old.

Ebből a hibából a szónoknak egy másik hibája következik, amely a kolhózekban folyó osztályharcra vonatkozik. A szónok olyan ékesszólóan ecsetelte a kolhózekban folyó osztályharcot, hogy az ember azt hinné, hogy a kolhózekban folyó osztályharc *nem különbözik* a kolhózekon kívül folyó osztályharcotól. Sőt, az ember azt hinné, hogy az osztályharc ott még elkeseredettebb. Egyébként nemcsak az említett szónok követi el ezt a hibát. Az osztályharcról való feccségés, a siráncokzás és óbégatás a kolhózekban folyó osztályharcról most összes «baloldali» szájhőseink jellegzetes vonása. A legkomikusabb ebben az egész siráncokzásban az, hogy ezek az óbégatók ott *dátják* az osztályharcot, ahol nincs, vagy alig van, de nem látják ott, ahol van és ahol módfelett dűl.

Vannak-e a kolhózekban az osztályharcnak elemei? Igenis vannak. Lehetetlen, hogy a kolhózekban ne legyenek elemei az osztályharcnak, ha ott még megvannak az individualista, sőt kulák lelkületnek a csökevényei, ha ott még van bizonyos egyenlőtlenség. Mondhatjuk-e, hogy a kolhózekban folyó osztályharcnak ugyanaz a jelentősége, mint a kolhózekon kívül folyó osztályharcnak? Nem, nem mondhatjuk. «Baloldali» szószátyáraink hibája éppen az, hogy nem látják ezt a különbséget. Mit jelent az osztályharc a kolhózekon kívül, a kolhózek megalakulása előtt? Harcot jelent a kulák ellen, a termelési és munkaeszközök tulajdonosa ellen, aki a termelési és munkaeszközök segítségével leigazza a szegényparasztot. Ez a harc — élet-halál harc. De mit jelent a kolhózek alapján folyó osztályharc? Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy a kulákat szétzúzták és megfosztották a termelési és munkaeszközöktől. Másodszor azt jelenti, hogy a szegény- és középparasztok, a fő termelési és munkaeszközök társadalmazása alapján kolhózekba egyesültek. Ez végül azt jelenti, hogy kolhóztagek közti harcrol van szó, akik közül egyesek még nem szabadultak meg az individualista és kulákcökevényektől és igyekeznek a maguk javára kihasználni a kolhózekban meglevő bizonyos egyenlőtlenséget, mások pedig szeretnék a kolhózekból ezeket a csökevényeket és ezt az egyenlőtlenséget száműzni. Nem világos-e, hogy csak a vak nem látja a különbséget a kolhózek alapján folyó osztályharc és a kolhózon kívül folyó osztályharc között?

Tévedés volna azt hinni, hogy ha kolhózek vannak,

minden megvan, ami a szocializmus felépítéséhez szükséges. Még nagyobb tévedés volna azt hinni, hogy a kolhóztagek már szocialisták lettek. Nem, még sokat kell majd dolgozni azon, hogy a kolhózparasztot átformáljuk, hogy individualista lelkületét kiigazítsuk és őt a szocialista társadalom igazi dolgozójává neveljük. S ez annál gyorsabban következik be, mennél hamarabb ellátjuk a kolhózokat gépekkel, traktorokkal. De ez a legkevesebb sem csökkenti a kolhóznak, mint a falu szocialista átalakítása emelőjének roppant jelentőségét. A kolhózok óriási jelentősége éppen abban áll, hogy megadják a fő alapot a gépek és traktorok alkalmazására a földművelésben, hogy megadják a fő alapot a paraszt átnevelésére, lelkületének átformálására, a proletár-szocializmus szellemében. Leninnek igaza volt, mikor ezt mondta:

«A kis földművelő átformálása, lelkületének és összes szokásainak átformálása olyan dolog, amelyhez nemzedékek kellenek. Megoldani ezt a kérdést, a kis földművelő egész lelkületét, hogy úgy mondjuk, meggyógyítani, csupán az anyagi bázis tudja, a technika, a traktorok és gépek tömeges alkalmazása a földművelésben, a nagyméretű villamosítás» (Lenin Művei. XXVI. köt., 239. old., oroszul.).

Ki tagadhatja, hogy éppen és csakis a kolhóz az a szocialista gazdasági forma, melyen át a sokmillió kis-paraszság a gépekhez és traktorokhoz, mint a gazdasági fellendülés emelőihez, a mezőgazdaság szocialista fejlődésének emelőihez, közelebb juthat és hozzáalakulhat.

Minderről megfeledeztek «baloldali» szószátyáraink. Megfeledezett erről szónokunk is.

VI.

Az osztályeltolódások és a fordulat a párt politikájában

Végül az osztályeltolódások és a szocializmus támadásának kérdése a falusi kapitalista elemek ellen.

Az utóbbi évben végzett munkánkat az jellemzi, hogy mint párt, mint Szovjethatalom: a) az egész fronton támadásba lendültünk a falu kapitalista elemei ellen; b) hogy ez a támadás, mint tudjuk, igen kézzelfogható pozitív eredményekkel járt és jár még mindig.

Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a kulákság kizsák-

mányoló törekvéseit *korlátozó* politikáról áttértünk a kulákságot, mint osztályt *felszámoló* politikára. Ez azt jelenti, hogy egész politikánk egyik döntő fordulatát hajtottuk végre és hajtjuk végre továbbra is.

A párt a legutóbbi időkig a kulákság kizsákmányoló törekvései *korlátozásának* álláspontján volt. Ismeretes, hogy ezt a politikát már a VIII. kongresszuson kihirdettük. Az új gazdasági politika bevezetésekor és pártunk XI. kongresszusán újból kihirdettük ezt a politikát. Mindenki emlékszik Leninnek Preobrazsenszkijhez intézett ismert levelére (1922), amelyben Lenin újból visszatér arra a kérdésre, hogy okvetlenül éppen ilyen politikát kell folytatni. Végül ezt a politikát megerősítette pártunk XV. kongresszusa. Ezt a politikát folytattuk a legutóbbi időkig.

Helyes volt-e ez a politika? Igen, feltétlenül helyes volt. Indíthattunk volna-e öt, vagy akár három évvel ezelőtt ilyen támadó harcot a kulákság ellen? Számíthattunk-e akkor arra, hogy egy ilyen támadás sikerrel jár? Nem, nem számíthattunk. Ez a legveszedelmesebb kalandorpolitika lett volna. Ez a legveszedelmesebb játék lett volna a támadással. Mert minden bizonnyal kudarcot vallottunk volna és kudarcot vallva, megerősítettük volna a kulákság állásait. Miért? Mert akkor nem álltak rendelkezésünkre a faluban, a szovhózkod és kolhózkod széles hálózata formájában, azok a támaszpontok, amelyekre a kulákság elleni elszánt offenzívában támaszkodni lehetett volna. Mert akkor még nem volt rá lehetőségünk, hogy a kulák kapitalista termelését, a kolhózkod és szovhózkod formájában a szocialista termeléssel *helyettesítsük*.

1926—27-ben a zinovjevista-trockista ellenzék buzgón igyekezett rákényszeríteni a pártra a kulákság elleni haladéktalan támadás politikáját. A párt nem ment bele ebbe a veszedelmes kalandba, mert tudta, hogy komoly emberek nem engedhetik meg maguknak, hogy játékszámba vegyék a támadást. A kulákság elleni támadás komoly dolog. Nem szabad összetéveszteni a kulák elleni szavalással. Nem szabad összetéveszteni a kulákkal való torzsalkodás politikájával sem, amelyet a zinovjevista-trockista ellenzék akart a pártra rákényszeríteni. Támadást intézni a kulákság ellen — ez annyi, mint szétzúzni a kulákságot és felszámolni mint osztályt. A támadás, ha nem ezt a célt szolgálja, csak szavalás, torzsalkodás, üres szóbeszéd, minden, csak nem

valódi bolsevik támadás. A kulákság elleni támadás azt jelenti, hogy fel kell készülni, és rá kell csapni a kulákra, de úgy rácsapni, hogy többé nem áll lábra. Ezt nevezzük mi, bolsevikok, valódi támadásnak. Kezdhattünk-e öt évvel vagy három évvel ezelőtt ilyen támadásba a siker reményével? Nem, nem kezdhattunk.

Valóban, a kulák 1927-ben több mint 600 millió pud gabonát termelt és ebből mintegy 130 millió pudot vitt a falun kívül piacra. Ez meglehetősen komoly erő, amellyel számolni kell. S mennyit termeltek akkor kolhózaink és szovhózaink? Körülbelül 80 millió pudot, amiből körülbelül 35 millió pudot (árugabonát) vittek piacra. Itéljenek, *helyettesíthettük-e* akkor a kulák termelését, a kulák árugabonáját a kolhózek és szovhózek termelésével és árugabonájával? Világos, hogy nem *helyettesíthettük*. Mit jelent az, ha ilyen körülmények között megindítjuk a döntő támadást a kulákság ellen? Azt jelenti, hogy biztosan kudarcot vallunk, megerősítjük a kulák állásait és gabona nélkül maradunk. Ezért mi akkor nem indíthattunk és nem is kellett támadást indítanunk a kulákság ellen a zinovjevista-trockista ellenzék kalandori handabandázása ellenére.

Na és most? Hogy áll most a dolog? Most eléggé nagy anyagi alapunk van ahhoz, hogy rácsapjunk a kulákságra, megtörjük ellenállását, felszámoljuk mint osztályt, és *helyettesítsük* termelését a kolhózek és szovhózek termelésével. Tudjuk, hogy 1929-ben a kolhózek és szovhózek gabonatermelése nem volt kevesebb, mint 400 millió pud (200 millió puddal kevesebb, mint a kulákgazdaságok össztermelése 1927-ben). Tudjuk továbbá, hogy 1929-ben a kolhózek és szovhózek több mint 130 millió pud árugabonát adtak (azaz többet, mint a kulákság 1927-ben). Tudjuk végül, hogy 1930-ban a kolhózek és szovhózek összgabonatermelése nem lesz kevesebb, mint 900 millió pud (azaz több lesz, mint a kulákság össztermelése 1927-ben), árugabonát pedig nem kevesebb, mint 400 millió pudot fognak adni (azaz összehasonlíthatatlanul többet, mint a kulák 1927-ben).

Ez a helyzet ma nálunk, elvtársak.

Ilyen eltolódás ment végbe nálunk az ország gazdaságában.

Az osztályerők ilyen eltolódása ment végbe nálunk az utóbbi időben.

Látjuk, hogy most megvan az anyagi alapunk ahhoz, hogy a kulák termelését a kolhózek és szovhózek termelésével helyettesítsük. Ezért van most kétségtelen sikere a kulákság ellen indított támadásunknak. Így kell támadni a kulákot, ha valóban támadni akarunk, nem pedig üres szavalásra szorítkozni a kulákság ellen.

Ezért tértünk át az utóbbi időben a kulákság kizsákmányoló törekvései korlátozásának politikájáról a *kulákság mint osztály felszámolásának* politikájára.

De hogy is állunk a kulákok kisajátításának politikájával, megengedhető-e a kulákok kisajátítása a teljes kollektivizálás körzeteiben? — kérdezik különböző oldalról. Nevetséges kérdés! A kulák kisajátítását nem engedhettük meg, amíg a kulák kizsákmányoló törekvései korlátozásának álláspontján voltunk, míg nem volt módunkban áttérni elszánt támadásra a kulákság ellen, míg nem volt módunkban a kulákok termelését a kolhózek és szovhózek termelésével helyettesíteni. Akkor szükséges és helyes volt az a politika, amely nem engedte a kulákot kisajátítani. És most? Most más a helyzet. Most módunk van arra, hogy döntő támadást intézzünk a kulákság ellen, hogy megtörjük ellenállását, hogy felszámoljuk mint osztályt, és termelését a kolhózek és szovhózek termelésével helyettesítsük. Most a kulákok kisajátítását maga a teljes kollektivizálást megvalósító szegény- és középparasztok tömege intézi. Most a teljes kollektivizálás körzeteiben a kulákok kisajátítása már nem egyszerű közigazgatási intézkedés. Most a kulákok kisajátítása ott a kolhózek alakulásának és fejlődésének alkotórésze. Ezért nevetséges és komolytalan dolog most a kulákok kisajátításáról szónokolni. Akinek a fejét veszik, nem siratják a haját.

Nem kevésbé nevetséges a másik kérdés: befogadhatjuk-e a kulákot a kolhózba? Persze, hogy nem fogadhatjuk be. Nem fogadhatjuk be, mert a kulák a kolhózmozgalom esküdt ellensége. Azt hiszem, ez világos.

BESZÉD AZ ÉLMUNKÁS KOLHÓZPARASZTOK ELSŐ SZOVJETUNIÓI KONGRESSZUSÁN.

1933 február 19

Kolhózpaszt elvtársak és elvtársnők! Nem szándékoztam felszólalni kongresszustokon. Nem szándékoztam azért, mert az előttem szóló elvtársak beszédeikben már mindazt elmondták, amit mondani kellett, mégpedig jól és találóan. Érdemes-e ezek után még beszédet mondani? Minthogy azonban ti ragaszkodtok hozzá, az erő pedig a ti kezetekben van (*hosszas taps*), köteles vagyok engedelmessékedni.

Szólok néhány szót az egyes kérdésekről.

1.

A kolhózok útja — az egyedül helyes út

Első kérdés: helyes-e az az út, amelyre a kolhózpaszt-ság lépett, helyes-e a kolhózok útja?

Ez nem meddő kérdés. Ti, a kolhózok rohammunkásai, természetesen nem kételkedtek abban, hogy a kolhózok helyes úton járnak. Ezért lehet, hogy nektek ez a kérdés feleslegesnek tűnik. De nem minden paraszt gondolkodik úgy, mint ti. A parasztok közt, még a kolhózpasztok közt is, még szép számmal akadnak olyanok, akik kételkednek a kolhóz-út helyességében. S ezen nincs is semmi csodáltnivaló. Hiszen valóban évszázadokon át éltek az emberek régimódra, mentek a régi úton, hajtották meg derekukat a kulák és a földesúr előtt, az uzsorások és spekulánsok előtt. Nem mondhatjuk ugyan, hogy ezt a régi, kapitalista utat a parasztok helyeselték. De ez az út, a régi út volt a járt, a megszokott út, s a gyakorlatban mindeddig még senki sem bizonyította be, hogy lehet valahogy másként is, jobban is élni. Anná is inkább, mert az összes burzsoá országokban az emberek még mindig a régi módon élnek...

S egyszerre csak ebbe a régi, mocsaras életbe berontanak a bolsevikok, berontanak mint a vihar és azt mondják: itt az ideje szakítanod a régi úttal, itt az ideje új életet kezdened, kolhózeletet, nem úgy kell élned, ahogyan a burzsoá országokban élnek az emberek, hanem új módon, arteljmódra. De hát mi fán terem ez az újfajta élet, ki tudná azt megmondani? Csak rosszabbra ne sikerüljön, mint a régi volt. Annyi mindenesetre bizonyos, hogy az új út nem megszokott út, nem járt út még, nem is derítették fel teljesen. Nem jobb-e megmaradni a régi út mellett? Nem obb-e egyelőre várni az új, a kolhózútra való áttéréssel? Érdemes-e kockáztatni?

Ilyen kételyek gyötrik ma a dolgozó parasztság egy részét.

El kell-e oszlatnunk ezeket a kételyeket? Napfényre kell-e teregetnünk ezeket a kételyeket és megmutatnunk — mit érnek? Világos, hogy ezt kell tennünk.

Vagyis a főtebb feltett kérdést nem lehet meddőnek nevezni.

Tehát: helyes-e az az út, amelyre a kolhózparasztság rátért?

Egyes elvtársak azt gondolják, hogy az áttérés az új útra, a kolhózok útjára, nálunk három évvel ezelőtt kezdődött meg. Ez csak részben igaz. A tömeges kolhózepítés nálunk természetesen három évvel ezelőtt kezdődött. Ezt az átmenetet, mint ismeretes, a kulákság megsemmisítése és a szegény- és középparasztság milliós tömegeinek kolhózok szervezésére irányuló mozgalma jellemezte. Mindez igaz. Ahhoz azonban, hogy ezt a tömeges áttérést a kolhózokra elkezdhessük, bizonyos előfeltételekkel kellett rendelkez-nünk, amelyek nélkül a tömeges kolhózmozgalom egyáltalában elképzelhetetlen. Mindenekelőtt a Szovjethatalomra volt szükség, amely segítette és továbbra is segíti a parasztokat abban, hogy a kolhózok útjára térjenek. Másodszor, el kellett kergetnünk a földesurakat és a tőkéseket, el kellett vennünk gyáraikat és földjeiket s a nép tulajdonává kellett azokat nyilvánítanunk. Harmadszor, meg kellett zaboláznunk a kulákságot és el kellett tőle vennünk a gépeket és traktorokat. Negyedszer, el kellett rendelnünk, hogy a gépeket és traktorokat csakis a kolhózokba egyesült szegény- és középparasztnak használhatják. Végül iparosítanunk kellett az országot, új traktoripart kellett teremtenünk

és új mezőgazdasági gépgyárakat építenünk, hogy a kolhózasparasztokat bőségesen el tudjuk látni traktorokkal és gépekkel. Ezek nélkül az előfeltételek nélkül gondolni sem lehetett volna a kolhózas útjára való tömeges áttérésre, amelyet három évvel ezelőtt elkezdtünk.

Vagyis ahhoz, hogy a kolhózas útjára áttérhessünk, mindenekelőtt véghez kellett vinnünk a Októberi Forradalmat, meg kellett döntenünk a tőkéseket és földesurakat, el kellett vennünk földjüket és gyáraikat, és új ipart kellett teremtenünk.

Az áttérés az új útra, a kolhózas útjára, valóban az Októberi Forradalommal kezdődött. Új erővel azért csak három évvel ezelőtt bontakozott ki, mert csak akkor mutatkoztak a maguk egész terjedelmében az Októberi Forradalom gazdasági eredményei, csak akkor sikerült országunk iparosítását előbbre vinni.

A népek története sok forradalmat ismer. Ezek a forradalmak abban különböznek az Októberi Forradalomtól, hogy valamennyi egyoldalú forradalom volt. A dolgozók kizsákmányolásának egyik formáját felváltotta a kizsákmányolás másik formája, de maga a kizsákmányolás megmaradt. A régi kizsákmányolók és elnyomók helyébe új kizsákmányolók és elnyomók jöttek, de maguk a kizsákmányolók és az elnyomók megmaradtak. Csakis az Októberi Forradalom tűzte ki céljául minden kizsákmányolás megszüntetését, minden néven nevezendő kizsákmányoló és elnyomó felszámolását.

A rabszolgák forradalma felszámolta a rabszolgatartókat és megszüntette a dolgozók kizsákmányolásának rabszolgasági formáját. De helyükbe a hűbéri földesurakat és a dolgozók kizsákmányolásának hűbéri formáját állította. A kizsákmányolók egyik csoportját a kizsákmányolók másik csoportja váltotta fel. A rabszolgarendszerben a «törvény» megengedte a rabszolgatartóknak, hogy rabszolgákat megöljék. A hűbéri rendszerben a «törvény» a jobbágytartóknak «csak» azt engedte meg, hogy jobbágyakat eladhassák.

A jobbágyparasztok forradalma felszámolta a jobbágytartó urakat és megszüntette a kizsákmányolás hűbéri formáját. De helyükbe a tőkéseket és földbirtokosokat állította, a dolgozók kizsákmányolásának kapitalista és földesúri formáját. A kizsákmányolók egyik csoportját a

kizsákmányolók másik csoportja váltotta fel. A hűbéri rendszerben a «törvény» megengedte a jobbágyok eladását. A kapitalista rendszerben a «törvény» «csak» azt engedi meg, hogy a dolgozókat munkanélküliségre és nyomorra kárhoztassák, pusztulásba és éhhalálba döntsék.

Csakis a mi szovjet forradalmunk, csakis a mi Októberi Forradalmunk tette fel a kérdést úgy, hogy nem felcserélni kell a kizsákmányolók egyik csoportját egy másikkal, és nem felváltani kell a kizsákmányolás egyik formáját egy másikkal, hanem ki kell irtani minden kizsákmányolást, minden néven nevezendő kizsákmányolót, minden néven nevezendő gazdagot és elnyomót, régit és újat egyaránt. (*Hosszas laps.*)

Ezért volt az Októberi Forradalom elkerülhetetlen előfeltétele annak, hogy a parasztok új útra, a kolhózik útjára térhessenek.

Helyesen cselekedtek-e a parasztok, amikor az Októberi Forradalmat támogatták? Igen, helyesen cselekedtek. Helyesen cselekedtek, mert az Októberi Forradalom segített nekik lerázn nyakukról a földesurakat és tőkéseket, az uzsorásokat és kulákokat, a kereskedőket és spekulánsokat.

De ez a kérdésnek csak egyik oldala. Elkergetni az elnyomókat, elkergetni a földesurakat és tőkéseket, megzabolázni a kulákokat és spekulánsokat — mindez jó dolog. De ez még kevés. Ahhoz, hogy végleg megszabaduljunk a régi bilincsektől, ahhoz a kizsákmányolók szétzúzása egymagában még nem elégséges. Ehhez még az is kell, hogy új életet építsünk, olyan életet, amely megadja a lehetőséget a dolgozó parasztságnak anyagi és kulturális helyzete megjavítására és arra, hogy napról-napra, évről-évre egyre magasabbra emelkedjék. Ehhez az kell, hogy a faluban megteremtjük az új rendszert, a kolhózsrendszert. Ez a kérdés másik oldala.

Miben különbözik a régi rendszer az új, a kolhózsrendszertől?

A régi rendben a parasztok egyenként dolgoztak, ösapáik módjára, elavult munkaeszközökkel, a földesurak és tőkések, kulákok és spekulánsok javára, úgy, hogy ők maguk éheztek, mások pedig gazdagodtak rajtuk. Az új, a kolhózsrendben a parasztok közösen dolgoznak, artelmódra, modern szerszámokkal — traktorok és mezőgazdasági gépek — segítségével, saját maguknak és saját kol-

hózaiknak, földesurak és tőkések, kulákok és spekulánsok nélkül, dolgoznak azért, hogy napról-napra javítsák anyagi és kulturális helyzetüket. Ott, a régi rendben, a kormány burzsoá kormány, amely a dolgozó parasztokkal szemben a gazdagokat támogatja. Itt, az új, a kolhózárendben, a kormány munkás- és parasztkormány, amely a munkásokat és parasztokat támogatja a mindenrendű és rangú gazdagokkal szemben. A régi rend a kapitalizmushoz vezet. Az új rend — a szocializmushoz.

Ime: két út, a kapitalista út, és a szocialista út, az út előre — a szocializmushoz és az út vissza — a kapitalizmushoz.

Vannak emberek, akik azt hiszik, hogy lehet valamilyen harmadik útra térni. Különösen szívesen kapnak ez után a még senki nem látta harmadik út után egyes ingadozó elvtársaink, akik eddig még nem győződtek meg teljesen a kolhózá útjának helyességéről. Ők azt akarják, hogy térjünk vissza a régi rendhez, térjünk vissza az egyéni gazdálkodáshoz, de tőkések és földesurak nélkül. Emellett azt akarják, hogy «csak» a kulákokat és egyéb kis tőkéseket ismerjük el gazdasági rendszerünk törvényes jelenségeinek. A valóságban ez nem harmadik út, hanem a második, a kapitalizmushoz vezető út. Mert mit jelent az egyéni gazdálkodásra való visszatérés és a kulákság visszaállítása? Ez annyit jelent, mint visszaállítani a kulákjármot, visszaállítani azt, hogy a kulákság a parasztságot kizsákmányolja, és hatalmat adni a kuláknak. De hát vissza lehet-e állítani a kulákságot s ugyanakkor fenntartani a Szovjethatalmat? Nem, nem lehet. A kulákság visszaállítása szükségképpen kulákhatalom megteremtésére és a szovjethatalom felszámolására, vagyis szükségképpen polgári kormány alakulására vezet. Polgári kormány alakulása pedig szükségképp a földesurak és tőkések visszaállítására, a kapitalizmus visszaállítására vezet. Az úgynevezett harmadik út a valóságban nem egyéb, mint a második út, a kapitalizmushoz való visszatérés útja. Kérdezzétek csak meg a parasztokat, akarják-e visszaállítani a kulákjármot, vissza akarnak-e térni a kapitalizmushoz, akarják-e felszámolni a Szovjethatalmat és visszaállítani a földesurak és tőkések hatalmát? Kérdezzék csak meg őket s megtudják, melyik utat tartja a dolgozó parasztok többsége az egyetlen helyes útnak.

Tehát csak két út van: *vagy* előre, fölfelé — az új, a

kolhózszerhez, *vagy* vissza, lefelé — a régi, kulák és kapitalista rendszerhez.

Harmadik út nincs.

A dolgozó parasztság helyesen járt el, amikor a kapitalista úttól elfordult és a kolhózszerzés útjára lépett.

Azt mondják, hogy a kolhózszer útja helyes út, de nehéz út. Ez csak részben igaz. Nehézségek természetesen vannak ezen az úton. A jó életet ingyen nem adják. A helyzet azonban az, hogy a fő nehézségeken már túlvagyunk, azok a nehézségek pedig, amelyek még előttetek állanak, azt sem érdemlik meg, hogy komolyan beszéljünk róluk. Legalább is azokhoz a nehézségekhez képest, amelyeket a munkások 10—15 évvel ezelőtt éltek át, a ti mai nehézségeitek, kolhózszer elvtársak, gyerekjátéknak tűnnek fel. Szónokaitok, akik itt a kongresszuson felszólaltak és dicsérték Leningrád, Moszkva, Charkov, a Donjec-medence munkásait. Arról beszéltek, hogy ők, ezek a munkások nagy eredményeket értek el, viszont ti, kolhózszer, jóval kisebb eredményeket tudtok felmutatni. Sőt úgy láttam, hogy szónokaitok beszédeibe bizonyos elvtársias irigység is vegyült: hogy hát milyen jó is volna, ha nekünk, kolhózszernek, Leningrád, Moszkva, Charkov, Donjec-medence munkásainak... Mindez igen szép. De tudjátok-e, mibe kerültek ezek az eredmények Leningrád és Moszkva munkásainak, milyen nélkülözéseket kellett átélniök, hogy ezeket az eredményeket végre elérjék? Elmondhatnék nektek egyet s mást arról, hogyan éltek a munkások 1918-ban, amikor heteken át egy darabka kenyeret se kaptak, hogy a húsról és egyéb élelmiszerekről ne is beszéljek. Akkoriban azok a napok számítottak a legjobb napoknak, mikor sikerült Leningrád és Moszkva munkásainak $\frac{1}{4}$ font feketekenyeret kiosztani, azt is felében olajpogácsával keverve. S ez az állapot nem egy hónapig, nem is fél évig, hanem teljes két esztendeig tartott. De a munkások tűrték és nem estek kétségbe, mert tudták, hogy jönnek majd jobb idők, hogy döntő sikereket fognak elérni. És látjátok, a munkások nem is tévedtek. Hasonlítsátok csak össze a ti nehézségeiteket és nélkülözéseiteket azokkal a nehézségekkel és nélkülözésekkel, amelyeket a munkások átéltek, s meglátjátok, hogy azokról még csak beszélni sem érdemes komolyan.

Mi kell ahhoz, hogy a kolhózszerzést továbbvigyük

és a kolhózok építését a lehető legszélesebb méretekben továbbfejlesszük?

Ehhez mindenekelőtt az kell, hogy a kolhózoknak egyszersmindenkorra biztosított és megművelésre alkalmas földjük legyen. Van ilyen földetek? Igen, van. Ismeretes, hogy a kolhózoknak odaadtuk s egyszersmindenkorra biztosítottuk a legjobb földeket. A kolhózparasztok tehát kedvükre művelhetik és javíthatják földjüket, nem kell félniük, hogy a föld kicsúszik a kezükből és idegen kézbe kerül.

Másodszor az kell hozzá, hogy a kolhózparasztok traktorokat és gépeket használhassanak. Vannak traktoraitek és gépeitek? Igen, vannak. Közismert, hogy traktorgyáraink és mezőgazdasági gépgyáraink mindenekelőtt és főleg a kolhózoknak dolgoznak és ellátják őket mindenféle modern munkaeszkővel.

Végül az kell hozzá, hogy a kormány minden erejével támogassa a kolhózparasztokat, emberrel is, pénzzel is és ne tűrje, hogy az ellenséges osztályok maradványai a kolhózokat aláássák. Van-e ilyen kormányotok? Igen, van. A neve: munkás és paraszt szovjet kormány. Nevezeték meg nekem még egy országot, ahol a kormány nem a tőkéseket és földesurakat, nem a kulákokat és egyéb pénzeszsákokat támogatja, hanem a dolgozó parasztokat. Nincs és soha nem is volt a világon ilyen ország. Csakis nálunk, a Szovjetországban van olyan kormány, amely bátyaként áll a munkások és kolhózparasztok mellett, a város és a falu összes dolgozói mellett, szemben az összes pénzeszsákokkal és kizsákmányolókkal. (*Hosszas taps.*)

Szóval nektek megvan mindenetek ahhoz, hogy a kolhózok építését kifejlesszék és teljesen megszabaduljatok a régi bilincsektől.

Tőletek csak egyet várunk el: azt, hogy becsületesen dolgozzatok, a kolhóz jövedelmét a végzett munka arányában osszátok szét, kiméljétek a kolhóz tulajdonát, kiméljétek a traktorokat és gépeket, gondozzátok ahogy illik lovaikat, teljesítsétek azokat a feladatokat, amelyeket munkás és paraszt államotok elétek kitűz, erősítsétek a kolhózokat és kergessétek ki a kolhózokból az oda beférkőzött kulákokat és kuláktámogatókat.

Egyet kell értenetek velem abban, hogy ezeket a nehézségeket legyőzni, vagyis becsületesen dolgozni és a kolhóz

tulajdonát kímélni, nem is olyan nagyon nehéz dolog. Annál is inkább, mert hiszen most nem pénzeszsákoknak és nem kizsákmányolóknak, hanem magatoknak, saját kolhózaiknak dolgoztok.

Mint látjátok, a kolhózik útja, a szocializmus útja — az egyedül helyes út a dolgozó parasztok számára.

2.

Legközelebbi feladatunk — jómódúvá tenni valamennyi kolhóziparasztot

Második kérdés: mit értünk el eddig az új úton, kolhózik útunkon és milyen eredményeket remélünk elérni a legközelebbi két-három évben?

A szocializmus — jó dolog. A boldog szocialista élet, kétség nem fér hozzá, jó dolog. De mindez még a jövőre tartozik. A fő kérdés most nem az, hogy mit fogunk elérni a jövőben. A fő kérdés az, mit értünk el már a jelenben. A parasztság a kolhózik útjára tért. Ez nagyon rendjén van. De milyen eredményeket ért el ezen az úton? Mik azok a kézzelfogható eredmények, amelyeket a kolhózik útján haladva elértünk?

Elértük azt, hogy segítettünk a szegényparasztok milliós tömegeinek belépni a kolhózikba. Elértük azt, hogy a szegényparasztság milliós tömegei, a kolhózikba belépve és ott a legjobb minőségű földeket és legjobb termelési eszközöket használva a középparasztok színvonalára emelkedtek. Elértük azt, hogy a szegényparasztok milliós tömegei, akik azelőtt éheztek, most a kolhózikban középparasztokká, anyagilag biztosított emberekké lettek. Elértük azt, hogy aláástuk a parasztoknak szegényparasztokra és kulákokra való rétegződését, szétzúztuk a kulákokat és segítettünk a szegényparasztoknak, hogy a kolhózikon belül munkájuk gazdájává, középparasztokká váljanak.

Hogyan állt a dolog úgy négy évvel ezelőtt, a kolhóziképítés fellendülése előtt? A kulákok gazdagodtak és emelkedtek. A szegényparasztok nyomorban éltek és tönkrementek, a kulákok jármába kerültek. A középparasztok igyekeztek fölkapaszkodni a kulákok sorába, de újra meg újra lebuktak és a kulákok örömeire a szegényparasztság sorait gyarapították. Nem nehéz megérteni, hogy ebből az

egész kavarodásból csak a kulákoknak volt hasznuk, meg legfeljebb egyeseknek a jómódúak közül. A faluban 100 gazdaság közül 4—5 kulákgazdaság, 8—10 jómódú gazdaság, 45—50 középparaszti és vagy 35 szegényparaszti gazdaság volt. Tehát az összes parasztgazdaságoknak legalább 35 százalékát szegényparasztok tették, akik kénytelenek voltak a kulákság jármát viselni. Nem is beszélek a középparasztok szegényebb rétegeiről, amely a középparasztságnak több mint felét tették — ezek a középparasztok, helyzetüket tekintve, csak kevésbé különböztek a szegényparasztságtól s közvetlenül függtek a kulákoktól.

Széles méretekben kifejlesztve a kolhózik építését, elértük azt, hogy megszüntettük ezt a kavarodást és igazságtalanságot, összetörtük a kulákság jármát, a szegényparasztság egész tömegét bevontuk a kolhózikba, biztosítottuk megélhetésüket és fölemeltük őket a középparasztok színvonalára, ily módon lehetővé téve nekik, hogy használják a kolhózföldeket, élvezzék a kolhóziknak adott kedvezményeket, használják a traktorokat és mezőgazdasági gépeket.

S mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy nem kevesebb mint 20 millió főnyi parasztlakosságot, nem kevesebb mint 20 millió szegényparasztot megmentettünk a nyomortól és a tönkremenéstől, megmentettük őket a kulákság jármától, és a kolhózik segítségével biztosítottuk megélhetésüket.

Ez, elvtársak, nagy eredmény. Ez olyan eredmény, amelyet a világ még nem látott s amelyet még egyetlen másik állam sem ért el a világon.

Ezek, lássátok, a kolhózépités gyakorlati, kézzelfogható eredményei, annak eredményei, hogy a parasztság a kolhózik útjára tért.

De ez csak *első* lépésünk, *első* vívmányunk a kolhózszervezés útján.

Helytelen volna azt gondolni, hogy meg kell elégednünk ezzel az első lépéssel, ezzel az első vívmánnyal. Nem, elvtársak, nem elégedhetünk meg ezzel a vívmánnyal. Ahhoz, hogy tovább haladjunk előre és a kolhózikat végleg megszilárdítsuk, meg kell tennünk a *második* lépést, új eredményeket kell elérnünk. Mi ez a második lépés? Az, hogy a kolhózparasztokat — a volt szegény és középparasztokat — még magasabb életszínvonalra emeljük. Az, hogy

minden kolhózpárásztot jómódúvá tegyünk. Igen, elvtársak, jómódúvá. (Hosszantartó taps.)

Elértük azt, hogy a kolhózok segítségével a szegény-parasztokat a középparasztok színvonalára emeltük. Ez nagyon rendjén van. De ez még kevés. Most azt kell elérnünk, hogy még egy lépést tegyünk előre és segítsünk az összes kolhózpárásztoknak — a volt szegényparasztoknak és középparasztoknak egyaránt — abban, hogy jómódú emberek színvonalára emelkedjenek. Ezt elérhetjük és ezt minden áron el kell érünk. *(Hosszantartó taps.)* Ma mindennünk megvan ahhoz, hogy ezt a célunkat megvalósítsuk. De gépeinket és traktorainkat ma rosszul használjuk ki. Földjeinket nem valami jól munkáljuk meg. Csak meg kell javítanunk a gépek és traktorok kihasználását, meg kell javítanunk a föld megmunkálását — és elérjük azt, hogy terményeink mennyiségét kétszeresére, háromszorosára emeljük. Ez pedig teljesen elegendő ahhoz, hogy az összes kolhózpárásztokat a kolhózföldek jómódú dolgozóivá tegyünk.

Hogy állt régebben a helyzet a jómóddal? Ahhoz, hogy valaki jómódúvá váljék, meg kellett károsítania szomszédait, ki kellett zsákmányolnia őket, drágábban eladni nekik, olcsóbban venni tőlük, ezt vagy azt béresnek fölfogadni, a béreseket alaposan kizsákmányolni, tőkésüket összeharácsolni s aztán, így megerősödve, kuláksorba felkapaszkodni. Ez tulajdonképpen magyarázata annak, hogy azelőtt, amíg egyéni gazdálkodás folyt, a szegény- és középparasztok bizalmatlanok voltak a jómódúak iránt és gyűlölték őket. Ma más a helyzet. Ma a viszonyok is mások. Ma ahhoz, hogy a kolhózpárásztok jómódúakká váljanak, egyáltalán nincs szükségük arra, hogy a szomszédaikat megkárosítsák vagy kizsákmányolják. De ma nem is egykönnyen lehet valakit kizsákmányolni, mert nálunk nincs már földmágnatulajdon vagy földbérlet, a gépek és a traktorok az állam tulajdonában vannak, a tőkével bíró emberek pedig a kolhózokban ma nincsenek divatban. Volt ilyen divat, de elfújta örökre a szél. Ahhoz, hogy a kolhóztagek jómódúakká váljanak, most már csak egyre van szükség: arra, hogy a kolhózban becsületesen dolgozzanak, helyesen használják ki a gépeket és traktorokat, helyesen használják ki az igásjószágot, helyesen munkálják meg a földet és óvják a kolhóz tulajdonát.

Néha azt mondják: ha egyszer szocializmus van — minek akkor még dolgoznunk? Dolgoztunk azelőtt, most is dolgozunk — nincs-e itt már az ideje, hogy abbahagyjuk? Az ilyen beszéd, elvtársak, nagyon helytelen. Semmittevők filozófiája ez, nem pedig becsületes dolgozóké. A szocializmus egyáltalán nem tagadja a munkát. Ellenkezőleg: a szocializmus a munkán épül fel. A szocializmus és a munka elválaszthatatlanok egymástól. Nagy tanító-mesterünk Lenin azt mondta: «Aki nem dolgozik, ne is egyék». Mit jelent ez, ki ellen irányulnak Leninnek e szavai? A kizsákmányolók ellen, azok ellen, akik maguk nem dolgoznak, hanem másokat kényszerítenek munkára és mások terhére gazdagodnak. És még ki ellen? Azok ellen, akik maguk tétlenkednek és másokon akarnak élésködni. A szocializmus nem tétlenkedést követel, hanem azt, hogy minden ember becsületesen dolgozzék, ne másoknak, ne a gazdagoknak és a kizsákmányolóknak, hanem sajátmagának, a társadalomnak. S ha becsületesen fogunk dolgozni, magunknak dolgozni, a saját kolhózáinknak, akkor elérjük azt, hogy alig két-három év alatt az összes kolhózpasztokat — a volt szegény- és középpasztokat — jómódú emberek színvonalára emeljük, olyan emberek színvonalára, akik a termékek bőségét élvezik és minden tekintetben kultúréletet élnek.

Ez most a mi legközelebbi feladatunk. Ezt elérhetjük és ezt mindenáron el kell érünk. (*Hosszanlartó taps.*)

3.

Egyes megjegyzések

Most pedig engedjétek meg, hogy áttérjek néhány külön megjegyzésre.

Mindenekelőtt a falun dolgozó *párttagjainkról*. Soraitokban vannak párttagok, de még több a pártonkívüli. Ez nagyon jó, hogy a kongresszusra több pártonkívüli gyűlt össze, mint párttag, mert mindenekelőtt éppen a pártonkívülieket kell bevonnunk a mi munkánkba. Vannak kommunisták, akik a pártonkívüli kolhózpasztokat bolsevik módon kezelik. De vannak olyanok is, akik kérkednek párt agságukkal és közelükbe se engedik a pártonkívülieket. Ez nem helyes és káros. A bolsevikok, a kommunisták ereje

abban van, hogy az aktív pártonkívüliek millióit tudják pártunk köré csoportosítani. Nekünk, bolsevikoknak nem lettek volna azok a sikereink, amelyeket ma felmutathatunk, ha nem tudtuk volna a párt részére a pártonkívüli munkások és parasztok millióinak bizalmát megnyerni. Ehhez pedig mi kell? Ehhez az kell, hogy a párttagok ne határolják el magukat a pártonkívüliektől, hogy a párt-emberek ne gubózzanak be párttagságukba, ne kérkedjenek párttagságukkal, hanem hallgassák meg a pártonkívüliek szavát, hogy a párttagok ne csak tanítsák a pártonkívülieket, hanem maguk is tanuljanak tőlük.

Nem szabad elfelejteni, hogy a párttagok nem az égből hullnak. Jusson eszünkbe, hogy minden párttag valamikor maga is pártonkívüli volt. Ma pártonkívüli valaki, holnap párttag lesz belőle. Tulajdonképpen mi van ezen kérkedni-való? Köztünk, öreg bolsevikok közt nem kevés olyan ember akad, aki már 20—30 éve dolgozik a pártban. De hiszen valamikor mi magunk is pártonkívüliek voltunk. Mi történt volna velünk, ha húsz-harminc évvel ezelőtt pártunk akkori tagjai fölülről kezelték volna bennünket és nem engedtek volna a párt közelébe? Lehetséges, hogy akkor mi is sok évre távol maradtunk volna a párttól. Pedig mi, öreg bolsevikok, nem éppen utolsó emberek vagyunk, elvtársak. *(Élénk derűtség, hosszantartó taps.)*

Ezért párttagjainknak, azoknak a mai fiatal párttagoknak, akik gyakran magasan hordják orrukat a pártonkívüliek előtt, mindezt figyelembe kell venniük, nem szabad elfelejteniök, hogy nem a kérkedés, hanem a szerénység ékesíti a bolsevikot.

Néhány szót a *nőkről, a kolhózik női tagjairól*. A nőkérdés a kolhózikban — fontos kérdés, elvtársak. Tudom, hogy sokan közületek lebecsülik a nőket, sőt tréfát űznek belőlük. Ez azonban hiba, elvtársak, mégpedig komoly hiba. Nemcsak arról van itt szó, hogy a lakosság felét nők teszik. Mindenekelőtt arról van szó, hogy a kolhózmozgalom számos kiváló és tehetséges nőt vezető állásba emelt. Nézzétek meg ezt a kongresszust, összetételét és meglátjátok, hogy a nők az elmaradottak sorából már régen az élénjárók sorába emelkedtek. A kolhózikban a nők nagy erőt képviselnek. Ezt az erőt véka alatt tartani — bűn. Kötelességünk az, hogy a nőket a kolhózikban előtérbe toljuk s ennek az erőnek teret engedjünk.

Igaz, a közelmúltban a Szovjethatalom és a női kolhóztagek között egy kis félreértés történt. A tehénről volt szó. A tehénkérdést azonban elintéztük s így ez a félreértés megszűnt. (*Hosszas taps.*) Elértük azt, hogy a kolhóztagek többségének már van gazdaságukon kívül egy-egy tehene. Még egy-két év és nem találunk egyetlen kolhóztagest sem, akinek ne volna saját tehene. Mi, bolsevikok, mindent megteszünk, hogy minden kolhóztagestnek legyen a saját tehene. (*Hosszas taps.*)

Ami magukat a kolhóz női tagjait illeti, azoknak meg kell gondolniuk, mily ereje és jelentősége van a kolhóznak a nők számára, meg kell gondolniuk, hogy csak a kolhózban válhatnak a férfiakkal egyenlőkké. Ha nincs kolhóz — egyenlőtlenség van, a kolhózban — egyenlő a jog. Gondolják ezt meg a kolhózbeli elvtársnők és vigyázzanak a kolhóztagekre, mint a szemük fényére. (*Hosszas taps.*)

Néhány szót a kolhóztagekben dolgozó kommunista ifjúságról. Az ifjúság a mi jövőnk, a mi reménységünk, elvtársak. Az ifjúságnak kell majd felváltania bennünket, öregeket. Nekik kell majd zászlónkat a végleges győzelemre vinni. A parasztok között nem kevés az olyan öregember, akit lenyűgöz a régi teher, lenyűgöz a megszokás hatalma és a régi élet emléke. Érthető, hogy az ilyeneknek nem mindig sikerül a párttal, a Szovjethatalommal lépést tartaniuk. Más az ifjúságunk. Az ifjúság mentes minden régi teherrel s könnyebben teszi magáévá a lenini eszméket, mint bárki más. S éppen azért, mert az ifjúság könnyebben teszi magáévá a lenini eszméket, mint bárki más, éppen ezért van hivatva arra, hogy az elmaradottakat és ingadozókat előre vigye. Igaz, nála hiányzik még a tudás. De a tudás olyan dolog, amit meg lehet szerezni. Ma nincs meg, holnap meglesz. Ezért a feladat: tanulni és megint csak tanulni, elsajátítani a leninizmust. Komszomol elvtársak és komszomol elvtársnők! Sajátítsátok el a bolsevizmust és vezessétek az ingadozókat előre! Kevesebbet fecsegetek, többet dolgozzatok s ügyeteket siker koronázza. (*Taps.*)

Néhány szót az egyéni gazdálkodást folytató parasztokról. Az egyéni gazdálkodást folytató parasztokról itt a kongresszuson kevés szó esett. De ez még nem jelenti azt, hogy már nem léteznek. Nem, nem jelenti ezt. Egyénileg gazdálkodó parasztok még vannak és nem szabad őket kihagynunk számításainkból, mert ők a mi holnapi kolhóztagest-

jaink. Tudom, hogy az egyéni gazdálkodást űző parasztok egyrésze végkép elfajult és spekuláns lett. Nyilván ez magyarázza meg azt, hogy kolhóziparasztjaink csak nagy válogatással vesznek fel a kolhózokba egyénileg gazdálkodó parasztokat, sőt néha egyáltalán nem is veszik fel őket. Ez természetesen helyes s ez ellen semmi ellenvetésünk nem lehet. De van az egyénileg gazdálkodó parasztoknak egy másik, nagyobb része, amely nem lett spekuláns, hanem tisztességes munkával keresi meg a kenyerét. Ezek az egyénileg gazdálkodó parasztok talán már hajlandók is volnának belépni a kolhózba. De akadályozza őket ebben egyrészt a saját ingadozásuk a kolhózút helyességének kérdésében, másrészt az az elkeseredés, amely ma a kolhóziparasztok közt uralkodik az egyénileg gazdálkodó parasztokkal szemben.

Természetesen meg kell értenünk a kolhóziparasztokat, bele kell képzelnünk magunkat az ő helyzetükbe. Az elmúlt évek alatt nem kevés sértésben és gúnyban volt részük az egyénileg gazdálkodó parasztok részéről. De a sértésnek és gúnynak nem lehet itt döntő jelentősége. Rossz vezető az, aki nem tudja elfelejteni a sértést és a saját érzéseit a kolhózügy érdekei fölé helyezi. Ha vezetők akartok lenni, értenetek kell ahhoz, hogy elfelejtsétek a sértést, amit egyes egyénileg gazdálkodó parasztok részéről elszenvedtetek. Két évvel ezelőtt levelet kaptam a Volga-vidékről, egy özvegy parasztasszonytól. Panaszkodott, hogy nem akarják felvenni a kolhózba és támogatásomat kérte. Érdeklődtem a kolhóznál. A kolhóztól azt a feleletet kaptam, hogy nem vehetik fel az asszonyt a kolhózba, mert megsértette a kolhóziparasztok gyűlését. Miről volt ott szó? Arról, hogy a parasztok gyűlésén, ahol a kolhóziparasztok felszólították az egyénileg gazdálkodó parasztokat, hogy lépjenek be a kolhózba, ez az özvegyasszony, mint kitűnt, feleletül fölemelte a szoknyáját és azt mondta: nesze nektek kolhóz. (*Élénkség, nevelés.*) Kétségtelen, hogy ez az asszony helytelenül járt el és megsértette a gyűlést. De megtagadhatjuk-e felvételét a kolhózba, ha egy év múlva őszintén megbánta, amit tett és elismerte a hibáját? Azt hiszem, nem tagadhatjuk meg. Ezt meg is írtam a kolhóznak. Az özvegyet felvették. És mi lett az eredmény? Most ott dolgozik a kolhózban, éspedig nem az utolsó, hanem az első sorokban. (*Taps.*)

Ez is egy példa, amely arról beszél, hogy a vezetőknek, ha igazi vezetők akarnak maradni, el kell tudni felejtetniök a sértést, ha az ügy érdekei ezt követelik.

Ugyanezt kell mondanunk az egyénileg gazdálkodó parasztokról általában. Én nem vagyok az ellen, hogy a kolhózkodba megválogatva vegyék föl az embereket. De ellene vagyok annak, hogy az összes egyénileg gazdálkodó parasztok elől válogatás nélkül elzárják az utat a kolhózkodba. Ez nem a mi politikánk, nem bolsevik politika. A kolhózparasztoknak nem szabad elfelejtetniök, hogy nemrégén még ők maguk is egyénileg gazdálkodó parasztok voltak.

Végül még néhány szót a *bezencsuki kolhózparasztok leveléről*. Ezt a levelet közölték az újságok s ti valószínűleg olvastátok. Szó sem fér hozzá — jó levél. Ez a levél arról tanuskodik, hogy kolhózparasztjaink között a kolhózigynek már szép számmal vannak tapasztalt és öntudatos szervezői és agitátorai, akikre országunk büszke lehet. De van a levélben egy helytelen pont, amellyel semmikép sem lehet egyetérteni. Arról van szó, hogy a bezencsuki elvtársak a saját, a kolhózkodban végzett munkájukat szerény és csaknem jelentéktelen munkának tüntetik fel, a szónokok és vezetőemberek munkáját pedig, akik néha háromöles beszédeket mondanak — nagy, alkotó munkának. Egyetérthetünk-e ezzel? Nem, elvtársak, ezzel semmikép sem érthetünk egyet. A bezencsuki elvtársak itt hibát követtek el. Lehet, hogy ezt a hibát szerénységükben követték el. Ettől azonban a hiba nem szűnik meg hiba lenni. Elmúltak azok az idők, amikor úgy tekintették, hogy a történelmet kizárólag a vezérek csinálják, a munkásokat és parasztokat pedig számításba se vették. A népek és államok sorsát ma nem egyedül a vezérek döntik el, hanem elsősorban és főleg a dolgozók milliós tömegei. A munkások és parasztok, akik minden zaj és lárma nélkül építik a gyárakat, bányákat és vasutakat, kolhózkodokat és szovhózkodokat, akik az élet összes javait létrehozzák, az egész világot táplálják és ruházzák — ezek az új élet igazi hősei és alkotói. Erről bezencsuki elvárásaink, úgy látszik, megfeledkeztek. Nem jó, ha az emberek túlbecsülik erőiket s kérkedni kezdenek érdemeikkel. Ez hengegésre vezet, a hengegés pedig nem jó. De még rosszabb, ha az emberek kezdik lebecsülni saját erőiket s nem látják, hogy «szerény» és «észre sem vehető»

munkájuk valójában nagy és alkotó munka, amelynek döntő hatása van a történelem folyására.

Szeretném, ha a bezencsuki elvtársak jóváhagynák ezt a kis helyesbítésemet levelükhöz.

Ezzel, elvtársak, be is fejeztem mondanivalómat.

(Sokáig nem szűnő taps, mely ovációba megy át. Valamennyien felállnak és ünneplik Sztálin elvtársat. «Éljen!» kiáltások. A teremben kiáltások hangzanak fel: «Éljen Sztálin elvtárs! Éljenek az élenjáró kolhózpasztok! Éljen vezérünk, Sztálin elvtárs!»)

TARTALOM

LENIN HÁROM JELSZAVA A PARASZTKÉRDÉSBEN..	5-12
A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja XIV. Kongresszusán a Központi Bizottság nevében tartott politikai beszámoló II. részének 5. pontja (1925 december 19)	
LENIN ÉS A KÖZÉPPARASZTTAL VALÓ SZÖVETSÉG KÉRDÉSE	13-24
Válasz Sz. elvtársnak (1928 június 12)	
NÉZETELTÉRÉSEK BÉLPOLITIKAI VONALON	25-54
A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának plenumán 1929 áprilisában mondott «A jobboldali elhajlás a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjában» c. beszéd III. részéből (1929 április)	
a) Az osztályharcról	25
b) Az osztályharc kiélesedéséről	30
c) A parasztságról	33
d) Az új gazdasági politikáról és a piaci viszonyokról	36
e) Az ipar fejlődésének üteméről és a város és a falu közötti kapcsolat új formáiról	40
i) A gabonabeszerezésről	49
EGYES AGRÁRPOLITIKAI KÉRDÉSEK	55-69
A «Szovjetunió agrárpolitikájának «kérdéseihez» című, a marxista agrárszakemberek értekezetén mondott beszéd III—VI. pontja (1929 december 27)	
III. A kisparaszti gazdaság «stabilitásának» elmélete	55
IV. A város és a falu	60
V. A kolhózek természetéről	63
VI. Az osztályeltolódások és a fordulat a párt politikájában	66
BESZÉD AZ ÉLMUNKÁS KOLHÓZPARASZTOK ELSŐ SZOVJETUNIÓI KONGRESSZUSÁN	70-85
(1933 február 19)	
1. A kolhózek útja — az egyedül helyes út.....	70
2. Legközelebbi feladatunk — jómódúvá tenni valamennyi kolhózparasztot	77
3. Egyes megjegyzések	80

A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA (bolsevik) PÁRTJÁNAK TÖRTÉNETE

A Párttörténet százezer példányban megjelent új kiadása lehetővé teszi, hogy a dolgozók legszélesebb rétegei megismerhessék a nagy Bolsevik Párt hősi és történetét és gazdag tapasztalatait.

404 oldal ára : fűzve 8.—, kötve 12.—,
egészvaszonkötésben 16.— forint

Szíkra kiadás

MARXISTA ISMERETEK KIS KÖNYVTÁRA

E sorozat kötetei a marxizmus-leninizmus alkalmazásával adnak tudományos feleletet — egyszerű és világos előadásban — napjaink időszerű kérdéseiről.

1. A. J. Zisz: A kommunista erkölcs 1-80 Ft
2. M. P. Sztjepánov: Lenin „Egy lépés előre, két lépés hátra” című könyvéről ..... 1-80 „
3. V. V. Danilevszkij: Orosz feltalálók ..... 1-50 „
4. M. T. Jovcsuk: A leninizmus és a XIX. század haladószel-lemű orosz műveltsége ..... 2.— „
5. L. A. Leontjev: A szocializmus politikai gazdaságtana Lenin és Sztálin műveiben ..... 2.— „
6. L. A. Leontjev: A politikai gazdaságtan tárgya és módszere .. 4.— „
7. P. Fedoszejev: Az osztályok és az osztályharc marxi elmélete ..... 1-50 „
8. B. V. Alpersz: A szovjet színház fejlődése ..... 2.— „
9. A. I. Szoboljev: A lenini tükröződési elmélet és a művészet ..... 2.— „
10. L. I. German: A harcos egyház filozófiája 1-50
11. Koszuljnjikov: Lenin „A szociáldemokrácia két taktikája a demokratikus forradalomban” c. könyvéről ..... 2.— „
12. M. A. Leonov: A marxista-leninista világnézet ..... 2.— „
13. V. L. Bilsaj-Pilipenko: A szovjet demokrácia és a nők egyenjogúsága a Szovjetunióban .... 2-50 „
14. M. M. Rozental: A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és az új ember kialakítása ..... 2.— „

ELŐKÉSZÜLETBEN:

- Grigorjenko: Lenin „Mi a teendő?” c. könyvéről
- A. V. Vosztrikov: Lenin és Sztálin harca a marxista filozófia pártserűségéért

SZIKRA KIADÁS

8- Ft